قاسملوو و خەباتی کوردی ڕۆژهەڵات

لە ڕوانگەی ڕاگەیاندنە نوروێژییەکانەوە

وەرگێڕان و ئامادەکردنی:

عەلی مونەزەمی

کوردستان، هەولێر

٢٧١٨ ک - ٢٠١٨ز

ناوی کتێب: **قاسملوو و خەباتی کوردی ڕۆژهەڵات**
لە روانگەی راگەیاندنە نوروێژییەکانەوە

وەرگێران و ئامادەکردنی: **عەلی مونەزەمی**
گرافیك و دیزاین: **هۆزان**

پێشکەشە بە گیانی پاکی

هەموو شەهیدانی قۆناخی نوێی خەباتەکەمان -

شەهیدانی ڕاسانی ڕۆژهەڵات - کە سەربەرزانە لە

پێناوی ماف و ئازادیی گەل دا گیانیان بەخشی.

ناوەڕۆک

بەشی یەکەم

پێشەکی ٦

بەشی دووهەم

نرخی ئازادیی گەلی کورد و هەوڵ و تێکۆشانی دوکتۆر قاسملوو بە دژی ڕێژیمی کۆنەپەرەستی
خومەینـی لە پەنجەرەی ڕۆژنامەکانی نورویژییەوە ١٦
ئا. خەبات و بەرگریی سـەرهلدانی کورد بە دژی ڕێژیمی خومەینی ١٧
ب. ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن لە کوردستان دا
(وتووێژێک لە گەڵ دوکتۆر قاسـملوو و پێشـمەرگەیەک بە نیوی عەلی قازی) ٢٩
پ. ڕاگەیاندنی «شەڕی پیرۆز» (جیهاد) لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد ٤٢
ت. فەرمانی خومەینی بۆ داخسـتنی ڕۆژنامەکان ٤٦
ج. شـەڕی پێشـمەرگەکان لە دوو بەرە دا بە دژی دەوڵەتی ئێران ٥٤
چ. نموونەیەک لە هەوڵ و تێکۆشانی نەسرین قاسملوو
بـۆ وەرگرتنـی یارمەتی بۆ گەلی کورد و خەباتی دیپلۆماتیک بە دژی ئێران ٦٤
ح.شـەڕی شـاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی لە کوردسـتان دا - کوشـتنی ١٠ هەزار کورد ٦٩
خ. دوکتۆر قاسـملوو لە نورویژ دا بۆ خەباتی دیپلۆماتیک ٨٦
د. وتووێژێکی دوتۆر قاسملوو لە گەڵ ڕۆژنامەی کوردستان – نیت دا و
بەرێز ئەحمەد حاجۆ لە سـەر ئەو سـەرەدانەی کاک دوکتۆر بۆ ئوسلۆ دەڵێ چی؟ ٩٢
ر. شەڕی خومەینی بە شێوەیەکی بێ وێنە بە دژی گەلی کورد ١٢٣
ز. بەشێک لە جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی – کوشتنی ٥٠ هەزار کەس ١٢٧

بەشی سێهەم

خەباتی ئێمە وەک خەباتێکی ڕەوا (خەباتی ڕەوا لە ڕوانگەی شـەهید دوکتۆر قاسـملووەوە) ١٣٥
ژێدەرەکان ١٥٧

بەشی یەکەم

پێشەکی

پێشەکی

لە پێشەکی دا بە سوپاسنامەیەک دەستپێ دەکەم بۆ هەموو ئەو هاوڕێیانەی کە یارمەتیان داوم. لە ئاخرین ڕۆژی مانگی ئاوریلی ئەمساڵ دا هاوکارێکی نوروێژیم کە لە ساڵانی ٨٠ی سەدەی بیستەم دا تێکەڵاویی هەبووە لە گەڵ چالاکوانانی کورد لە نوروێژ، ژمارەیەکی گوڤاری Kurdistan-nytt کە لە ساڵی ١٩٨١ دا دەرچووبوو، وەک دیاری دای بە من کە تێیدا وتووێژێکی شەهید دوکتۆر قاسملوو چاپ و بەڵاوکرابوویەوە. منیش بڕیارم دا کە ئەو وتووێژە وەریگێڕمەوە بۆ سەر زمانی کوردی و بەڵاوی بکەمەوە و بۆیە ئەو مزگێنیەم لە سەر تۆڕی کۆمەڵایەتیی فەیس بووک بۆ هاورێیانم نووسی و پێشوازییەکی باشی لێکرا. لەو نێوە دا هاوڕێ کاک کاووسی عەزیزی پێشنیاری پێکردم کە هندێک وتووێژی دیکەی کاک دوکتۆریش پەیدا بکەم و لە کتێبچەیەک دا هەموویان پێکەوە بەڵاوکەمەوە. ئەو بیرۆکەیە هانی

دام کـە بـە دوای شـتی دیکـە بکـەوم و وەک پرۆژەیـەک کاری لـە سـەر بکـەم. لـەو ماوەیـەی کارم لـە سـەر ئـەو پرۆژەیـە کـردووە، هەروەهـا کاک ئەنقـەر کوهەنسالّ هانـدەر بـووە و زۆر منـی تەشـویق کـردووە کـە بـەردەوام بـم. پێـش ئـەوەی کـە پرۆژەکـە تـەواو بـێ، نووسـینەکانم بـۆ هندێـک لـە هاوڕێیـان نـاردەوە کـە بخوێنـن و بیـر و ڕای خۆیـان لە سـەری بـۆم بنێـرن کـە لـەو نێـوە دا کاک کاووس عەزیـزی زەحمەتێکـی زۆری کێشـا و تـا ئـەو جێگایـەی کـە توانـی لـە راسـتکردنەوەی هەڵـەی تایپـی دا یارمەتیـدەرم بـوو. هەروەهـا بەرێـز و خۆشەویسـت، کاک دوکتـۆر پەرویـز رەحیـم ئەگـەر چـی مەجالـی نەبـوو کـە هەمـوو نووسـینەکە چـاو لـێ بکا، بـەڵام چەنـد رێنوینیەکـی کـردم کـە لـە بـواری سـترووتووری نووینەکـە دا و نێـوی بەرهەمەکـەدا زۆر بەکەڵـک بـوون. لێـرەدا سوپاسـی هەمـوو ئـەو هاورێیانـە دەکـەم. هەروەهـا سـوپاس بـۆ کاک سـلێمان کەلەشـی، یەکێـک لـە قەهرەمانانـی خـاوەن خەباتـی نەتەوەیـی لـە باکـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان دا، کـە بـە تێبینـی و پێشـنیارەکانی یارمەتیـدەر بـوو و سـوپاس بـۆ کاک ئەحمـەد حاجـۆ، کـە لـە گوڤـاری کوردسـتان نیـت دا کاری کردووە و بۆمـی گێرایـەوە کـە ئـەو وتووێـژە لـە لایـەن خاتـوو کریسـتینە مۆلـو›وە کـراوە و کاک دوکتـۆر مێوانـی کاک ئەحمـەد بـووە لـە کاتـی سـەرەدانی بـۆ نوروێـژ. و لـە دوایـی دا و بـە تایبەتـی سوپاسـی بـرای تێکۆشـەر و خەباتـکار، کاک کەریـم پەرویـزی و کاک ئومیـد عەبـدی و هەمـوو بەشـی ڕاگەیاندنـی حیـزب دەکـەم کـە ئەوانیـش بـە تێبینیەکانیـان یارمەتیـدەر بـوون.

ئـەو پرتووکـە لـە سـێ بـەش پێـک دێ کـە بریتیـن لـە ١. پێشـەکی، ٢. نرخـی ئازادیـی گەلـی کـورد و هـەوڵ و تێکۆشـانی دوکتـۆر قاسـملوو بـە دژی رێژیمـی کۆنەپەرەسـتی خومەینـی لـە پەنجـەرەی ڕۆژنامەکانـی

نوروێژییـەوە و ٣. خەباتـی ئێمـە وەک خەباتێکـی رەوا (خەباتـی رەوا لـە ڕوانگـەی شـەهید دوکتـۆر قاسـملووەوە).

بەشـی دووهـەم لـە ١١ بـەش پێکهاتـووە کـە بـە پیتـی ئەلـف و بێـی کـوردی لـە یەکـتر جیـا کراونەتـەوە. ئـەو بەشـە وەرگێـردراوی وتووێـژەکان و هەواڵ-ڕاپۆرتەکانـی ڕۆژنامەکانـی نوروێژییـە کـە بـە بـێ دەسـتێوەردان، وەک خـۆی بـەڵاو کراونەتـەوە و وێنـەی هـەر یەکێکیـان بـە سـەرچاوەوە هێـنراوە. هـەوڵ دراوە کـە ئـەو بابـەت یـان هەواڵ-ڕاپۆرتانـەی کـە نێوەرۆکیـان لـە یەکـتر نیزیکـە یـان وەک یەکـن، لـە یـەک جێـگا دا کـۆ بکرێنـەوە. شـایانی باسـە کـە لینکـی ئـەو سـەرچاوانە، زۆربـەی نیزیـک بـە تەواویـان، تەنیـا لـە کتێبخانـە گشـتیەکانی نوروێـژ دا دەکرێنـەوە.

لـە ژێربەشـی «ئـا.» دا کـە لـە ژێـر سـەردێڕی «خەبـات و بەرگریـی سـەرهەڵدانی کـورد بـە دژی ڕێژیمـی خومەینـی» دا هاتـووە، هـەواڵ و ڕاپۆرتـی ڕۆژنامەکانـی «بەرگێنـس تیدێنـدە»، «ئادرێسسـە ئاڤیسـن» و «ئافـتن پۆسـتن» لـە خـۆی دەگرێتـەوە کـە سـەرچاوەی ئەوانیـش بـۆ ئـەو هەواڵ-ڕاپۆرتـە، ناوەنـدی هەواڵدەریـی ڕۆیتێـر، بیـرۆی هەواڵدەریـی نوروێـژی و UPI بـووە. لـەو بەشـە دا بـاس لـە شـەڕی سـنە کـراوە کـە لـەو شـەڕە دا کـوردەکان دەسـتیان بـە سـەر ئێزگـەی رادیـۆ دا گرتـووە و پەلامـاری پادگانـی هێـزە چەکدارەکانـی ڕێژیمیـان داوە و لـەو شـەڕە دا ڕێژیـم لـە هێلیکوتێـر و فانتـۆم کەڵکـی وەرگرتـووە کـە کـوژراو و برینـدار بـە ڕادەیـەک زۆر بـووە کـە لـە نەخۆشـخانە دا جێـگای بەتـاڵ نەمـاوە.

ژێربەشـی «ب.» لـە ژێـر سـەردێڕی «کلاسسـەکامپن لـە کوردسـتان دا» دا هاتـووە و ئـەوە کـە سـەردێڕی خـودی ڕۆژنامـەی «کلاسسـەکامپن»ە بـۆ ئـەو ڕاپۆرتـە، کەڵکـی لـێ وەرگیـراوە. لـەو ڕاپۆرتـە دا بـاس لـە چوونیەتـی سـەفەرکردنی ڕۆژنامەوانـی ڕۆژنامـەی کلاسسـەکامپن لـە تارانـەوە بـۆ

کوردستان (شاری مەهاباد)، مێوان دۆستیی گەلی کورد، ئەتوموسفەری ئازاد لە مەهاباد دا سەرەڕای چەکدابوونی خەڵکێکی زۆر، باسی ئەهەمییەتدانی قاسملوو بە دروستکردنی ئاشتی لە نێوان جیرانەکان دا کراوە و هەروەها دوو وتووێژ لە خۆی دەگرێ کە یەکێکیان لە گەڵ دوکتۆر قاسملوو یە و تێیدا کاک دوکتۆر شوعاری حیزب شی دەکاتەوە، باسی فۆرمی خەبات و شەڕی سنە کە ٤٠٠ بۆ ٥٠٠ کورد لەو شەڕە دا کوژراون، دەکا و وتووێژی دووهەم لە گەڵ پێشمەرگەیەک بە نێوی عەلی قازی یە کە ژن و منداڵی لە لایەن حکوومەتی شاهەوە کوژراون.

ژێربەشی (پ.) راپۆرت-هەواڵێکی ڕۆژنامەی «کلاسسەکامپن»ە لە سەر راگەیاندنی فەرمانی جیهاد بە دژی خەڵکی کورد و قەدەغەکردنی حیزبی دێموکرات و ئێعدام و گولەبارانکردنی ژمارەیەک کورد لە لایەن رێژیمی خومەینییەوە کە لەو پرتووکە دا لە ژێر سەردێڕی «راگەیاندنی شەڕی پیرۆز لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد» بەڵاو کراوەتەوە.

لە ژێربەشی (ت.) دا هەواڵ-راپۆرتی ڕۆژنامەکانی ئافتن پۆستن، لیللەهامر تیلسکووئێر و گلۆمداڵن لە سەر هێرشی خومەینی بۆ سەر ئوپۆزیسیۆن و داخستنی ٢٢ ڕۆژنامە، داوای خومەینی بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکرات، فەرمانی خومەینی بۆ سەرکووتی شۆڕشگێرانی کورد لە سنە و ناودێرکردنی حیزبی دێموکرات وەک حیزبی شەیتان، ئەوەی کە کاربەدەستانی ئێرانی بە دوای قاسملوو و شێخ عزەدین،ەوەن و هەروەها داوای کوردەکانی هەندەران لە سکرتێری نەتەوە یەکگرتووەکان، کوورت والدهەیم، بۆ پێشگرتن لە کۆمەڵکوژ کردنی کورد لە لایەن رێژیمەوە، لە خۆی دەگرێ. ئەو

بەشـە لـە ژێـر ناونیشـانی «فەرمانـی خومەینـی بـۆ داخسـتنی ڕۆژنامەکان» دا هاتــووە.

لــە ژێربەشــی (ج.) دا راپۆرت-هەواڵــی ڕۆژنامەکانــی کلاسســەکامپن، سـتاڤانگێرئافتن بـلاد، بەرگێنـس تیدێنـدە و ئافـتن پۆسـتن لـە ژێـر سـەردێڕی «شـەڕی پێشـمەرگەکان لـە دوو بـەرە دا بـە دژی دەوڵەتـی ئێـران» هاتـووە کـە تێیـدا دوکتـۆر قاسـملوو ئامـاژە بـە ئاشـتیخوازیی گەلـی کـورد دەکا و ئـەوەی کـە کـورد خوازیـاری کەڵـک وەرگرتـن لـە رێـکاری دێموکراتیکـن بـۆ گەییشـتن بـە ویسـت و ئامانجەکانیـان. هەروەهـا قاسـملوو دەخاتـە روو کـە ڕێژیمـی خومەینـی تێدەکۆشـێ بـۆ تۆمەتبـار کردنـی قاسـملوو و شـێخ عزەدیـن بـە سـیخوری بـۆ سـاواک.

لـە درێـژەی راپۆرتەکـەدا بـاس لـە شـەڕی پێشـمەرگەکان دەکـرێ بـە دژی رێژیمـی خومەینـی لـە دوو بـەرە دا و شـەڕ لـە نیزیـک مەهابـاد و سـەقز وەک شـارێکی سـتراتێژیک. هەروەهـا دەنـووسرێ کـە مەحمـوود تالقانـی پشـتیوانی لـە شـەڕی رێژیمـی ئایەتـوڵاکان بـە دەژی گەلـی کـورد و گۆڕینـی راسـتیەکانی شـەڕ لـە لایـەن مێدیاکانـی فارسـەوە دەکا.

ژێربەشـی (چ.) لـە ژێـر سـەردێڕی « نموونەیـەک لـە هەوڵ و تێکۆشـانی نەسریـن قاسـملوو بـۆ وەرگرتنـی یارمەتـی بـۆ گەلـی کـورد و خەباتـی دیپلۆماتیـک بـە دژی ئێـران»، وتووێـژی خاتـوو نەسریـن قاسـملوو، خێزانـی شـەهید دوکتـۆر قاسـملوو، لـە گـەڵ رۆژنامـەی «داگ بـلادە» لـە خـۆی دەگـرێ کـە هـاوکات لـە گـەڵ سـەرەدانی وەزیـری دەرەوەی رێژیمـی خومەینـی بـۆ نوروێـژ، سـادق قوتبـزادە، و پرێـس کۆنفرانسـی ناوبـراو بەرێـوە چـووە. نەسریـن خانـم بـاس لـە گەمارۆدانـی کوردسـتان لـە لایـەن رێژیمـەوە، دەسـت نەکەوتنـی دەرمـان و خـواردن و سـووتەمەنی لـە کوردسـتان دا دەکا و دەڵـێ کـە دەبـێ جیهـان سـەرنج بداتـە شـەڕی

ڕێژیم بە دژی گەلی کورد. هەروەها باسی ئەوە دەکا کە چوار شاری کوردستان، سنە، سەقز، بانە و مەریوان لە لایەن ئەرتێش و سوپای پاسدارانی ڕێژیمەوە کاول کراون و ڕێژیم لە شەڕی دژی کورد دا لە تۆپخانە و فرۆکەی فانتۆم و هێلیکوپتێر کەڵک وەردەگرێ. [بە گوێرەی تئۆرییەکانی شەڕی ڕەوا، بە کار هێنانی لە ڕادە بەدەری هێز کە ئامانجەکەی وێران و کاول کردنە] و کۆمیتەی دان و ستان کە لە لایەن ڕێژیمەوە پێک هێنراوە، حازر نیە لە گەڵ نوێنەرانی کورد دان و ستان بکا و کوردیش نازانێ کە بۆ دان و ستان لە گەڵ کێ تەرەف بێ.

ژێر بەشی (ح.) لە ژێر ناو و نیشانی « شەڕی شاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەنی لە کوردستان دا»، هەواڵ و ڕاپۆرتەکانی ڕۆژنامەکانی ئادرێسسە ئاڤیسن، نوورلاندس فرامتید، ئافتن پۆستن و هەروەها هەواڵ-ڕاپۆرتێکی ڕۆژنامەوان ئوولە والبەرگ کە لە ڕۆژنامەکانی ڕانا بلاد، لیللەهامر تیلسکووئێر و ستاڤانگر ئافتن بلاد دا بەڵاو کراوەتەوە، لە خۆی دەگرێتەوە. لەو هەواڵ-ڕاپۆرتانە دا باس لە کوژرانی ١٠ هەزار کورد لە لایەن ڕێژیمی ئاخوندییەوە کراوە کە زانیارییەکانی لە لایەن کاک دوکتۆر قاسملوویەوە لە پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس و لە کاتی سەفەر بۆ نوروێژ لە لایەن ئەوە خراونەتەوە ڕوو. دوکتۆر قاسملوو شەڕی ڕێژیم بە دژی گەلی کورد بە «شەڕی شاراوە» نێو دەبا کە ڕێژیم پێش لە بەڵاوبوونی زانیاری لە بارەی ئەو شەڕە دا دەگرێ بۆ ئەوەی کە نەکەوێتە بەر چاوی بیر و ڕای گشتی. قاسملوو هەروەها دەخاتە ڕوو کە ئامانجی ڕێژیم لەو شەڕە، سڕینەوەی گەلی کوردە.

لە درێژەی ڕاپۆرتەکان دا باس لەوە دەکرێ کە دوکتۆر قاسملوو

هیـواداره کـه نورویـژ لـه نەتـەوە یەکگرتـووەکان و ڕێکخراوەکانـی دیکـەی نێونەتەوەیـی، وەک یوونسـکۆ، بـاس لـە مەسـەلەی کـورد بـکا و هـۆکاری ئـەو گەشـبینیەی دەگەڕێنێتـەوە بـۆ ئـەوەی کـە نورویـژ نـە پێویسـتیی بـە نەوتـی ڕۆژهەڵاتـی نیـوە ڕاسـت هەیـە و نـە چـەک بـە وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتی نێوراسـت دەفرۆشـێ.

دوکتـۆر قاسـملوو ویسـتی خودموختـاری خوازیـی گەلـی کـورد دەبەسـتێتەوە بـە هـەل و مەرجـی ئابـوری و سیاسـی و ئـەوەی کـە نەسـلی داهاتـوو چیـی بـوێ، مەسـەلەیەکی دیکەیـە. هەروەهـا لـە ڕاپۆرتەکـە دا هاتـووە کـە قاسـملوو دەڵـێ جێگـرەوەی شـەڕی چەکـداری چارەسـەرییەکی سیاسـییە.

ژێربەشـی (خ.) کـە لـە ژێـر سـەردێڕی «قاسـملوو لـە نورویـژ دا بـۆ خەباتـی دیپلۆماتیـک» دەسـتەبەندی کـراوە، وتارێکـە کـە لـە لایـەن ئەیریـک رۆسسـن‌›ەوە لـە ڕۆژنامـەی کلاسسـە کامپـن دا بـەڵاو کراوەتـەوە. لـەو ڕاپۆرتـە دا کـە ئامـاژە بـە ئاخافتنەکانـی دوکتـۆر قاسـملوو کـراوە، هاتـووە کـە کاک دوکتـۆر قاسـملوو گلەیـی دەکا کـە کـورد بـە پێچەوانـەی فلیسـتینییەکان، پشـتیوانی ناکرێـن و بـە تەنیـا و ئیزۆلەکـراو خەبـات دەکـەن. و هەروەهـا قاسـملوو دەخاتـە ڕوو کـە دەسـەڵات لـە ئێـران دا لـە لایـەن حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامییەوە مۆنۆپۆلیـزە کـراوە و وڵات بـەرەو دیکتاتۆریەتێکـی نـوێ هەنـگاو دەنـێ و ڕێژیمـی خومەینـی فەرمانـی جیهـادی بـە دژی گەلـی کـورد داوە و لـە نێـوان شـەڕی ئێـران بـە دژی عێـراق و شـەڕی ئێـران بـە دژی کـورد، پێشـترێتی بـە شـەڕی لـە دژی کـورد دەدرێ لـە لایـەن کاربەدەسـتانی ڕێژیمـەوە.

ژێربەشـی (د.) وتوویـژی گوڤـاری کوردسـتان-نیت لـە گـەڵ دوکتـۆر قاسـملوو لـە خـۆی دەگـرێ کـە لـەو پرتووکـە دا لـە ژێـر نـاو و نیشـانی

« وتووێژێکــی دوکتــۆر قاســملوو لــە گــەڵ گۆڤــاری کوردســتان-نیت « دەســتەبەندی کــراوە. ئــەو وتووێــژە لــە فوریە-مارســی ١٩٨١ دا بــۆ ســەرەدانی نورویــژی کردبــوو، کــراوە. لــەو وتوویــژە دا دوکتــۆر قاســملوو بــاس لــە رووداوەکانــی دوای شۆڕشــی ئێــران، بــە تایبەتــی شــەڕی ئێــران و عێــراق، بــە بارمتــە گرتنــی ٥٢ کارمەنــدی ســفارەتی ئامریــکا لــە لایــەن رێژیمــی خومەینییــەوە، شــەڕی رێژیم بــە دژی گولی کــورد و پێوەندییەکانی نێــوان حیزبــی دێموکــرات و رێکخراوەکانــی دیکــەی کوردســتانی و ئێرانــی دەکا. لــەو وتوویــژە دا زۆر زانیاریــی بــە کەڵــک هــەن کــە لــە وانــە دوو دەرســی گــەورە هــەن کــە ئێســتاش کــورد بــە گشــتی و ئەندامانــی حیزبــی دێموکــرات بــە تایبەتــی دەتوانــن لــێ فێــر بــن و لــە پراتیــک دا بــە کاری بێنــن. یەکمیــن ئــەوەی کــە پرەنسیپەکانی وەرگرتنــی یارمەتــی لــە دەرەوە و دووهــەم ئــەوەی کــە حیزبــی دێموکــرات لــەو کاتــەی کــە دەســەڵاتی بــە ســەر ســنووری نێــوان ڕۆژهــەلات و باشــووری کوردســتان دا هەبــووە، نــەک پێشــی بــە خەباتــی رێکخراوەکانــی باشــوور نەگرتــووە، بەلکــوو هاوکاریــی کــردوون کــە بتوانــن لــە ســەر ئــەو ســنوورە دا بچنــەوە بــۆ دیــوی دیکــە و درێــژە بــە کار و چالاکییەکانیــان بدەنــەوە.

ژێربەشــی (ر.) لــە ژێــر ســەردێڕی «شــەڕی خومەینــی بــە شــێوەیەکی بێوێنــە بــە دژی خەڵکــی کــورد» لــە خــوی دەگــرێ. ئــەو بەشــە هــەواڵ-راپۆرتێکــە کــە لــە لایــەن ئارنــە فۆســس،ەوە نــووسراوە و لە ڕۆژنامــەی داگ بــلادە دا بــەڵاو کراوەتــەوە. لــەو راپۆرتــەش دا بــاس لــە کوژرانــی ١٠ هــەزار کــورد کــراوە کــە ٨٠٪ی ئەوان ژن و منــداڵ و پیرەکانــن و رێژیمی خومەینی بـــە فرۆکـــەی نێچیروانـــی و تۆپخانـــەکان پێنـــج شـــاری گـــەورەی وێـــران کــردووە و ١٠٠ هــەزار کــەس مەجبــوور کــراون کــە مــاڵ و حاڵــی خۆیــان بــە جــێ بێڵــن. لــەو راپۆرتــە دا ئامــاژە بــە وتەکانــی کاک دوکتــۆر کــراوە کــە

ئـەو ئیمکانـی رزگاریـی ئێـران لـە دەسـت رێژیمـی سـەدە نیوەراسـتیەکانی ئاخونـدی لـە پێـک هێنانـی بەرەیـەک دا دەبینـێ لـە گـەڵ رێکخراوەکانـی دیکـەی سەراسـەری لـە ئێـران دا [رێکخـراوی دێموکراتیـک]. لـەو راپۆرتـە دا هەروەهـا هاتـووە کـە قاسـملوو دەڵـێ کـە رێژیمـی خومەینـی هیـچ بەرنامەیەکـی نیـە بـۆ باشـتر کردنـی بـار و دۆخـی ئابۆریـی وڵات و ئـەو رێژیمـە بـە رێژیمـی ئەنکیزیسـیۆن و دیکتاتۆرییەتـی ئۆلـی پێناسـە دەکا.

لـە ژێـر بەشـی (ز.) دا کـە دواییـن ژێربەشـی بەشـی دووهەمـە، بـاس لـە هەواڵـی کوژرانـی ٥٠ هـەزار کـەس و زیندانـی کرانـی ١٠٠ هـەزار کـەس بـە تۆمەتـی سیاسـی دەکا لـە دوای کەوتنـی شـاه لـە ئێـران دا. هەواڵەکـە لـە زمانـی کاک دوکتـۆر قاسـملوویەوە گواسـتراوەتەوە. ئـەو هەواڵـە لـە ڕۆژنامەکانـی ناشـۆنن، نوورلانـدس پۆسـتن، کلاسسـە کامپـن، ترۆنـدر ئاڤیسـا و ئادرێسسـە ئاڤیسـن دا بـەڵاو کراوەتـەوە کـە لـە ڕۆژنامـەی فرانسـەویی «لـێ مارتیـن» وەرگیـراوە کـە وتوێژێکـی لـە گـەڵ دوکتـۆر قاسـملوو دا پێـک هێنابـوو. ئـەو بەشـە لـە ژێـر نـاو و نیشـانی «بەشـێک لـە جینایەتەکانـی ڕێژیمـی خومەینـی - کوشـتنی ٥٠ هـەزار کـەس» دەسـتەبەندی کـراوە.

بەشـی سـێهەم وتارێکـی منـە (عەلـی مونەزەمـی) کـە بـۆ سـاڵیادی شـەهیدانی وییـەن و شـەهیدانی ڕاسـان لـە سـمینارێک دا لـە ئوسـلۆ لـە ساڵی ٢٠١٧، پێشـکەش کـرا. ئـەو وتـارە باسـێکی تئوریک-شـیکاری یـە لـە سـەر شـەڕی رەوا لـە روانگـەی کاک دوکتـۆر قاسـملوویەوە و باسـێکە لـە سـەر ڕاسـان وەک درێـژەی خەباتـی کاک دوکتـۆر قاسـملوو. مەبەسـت لـە هێنانـی ئـەو وتـارە، بەڵاوکردنـەوەی هـەر چی زیاتـری بیر و ئەندیشـەکانی کاک دوکتـۆر و پێشـگرتن لـە لـە بەیـن چوونـی ئـەو وتارەیـە.

شـایانی باسـە کـە پێـم خـۆش بـوو بەرهەمەکـە پێـش سـاڵیادی

شەهیدبوونی کاک دوکتۆر قاسملوو بەڵاو بێتەوە و بۆیە پێرا نەگەییشتم کە هەموو ئەو راپۆرت و وتوویژ و هەواڵانەی ڕۆژنامەکانی نوروێژی وەرگێرمەوە سەر زمانی کوردی و ئەوانەی کە ماون، لە پێشەڕۆژێکی نیزیک و لە بەرهەمێکی دیکە دا بەڵاو دەکرێن و دەکەونە بەر دەستی خوێنەرانی هێژا.

جارێکی دیکە پڕ بە دڵ سوپاسی هەموو ئەو هاوڕێیانە دەکەم کە یارمەتیدەرم بوون.

به سوپاسەوە!

عەلی مونەزەمی، ژووئەنی ٢٠١٨/ نوروێژ

بەشی دووهەم

نرخی ئازادیی گەلی کورد و
هەوڵ و تێکۆشانی د. قاسملوو بە دژی
رێژیمی کۆنەپەرەستی خومەینی لە
پەنجەرەی ڕۆژنامەکانی نوروێژییەوە

ئـا: خەبـات و بەرگریـی سـەرهەڵدانی کـورد بـە دژی ڕێژیمـی خومەینـی

سەرهەڵدەرانی کورد پرسگرێکی نوێ بۆ خومەینی پێک دێنن

تـاران (NTB- ڕۆیتێـر – UPI): لـە ئێـوارەی ڕۆژی دووشـەممەوە سـەرهەڵدانی کـورد و هێزەکانـی دەوڵەتـی ئێـران چوونـە نێو ئاگربەسـتەوە لـە دوای ئـەوەی کـە تـەواوی ڕۆژەکـە لـە شـەڕێکی قـورس دا بـوون لـە شـاری سـنە لـە نیزیـک سـنووری پـەری (بـەرەو) عێـراق. کـوردەکان لـە نێو شـار دا دەسـتیان بـە سـەر ئێزگـەی رادیـۆ دا گرتبـوو و پەڵامـاری پادگانـی چەکدارییـان دابـوو.

ئێزگـەی هەواڵنێریـی «دەنگـی شـۆڕش» لـە تـاران ئێـوارەی ڕۆژی دووشـەممە راگەیانـد کـە لـە شـەڕ و پێکدادانـەکان دا زۆر کـەس کـوژران و برینـدار بـوون، پێـش ئـەوەی کـە ئاگربەسـت بکەوێتـە بـواری جێبەجـێ

کـردن لـە دواییەکانـی دوانیوەرۆیـەوە.

ڕۆژنامەکانـی ئێرانـی نووسـیویانە کـە زۆر کـەس کـوژراون و نیزیکـەی ٢٠٠ کـەس تـا دوانیـوەڕۆی ڕۆژی دووشـەممە بریـندار بوونەتـەوە. ڕێبـەری ئۆلیـی وڵات، ئایەتولـلا خومەینـی، لـە هێـزە چەکـدارەکان و ملیشـیاکان داوای کـردووە کـە هـەر هێرشـێک لـە لایـەن مۆرەکانـی دژە شۆڕشـەوە بـۆ دواوە لێیـان دەن. فرۆکـەی شـەڕکەر بـۆ یارمەتیدانـی ئەوانـەی کـە لە سـنە دا لـە پـادگان دا بـوون، دەسـت تێوەردانـی کـردەوە. دوو هێلیکۆپتێـری چەکداریـش تەقەیـان لـە سـەرهەڵدانی کـورد کـرد، هـاوکات لـە گـەڵ ئـەوە فرۆکەکانـی فانتۆمـی نێچروانـی بـە نزمـی لـە سـەر شـار دا فریـن، بـە بـێ ئـەوەی کـە تەقـە بکـەن.

لــە بەشــەکانی دیکــەی ئێــران دا هــەزاران ســەربازی چەکــدار خۆپێشــاندانیان کــرد بــۆ نیشــاندانی پشــتیوانیی خۆیــان لــە شۆڕشــی ئیســلامی بــە دژی ڕێژیمــی شــاە.

ئیزگــەی رادیۆیــی «دەنگـی شـۆڕش» بەیاننامــەی خومەینیـی بــەڵاو کــردەوە. خومەینــی خــۆی لــە بەتاوانبــار ناســاندنی کــوردەکان لــە کردەوەکانــی شــەڕ دا بــوارد.

کوردسـتان: دوای ئـەوەی کـە شـاە کـەوت، کـوردەکان داوا کۆنەکەیـان بـۆ سـەربەخۆیی کوردسـتان بـەرز کردووتـەوە.

ڕێبــەری حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان، عەبدولرەحــمان قاســملوو، ڕۆژی دووشــەممە لــە داخوویانیــەک دا خســتە ڕوو کــە هندێــک لایــەن بــە دروســتکردنی چەپــەر لــە شــاخەکان و لێخورینــی زرێپۆشــەکان لــە نێــو ســنە دا، هانــی خەڵــک دەدەن. ڕێبەرێکــی دیکــەی حیزبــی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کـە لاینگرانـی شـاە لـە پشـتی نائارامییەکانـی کوردســتانەوەن.

ڕێبەرانـی ئۆلیـی پێـشرەوی کـورد لـە ئێـران دا، ئەحمـەد موفتیـزادە و عزەدیـن حوسـەینی، بەیاننامەیـان داوەتـە دەرێ و داوای کۆتایـی هێنـان بـە شـەڕ و پێکدادانەکانیـان کـردووە.

لـە تـاران ١٠ هـەزار سـەرباز لـە شـەقامەکانی ناوەندیـی شـار دا مـارش ڕۆیشـتوون بـۆ دەربڕینـی پشـتیوانیی خۆیـان لـە ئایەتولـلا خومەینـی. خۆپێشـاندانی هاوشـێوە لـە شـارەکانی دیکـەش بەڕێـوە چـووە.

جەوی کارنەوال

زۆربـەی چەکـدارەکان لـە هێـزی ٥٠٠ هـەزار کەسـی لـە ئێـران دا ئەمسـال لـە کاتـی شـۆڕش و یـان لـە دوای شـۆڕش هەڵاتـوون. ئـەو ١٥ هـەزار سـەربازەی گاردی شاهەنشـاهی تەنیـا هێزێـک بـوون کـە لـە دوایـن بەشـی شـۆڕش دا بـۆ شـاە تێکۆشـان. جـەوی کارنـەوال لـە کاتـی مـارش لـە تـاران دا هەبـوو.

ئورکێسـتێری سـەربازی سروود نەتەوەیـی ژەنـی، لـە کاتێـک دا کـە تەماشـەوانان شـیرینی، میخەکـی سـوور و سـکەیان فـڕێ دەدا بـۆ سـەربازەکان و میلیشـیا. خەڵـک بـە کـۆڕ هاواریـان دەکـرد: - خەڵـک بـۆ ئەرتێشـە و ئەرتێـش بـۆ خەڵکـە. بەڵـێ بـۆ کۆمارێکـی ئیسـلامی.

بـە گوێـرەی ڕۆژنامەکانـی تـاران، خومەینـی ڕۆژی یەکشـەممە کۆبوونەوەیەکـی لـە گـەڵ بەرپرسـی بەرگـری، ژێنێـراڵ محەمـەد وەلـی قەرەنـی لـە شـاری قـوم دا هەبـوو.

ئامانـج لـە مارشـی (ڕێـژە) ڕۆژی دووشـەممە ڕەنگبـێ بـۆ نیشـاندانی ئـەوە بـێ کـە ئایەتـوڵا لـە لایـەن هەمـوو چەکدارانـەوە [هێـزە چەکدارەکانـی دەوڵـەت] لـە ئێـران دا پشـتیوانیی لـێ دەکـرێ.

گرووپێکـی ١٨ کەسـی لـە فێمینیسـتەکان کـە زۆربەیـان فەرانسـەوی

بــوون، ڕۆژی دووشــەممە هاتــن بــۆ تــاران بــۆ دەربڕینــی پشــتیوانیی خۆیـان لـە ژنانـی ئێـران، کـە بـۆ یەکسـانی و بـە دژی حیجابـی زۆرەملـی خۆپێشـاندانیان کردبـوو. هـاوکات فێمینیسـتێکی ئامریکایـی، Kate Millett، بـەرەو لەنـدەن فـری دوای ئـەوەی کـە لـە لایـەن کاربدەسـتانی شۆڕشـەوە سـنوورداش کـرا.

Kurdiske opprørere gir Khomeini nye problemer

En muslimprest side om side med iranske soldater under marsjen til støtte for Khomeini i Teheran mandag. (AP-foto.)

Karnevalsstemning

مەلایەکی موسڵمان شان بە شانی سەربازانی ئێران لە کاتی مارش بۆ پشتیوانی لە خومەینی لە تاران.

بەرگێنس تیدێندە، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٤

https://www.nb.no/items/97393dfc4ff11f53c28df9d880ac0e22?page=13&searchText=Ghassemlou

سەرهەڵدان لە شەڕەکان دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەتیی ئێران

تـاران (NTB- رۆیتێـر – UPI): لـە ئێـوارەی ڕۆژی دووشـەممەوە سـەرهەڵدانی کـورد و هێزەکانـی دەوڵەتـی ئێـران چوونـە نێو ئاگربەسـتەوە لـە دوای ئـەوەی کـە تـەواوی ڕۆژەکـە لـە شـەڕێکی قـورس دا بـوون لـە شـاری سـنە لـە نیزیـک سـنووری پـەری (بـەرەو) عێـراق. کـوردەکان لـە نێو شـار دا دەسـتیان بـە سـەر ئێزگـەی رادیـۆ دا گرتبـوو و پەلامـاری پادگانـی چەکداریـان دابـوو.

ئێزگـەی هەواڵنێریـی «دەنگـی شـۆڕش» لـە تـاران ئێـوارەی ڕۆژی دووشـەممە ڕاگەیانـد کـە لـە شـەڕ و پێکدادانـەکان دا زۆر کـەس کـوژران و برینـدار بـوون، پێـش ئـەوەی کـە ئاگربەسـت بکەوێتـە بـواری جێبەجـێ کـردن لـە دەرەنگانـی دوانیوەرۆیـەوە.

ڕۆژنامەکانـی ئێرانـی نووسـیویانە کـە زۆر کـەس کـوژراون و نیزیکـەی ٢٠٠ کـەس تـا دوانیـوەڕۆی ڕۆژی دووشـەممە برینـدار بوونەتـەوە. رێبـەری ئۆلیـی وڵات، ئایەتولـلا خومەینـی، لـە هێـزە چەکـدارەکان و ملیشـیاکان داوای کـردووە کـە هـەر هێرشـێک لـە لایـەن مۆرەکانـی دژە شۆڕشـەوە بـۆ دواوە لێیـان دەن. فرۆکـەی شـەڕکەر بـۆ یارمەتیدانـی ئەوانـەی کـە لە سـنە دا لـە پـادگان دا بـوون، دەسـت تێوەردانـی کـردەوە. دوو هێلیکۆپتێـری چەکداریـش تەقەیـان لـە سـەرهەڵدانی کـورد کـرد، هـاوکات لـە گـەڵ ئـەوە فرۆکەکانـی فانتۆمـی نێچروانـی بـە نزمـی لـە سـەر شـار دا فریـن، بـە بـێ ئـەوەی کـە تەقـە بکـەن.

لـە بەشـەکانی دیکـەی ئێـران دا هـەزاران سـەربازی چەکـدار خۆپێشـاندانیان کـرد بـۆ نیشـاندانی پشـتیوانیی خۆیـان لـە شۆڕشـی ئیسـلامی بـە دژی ڕێژیمـی شـاه.

بەیاننامە لە لایەن خومەینییەوە

ئیزگـەی رادیۆیـی «دەنگـی شـۆڕش» بەیاننامـەی خومەینیـی بـەڵاو کـردەوە. خومەینـی خـۆی لـە بەتاوانبـار ناسـاندنی کـوردەکان لـە کردەوەکانـی شـەڕ دا پاراسـت. - ئـەو وتـی کـە ئێمـە و موسـڵمانانی سـونی لـە کوردسـتان دا بـرای یەکیـن. هیـچ جیاوازیەکـمان نیـە. ئـەوە مۆرەکانـی دژە شۆڕشـن کـە نائارامیـان خولقانـدوە.

کـوردەکان موسـڵمانی سـونین لـە کاتێـک دا کـە زۆربـەی ئێرانیـەکان سـەر بـە مەزهەبـی شـیعەن.

لـە سـنە فرۆکـەی فانتۆمـی نێچیروانیـی دروسـتکراوی ئامریـکا بـە نزمـی لـە سـەر مەیدانـی شـەڕ دا فریـن. سـەرهەڵدان لـە شـەقامەکان دا چەپەریـان دروسـتکردووە و بـە گوێـرەی هەواڵـی ڕۆژنامـەکان، فەرماندەی چەکداریـی ناوچەکەیـان بـە دیـل گرتـووە. ڕۆژنامـەی ئیتلاعاتـی تـاران راگەیانـد کـە فەرمانـدەری چەکـداری، سـەروان سـەفاری (سـەفەری) سـێ راگەیانـدراوی داوەتـە دەرەوە و داوا لـە هێزەکانـی کـردووە کـە خۆیـان بەدەسـتەوە بـدەن. ڕۆژنامـەکان نووسـیویانە کـە رێـژەی برینـداران لـە سـنە ئەوەنـدە زۆرە کـە هەمـوو جێـگاکان لـە نەخۆشـخانە پـڕن و ئامبولانسـەکان ناتوانـن هەمـوو قوربانیـەکان لـە مەیدانـی شـەڕ دوور بخەنـەوە.

دوای ئـەوەی کـە شـاه کـەوت، کـوردەکان داوا کۆنەکەیـان بـۆ سـەربەخۆیی کوردسـتان بـەرز کردووتـەوە.

لایەنگرانی شاه لە پشتن[پشتی قەزیەکەوەن]؟

رێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، ڕۆژی دووشـەممە لـە داخوویانیـەک دا خسـتە روو کـە هندێـک لایـەن بـۆ دروسـتکردنی چەپـەر لـە شـاخەکان و لێخورینـی زرێپۆشـەکان لـە نێـو سـنە دا، هانـی خەڵـک دەدەن. رێبەرێکـی دیکـەی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کە لاینگرانـی شـاه لـە پشـتی نائارامییەکانـی کوردسـتانەوەن.

رێبەرانـی ئۆلیـی پێـشرەوی کـورد لـە ئێـران دا، ئەحمـەد موفتیـزادە و عزەدیـن حوسـەینی، بەیاننامەیـان داوەتـە دەرێ و داوای کۆتایـی هێنـان بـە شـەڕ و پێکدادانەکانیـان کـردووە.

لـە تـاران ١٠ هـەزار سـەرباز لـە شـەقامەکانی ناوەندیـی شـار دا مـارش ڕۆیشـتوون بـۆ دەربڕینـی پشـتیوانیی خۆیـان لـە ئایەتولـلا خومەینـی. خۆپێشـاندانی هاوشـێوە لـە شـارەکانی دیکـەش بەرێـوە چـووە.

زۆربـەی چەکـدارەکان لـە هێـزی ٥٠٠ هـەزار کەسـی لـە ئێـران دا ئەمسـال لـە کاتـی شـۆڕش و یـان لـە دوای شـۆڕش هەڵاتـوون. ئـەو ١٥ هـەزار سـەربازەی گاردی شاهەنشـاهی تەنیـا هێزێـک بـوون کـە لـە دوایـن بەشـی شـۆڕش دا بـۆ شـاه تێکۆشـان. جـەوی کارنـەوال لـە کاتـی مـارش لـە تـاران دا هەبـوو.

ئورکێسـتێری سـەربازی سروود نەتەوەیـی ژەنـی، لـە کاتێـک دا کـە تەماشـەوانان شـیرینی، میخەکـی سـوور و سـکەیان فـڕێ دەدا بـۆ سـەربازەکان و میلیشـیا. خەڵـک بـە کـۆڕ هاواریـان دەکـرد: - خەڵـک بـۆ ئەرتێشـە و ئەرتێـش بـۆ خەڵکـە. بەڵـێ بـۆ کۆمارێکـی ئیسـلامی.

بـە گوێـرەی ڕۆژنامەکانـی تـاران، خومەینـی ڕۆژی یەکشـەممە کۆبوونەوەیەکـی لـە گـەڵ بەرپرسـی بەرگـری، ژێنێـراڵ محەمـەد وەلـی

قەرەنــی لــە شــاری قــوم دا هەبــوو.

ئامانــج لــە مارشــی (ڕێــژە) ڕۆژی دووشــەممە ڕەنگبــێ بــۆ نیشــاندانی ئــەوە بــێ کــە ئایەتوولــلا لــە لایــەن هەمــوو چەکدارانــەوە [هێــزە چەکدارەکانــی دەوڵەتــپ لــە ئێــران دا پشــتیوانیی لــێ دەکــرێ.

Opprørere i kamper mot iranske regjeringsstyrker

Khomeini ba militsen slå tilbake ethvert angrep

TEHERAN (NTB—Reuter— UPI): Kurdiske opprørere og iranske regjeringsstyrker inngikk mandag kveld våpenhvile etter at det hele dagen hadde rast harde kamper i byen Sanandaj ved grensen mot Irak. Kurderne hadde okkupert radiostasjonen og angrepet militærforlegningen i byen.

Kringkastingsstasjonen «Revolusjonens røst» i Teheran meldte mandag kveld at mange mennesker ble drept eller såret i kampene før våpenhvilen trådte i kraft utpå ettermiddagen.

Sjah-tilhengere bak?

Appell fra Khomeini

ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەرەی ٦

https://www.nb.no/items/b073482ed9d58752743d66397bffe80f?page=5&searchText=Ghassemlou

سەرهەڵدانی کورد لە لایەن ئەرتێشی ئێرانەوە راوەستێندران

تاران، ١٩ی مارس

تـاران (NTB- رۆیتێـر – UPI): لـە ئێـوارەی ڕۆژی دووشـەممەوە سـەرهەڵدانی کـورد و هێزەکانـی دەوڵەتـی ئێـران چوونـە نێو ئاگربەسـتەوە لـە دوای ئـەوەی کـە تـەواوی ڕۆژەکـە لـە شـەڕێکی قـورس دا بـوون لـە شـاری سـنە لـە نیزیـک سـنووری پـەری (بـەرەو) عێـراق. کـوردەکان لـە نێو شـار دا دەسـتیان بـە سـەر ئێزگـەی رادیـۆ دا گرتبـوو و پەلامـاری پادگانـی چەکداریـان دابـوو.

ئێزگــەی هەواڵنێریــی «دەنگــی شــۆڕش» لــە تــاران ئێــوارەی ڕۆژی دووشـەممە راگەیانـد کـە لـە شـەڕ و پێکدادانـەکان دا زۆر کـەس کـوژران و برینـدار بـوون، پێـش ئـەوەی کـە ئاگربەسـت بکەوێتـە بـواری جێبەجـێ کـردن لـە دەرەنگانـی دوانیوەرۆیـەوە.

بـە گوێـرەی ئاسۆشـیتێدپرێس لـە سـەرەوەی ١٧٠ کـەس کـوژراون و زیاتـر لـە ٢٠٠ کـەس برینـدار بوونەتـەوە. رێبـەری ئۆلیـی وڵات، ئایەتولـلا خومەینـی، لـە هێـزە چەکـدارەکان و میلیشـیاکان داوای کـردووە کـە هـەر هێرشـێک لـە لایـەن مۆرەکانـی دژە شۆڕشـەوە بـۆ دواوە لێیـان دەن.

ئێزگـەی رادیۆیـی «دەنگـی شـۆڕش» بەیاننامـەی خومەینیـی بـەڵاو کـردەوە. خومەینـی خـۆی لـە بەتاوانبـار ناسـاندنی کـوردەکان لـە کردەوەکانــی شــەڕ دا پاراســت. – ئـەو وتـی کـە ئێمـە و موسـڵمانانی سـونی لـە کوردسـتان دا بـرای یەکیـن. هیـچ جیاوازیەکـمان نیـە. ئـەوە مۆرەکانــی دژە شۆڕشــن کــە نائارامیــان خولقانــدوە.

کـوردەکان موسـڵمانی سـونین لـە کاتێـک دا زۆربـەی ئێرانیـەکان سـەر بـە مەزهەبـی شـیعەن.

فرۆکـەی شـەڕ دەسـتێوەردانیان کـرد بـۆ یارمەتیدانـی ئەوانـەی کـە لـە پادگانـی سـنە دا بـوون. دوو هێلیکوپتێـر دەسـترێژیان لـە کـوردە سـەرهلدەرەکان کـرد، لـە کاتێـک دا کـە فرۆکـە نێچیروانیەکانـی دروسـتکراوی ئامریـکا بـە بـێ ئـەوەی کـە تەقـە بکـەن، بـە نزمـی لـە سـەر شـار دا فریـن.

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، ڕۆژی دووشـەممە لـە داخوویانیـەک دا خسـتە روو کـە هندێـک لایـەن بـە دروسـتکردنی چەپـەر لـە شـاخەکان و لێخورینـی زرێپۆشـەکان لـە نێـو سـنە دا، هانـی خەڵـک دەدەن. ڕێبەرێکـی دیکـەی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان دەڵـێ کـە لاینگرانـی شـاه لـە پشـتی نائاراممییەکانـی کوردسـتانەوەن.

ڕێبەرانـی ئۆلیـی پێـشرەوی کـورد لـە ئێـران دا، ئەحمـەد موفتیـزادە و عزەدیـن حوسـەینی، بەیاننامەیـان داوەتـە دەری و داوای کۆتایـی هێنـان بـە شـەڕ و پێکدادانەکانیـان کـردووە.

لـە تـاران ١٠ هـەزار سـەرباز لـە شـەقامەکانی ناوەندیـی شـار دا مـارش ڕۆیشـتوون بـۆ دەربرێنـی پشـتیوانیی خۆیـان لـە ئایەتولـلا خەمەینـی. خۆپێشـاندانی هاوشـێوە لـە شـارەکانی دیکـەش بەرێـوە چـووە.

لـە تـاران دوو فرۆکـەی نێچیروانـی بـە نزمـی لـە سـەر خۆپێشـاندەران دا فریـن و هەروەهـا دەیـان هێلیکوپتێـر لـە ئاسـماندا بـوون.

ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٣.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/77b9f4ac26110be07847b8d606a60d2e?page=7&searchText=Ghassemlou

Kurdiske opprørere stanset av Irans hær

Soldater og politifolk marsjerte mandag gjennom gatene i Teheran for å vise sin støtte til Khomeiny og hans islamske revolusjon. Ifølge vestlige observatører var ikke oppslutningen så stor som ventet. (Foto: AP)

ژێرنووسی وێنەکە: سەربازەکان و پۆلیس ڕۆژی دووشەممە لە شەقامەکانی تاران مارش ڕۆیشتن بۆ دەربڕینی پشتیوانیی خۆیان لە خومەینی و شۆڕشە ئیسلامیەکەی. بە گوێرەی چاودێرانی ڕۆژئاوایی بەشداری ئەوەندە گەورە نەبوو کە چاوەڕوان دەکرا. (وێنە: ئافتن پۆستن).

Disse kurderne stilte seg opp for fotografen i en landsby i nærheten av Sanandaj i forrige uke, før kampene mellom kurdiske opprørere og iranske regjeringsstyrker brøt ut. (Foto: UPI)

ژێرنووسی وێنەکە: ئەو کوردانە هەفتەی ڕابردوو لە گوندێکی نیزیک سنە بۆ وێنەگرتن راوەستان، پێش ئەوەی کە شەڕی نێوان سەرهەڵدانی کورد و هێزەکانی دەوڵەتی ئێران دەستپێ بکا. (وێنە: UPI).

ب: کلاسسەکامپن لە کوردستان دا

-ئێمە بۆ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] خەبات دەکەین

ئـەوە ئـەو گروپەیـە کـە ئێستا پادگانـی مەهابـاد دەپارێزن. ئـەوان دەسـت لـە زۆر شـت وەردەدەن لـەو نێـوەدا چەندیـن تانك.

کلاسسەکامپن، ٠٥.٠٥.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦ و ٧

«ئیـران پێیـما» خەتـی ئوتووبووورانـی هەیـە لـە هەمـوو ئێـران دا. ئوتووبووسـی جـوان لـە گـەڵ ئێیرکۆندیشـن (کوولێـر) و خزمەتـی سـهۆڵئاو و کـۆلای خۆرایـی. سـەفەری لـە تـاران را بـۆ مەهابـاد لـە کوردسـتان ١٤ کاتژمێـری خایانـد و نیزیکـەی ٥٠ کرۆنـی تێچـوو. لـە ئوتووبـووس دا چـاوم بـە عەلـی قـازی کـەوت. عەلـی ئـاگای لـە مـن بـوو کـە خواردنـم وەرگرتبـێ و لـە تەنشـت کەسـێک دانیشـم کـە ئینگلیزیـی دەزانـی. کاتێـک

کـە ئوتووبـووس لـە مەهابـاد راوەسـتا، عەلـی چانتاکـەی منـی هەڵگـرت و منـی دەعـوەت کـرد بـۆ ماڵەکـەی. کاتێـک کـە لـە سـالۆنی بنەماڵـەی قـازی لـە سـەر فەرشـی فارسـی (ئێرانـی) راوەسـتابووین، وتـی کـە وەک ماڵـی خۆمـی بزانـم. یەکمیـن کاری کـە کـرد، ئـەوە بـوو کـە کـراس و شـەڵواری داکەنـد و جـل و بەرگـی کوردیـی پۆشـی. دوای تفەنگـە دژە تانکەکـەی پەیـدا کـرد و خاوێنـی کـردەوە و ئینجـا بـوو نوێـرەی دەمانچـە ئیسرائیلیکـە. داوای نانـی بەیانـی و چەنـد دەورێـک چـا و قەنـد، ئێمـە دەورێـک چـوون بـۆ نێـو شـار.

له بازار له مه‌هاباد. ئه‌وان ریواس ده‌فروشن. ریواس سه‌وزه‌یه‌کی وه‌حشی یه که له چیاکان شین ده‌بی. خواردنی پیشمه‌رگه‌کان له کاتی ته‌نگانه‌دا یه.

مەهاباد ناوەندێکە بۆ کوردستانی ئێران. بنکەی رادیۆ و تەلەفزیۆنی کوردی لێرەیە، لێرەیە کە رێبەرایەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لێی دەمێنێ. شارێکی ئارامە سەرەرای ئەوەی کە زۆر کەس چەکدارن. لە گەڕانمان دا ئێمە خەڵک بە دەمانچە و نارنجۆک لە سەر کەمبەرەوە، تفەنگی ئوتوومات لە سەر شانەوە، یووزی، چەکی دژە تانک [ئار-پی-جی]، مسەلسەل و هتد دەبینین.

عەلی

لە کافەی هوتێلێك لە مەهاباد

زۆربـەی خەڵـک ئـەو شـتە زۆر بـە شـتێکی ئاسـایی دەبینـن لـە دونیـا دا. ئێمـە چـەک و فیشـەکی دەمانچـە لێـمان قەدەغـە دەکـرێ. پادگانـی مەهابـاد لــە لایـەن پێشـــمەرگەوە گیـراوە. تانکەکانـی گـەورە وەک مۆنۆمێنتـی مـردوو لـە پـادگان دا ڕاوەسـتاون.

سـەرئێوارە مام/خاڵـی عەلـی هاتـە بـۆ سـەردانی ئێمـە. نێـوی سـەیفە. ئـەو باسـی شـەڕی دژی شـاه و هەروەهـا کوردەکانـی عێـراق دەکا. لـە دوایـی دا بانگهێشـت کـرام بـۆ چوونـی شـاخ، بـۆ بنکـەی پێشـمەرگەکانی کـوردی عێـراق.

کوردسـتان لـە لایـەن لەشـکەری سـوڤیەتەوە لـە ئاخرەکانـی شـەڕی دووهەمـی جیهانـی دا گیـرا. لـە ١٩٤٥ دا ئـەوان پاشەکشـەیان کـرد. قـازی محەمـەد کۆمارێکـی کـوردی ڕاگەیانـد. ئـەو ١١ مانگـی خایانـد. کـە ڕێژیمـی شـاه بـە پشـتیوانیی ئینگلیـز و ئامریـکا گەڕایـەوە. ئـەوان لانـی کـەم ١٥ هـەزار کەسـیان کوشـت. قـازی محەمـەد لـە سـێدارە درا. حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە گـەڵ کۆمـار دامـەزرا، حیزبەکـە زۆر بـە تونـدی کەوتـە بـەر تەعقیـب. شـاه ٥-٦ جـار هەوڵـی تێکشـکاندنی حیزبـی دێموکراتـی

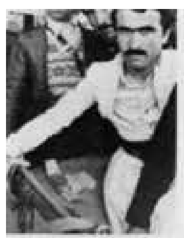

گەلۆ ئەوە دەتوانی مسلمانێک بی؟ ئەو داوا دەکا کە نرخی لە سەر دابنێن [بە چەند؟]. هەروەها فیشەکی دەمانچەش دەفرۆشێ.

کوردســتانی دا، بــە کوشــتنی بــە کۆمــەڵ و زیندانــی کــردن.

لــە ١٩٦٧ دا حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان دەســتی پێکــرد بــە ڕێکخســتنی شــەڕی پارتیزانــی بــە دژی ئەرتێشــی شــاه. قاســملوو و ڕێبەرایەتیــی سیاســیی حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان لــە دوای کەوتنــی شــاه گەڕانــەوە بــۆ ئێــران.

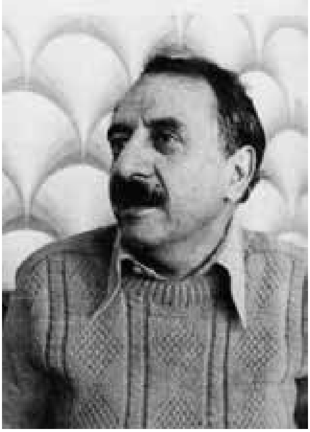

ئێمــە لــە دەفتــەری عەبدولرەحــمان قاســملوو، ســکرتێری گشــتیی حیزبــی دێموکراتــی کوردســتان دانیشــتووین. ئــەو درەنــگ کــەوت، لــە دەرەوە بــوو بــۆ چارەســەریی کێشــەیەکی جیرانــی.

باشــە ئێســتا خەبــات بــۆ خۆبەڕێوەبــەری [خودموختــاری] ی نێوخۆیــی بــۆ ئێــوە گرینگترینــە؟

گرینگتریــن شــوعاری ئێمــە «دێموکراســی بــۆ ئێــران و خودموختــاری بــۆ کوردســتانی ئێرانــە.» ئــەو شــوعارە لــە چەنــد هەفتوویــی ڕابــردوو دا بــوو بــە گرینگتریــن شــوعار لــە کوردســتانی ئێــران دا. هەمــوو گرووپــە سیاســیەکان لــەو بــارەوە هــاوڕان. ئێمــە بڕوامــان بــە دێموکراســی هەیــە، بــەڵام ئــەوە تەنیــا هــۆکار بــۆ ئــەم شــوعارە نیــە. ئێمــە دەزانیــن کــە هیــچ کاتێــک ناتوانیــن خۆبەڕێوەبــەری [خودموختــاری] ی نێوخۆیــی لــە ژێــر دەســەڵاتێکی دیســپۆتی و دیکتاتــۆری لــە ئێــران دا وەدەســت بێنیــن. گارانتیــی خۆبەڕێوەبــەری [خودموختــاری] ی نێوخۆیــی ئێمــە، هەبوونــی بەڕێوەبەرییەکــی دێموکراتیکــە.

کوردستان لە نێوان چوار یان پێنج وڵات دا دابەش کراوە. بۆ خەبات نەکرێ بۆ وڵاتێکی سەربەخۆی کوردی؟

ئێمە بۆ خۆبڕیاردان تێدەکۆشین. ئەو دەتوانێ چەندین شکلی هەبێ. هەر لە سەربەخۆیی تەواوە بگرە تا خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی. ئێمە لەو بڕوایەداین کە بە خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی هەموو مافە کۆمەڵایەتی و ئابۆرییەکانمان بە دەست دێنین. کوردستانێکی سەربەخۆ لە هەل و مەرجی ئێستای ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا مومکن نیە.

ئەتۆ لە دان و ستان بوویی لە تاران؟

ئەو هەلبەت دان و ستان نەبوو، بەڵام یەکمین چاوپێکەوتن لە گەڵ ئایەتوڵلا خومەینی بوو. ئێمە لەوە ڕازین، لە بەر ئەوەی کە دەرفەت هەبوو ڕوونی بکەینەوە کە بە ڕاستی چیمان دەوێ. هەم ئایەتوڵلا خومەینی و هەم بازرگان تێگەییشتنی شەخسیان هەبوو بۆ ئێمە. بەڵام دەزانی کە لە سیاسەت دا ئارەزووی باش پیویستە، بەڵام بەس نیە. ئێمە دەمانەوێ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی بکەوێتە نێو یاسای بنەڕەتی دا. لە نێو دەوڵەت دا خەڵک هەیە کە دەیانەوێ یارمەتیدەرمان بن و خەڵک هەیە کە دژی ئێمەن.- بەس کە وا بوو، کات پێویستە.

ئێوە بۆ شەڕی چەکداری حازرن ئەگەر هات و خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ی نێوخۆیی وەرنەگرن؟

ئێمە درێژە بە تێکۆشانمان دەدەین بۆ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری]، بەڵام تو دەزانی کە فۆرمی خەبات، چەکداری یان ئاشتیانە، هەموو کاتێک لە لایەن دەوڵەتەوە هەڵدەبژێردرێ. باوەڕمان وایە کە ئێمە دەتوانین چارەسەریەک بۆ موشکلەکەمان

بــە بــێ شــەڕی چەکــداری پەیــدا کەیــن. بــەڵام ئەگــەر هــات و هێــرش کرایــە ســەر ئێمــە، ئاشــکرایە کــە دیفــاع لــە خۆمــان دەکەیــن.

هــۆکاری شــەڕ لــە ســەنەندەج کــە ئێســتا لــە مانگــی مــارس دا قەومــا، چــی بــوو؟

بناغــەی هەمــوو و پرســگرێکانە ئەوەیــە کــە هێشــتا لایەنگرانــی شــاە لــوێ هــەن. بــە تایبەتــی لــە ئەرتێــش دا، و هندێــک تاکــە کەســیش لــە نێــو کۆمیتــەی شــۆڕش دا. لــە ســەنەندەج زۆربــەی خەڵــک بــە دژی کۆمیتــە و دام و دەزگای بەڕێوەبەریــن. حەشــارگەی (ئەمبــاری) گــەورەی چــەک و چــۆڵ لــە ســەنەندەج دا هەبــوون. هــەر ڕۆژ ڕادەیەکــی زۆری چــەک بــۆ بەشــەکانی دیکــەی ئێــران رادەگوێــزران. هــەر ڕۆژ کۆمیتــە چەکــی لــە نێــو شــیعەکان دا دابــەش دەکــرد، بــەڵام هیــچ کاتێــک لــە نێــو ســونییەکان دا نــە (ئــەوە هێلــی بــاوەڕی لــە ئیســلام دان. فارســەکان شــیعە و کــوردەکان ســونین). بۆیــە خەڵــک دەســتیان کــرد بــە دەربرینــی نارەزایەتــی، تەقەیــان لــێ کــرا و زۆر کەســیان لــێ کــۆژرا. دوای خەڵکیــش پەلامــاری پۆلیســی دەوڵەتیــان دا. ئــەوە هەمــوو بــە کار گیــرا. ٤ [٤٠٠] هەتــا ٥٠٠ کــورد لــەو شــەڕە دا کــوژران.

ئیمکانی ڕوودانی شتێکی وا دیسان هەیە؟

بەڵــێ، ئــەوە جێــگای داخــە کــە دەبــێ بوتــرێ، بــەڵام دەتوانــێ دووبــارە بــێ.- و ئەگــەر شــتێکی وەهــا بــۆ نموونــە لــە ورمــێ ڕوو بــدات، وەک ئــەوەی کــە لــە ســەنەندەج قەومــا نابــێ. دەبێتــە کارەســات. هــەر دوو لایــەن زۆر بەهێــزن، - چــەک پــڕە و خەڵکیــش پــڕە.

ئــەو ســەری خــۆی دەســوورێنێ لــە کاتــی بیرکردنــەوە دا. عەلــی دێتــەوە ژوورەوە لــە گــەڵ چــا بــۆ دەوری ئاخــر، پێــش ئــەوەی کــە بڵێــم ســوپاس بــۆ مــن. لــە بــەر دەگا ســەیف و جەعفــەر ڕاوەســتاون

و چاوەروانــن. ئێمــە دەبــێ لــە نێــو شــار دا غاردەیــن کــە فریــای ئوتووبــووس بکەویــن بــۆ سەردەشــت. سەردەشــت لــە ســنووری عێراقـەوە دوور نیـە. لـە مـەودای شـەو دا بیرمـان کـردەوە کـە بچینـە نێـو خاکـی عێـراق، - بـۆ مێوانـی لـە بنکـەی پێشـمەرگەکان لـە عێـراق. (بــەڵام وا نەچــووە پێــش.)

عەلیــم لــە دەفتــەری قاســملوو دیتــەوە. عەلــی لــە ١٩٤٥ەوە پێشـمەرگەیە. ئـەو لـە کوردسـتان لـە سـنووری پـەری عێـراق لـە دایـک بـووە. عەلـی لـە ١٩٥٥ تـا ٥٧ زیندانـی کـراوە دوای ئـەوەی کـە کـەس وکارێکــی نیزیکــی بــە ســووچی چالاکیــی سیاســی دەگیــردرێ.

هیچ بنەماڵەت هەیە؟

بەڵــێ. زەواجــم کــردووە و دوو کچــم هەیــە. هەروەهــا جارێکیــش پێشــتر زەواجــم کردبــوو. ئێمــە دوو کوڕمــان هەبــوون. ئــەوان لــە لایــەن هێزەکانــی شــاهەوە کــوژران، و مــن دەبوایــە هەڵاتبــام.

ئەتۆ لە گەڵ پێشمەرگەکان لە سەر شاخ بوویی؟

بەڵـێ. ئێمـە سـێ مانـگ لـە مەوبـەر لـە شـاخەکان را گەراینـەوە. لـە چیـاکان دا لـە کونـەکان دا [ئیشـکەوتەکان دا] دەژیایـن. هندێـک جـار دەچووینـەوە بـۆ گونـدەکان بـۆ ئـەوەی کـە جـل و بەرگـەکان بشـۆین، بـۆ دەسـت پێراگەییشـتن بـە خـواردن و شـتی دیکـە.

ئێوە زۆر یارمەتیتان لە گوندەکان وەردەگرت؟

بەڵـێ. ئێمـە بنکەیەکـمان لـە شـاخەکان هەبـوو. زۆر یارمەتـی لـە گوندەکانـەوە دەهاتـە ئـەوێ. رێبـەری ئێمـە خـواردن و جـل و بـەرگ لـە سـەر ئێمـە دا دابـەش دەکـرد.

ئەیە (eie)

KLASSEKAMPEN I
KURDISTAN
—Vi slåss for sjølstyre

KLASSEKAMPEN – lørdag 5. mai 1979, nr. 102

Kurdistan ble holdt av Sovjet-hæren mot slutten av 2. verdenskrig. I 1945 trakk de seg ut. Gazim Mohamad proklamerte da en kurdisk republikk. Den varte i 11 måneder. Da kom sjah-regimet tilbake med støtte av England og USA. De drepte minst 15000 personer. Gazim Mohamad ble hengt. KDP ble dannet sammen med republikken, og partiet ble hardt forfulgt. Sjahen gjorde 1–8 forsøk på å knuse KDP, med en masse mord og fengslinger. I 1967 begynte KDP organisert geriljakrig mot sjahstyrkene. Ghassemlou og den politiske ledelsen for KDP kom tilbake til Iran etter sjahregimets fall.

Vi sitter på kontoret til Abdul Rahman Gassemlou, generalsekretæren i KDP. Han er sein, har vært ute for forsøk å bilegge en nabokonflikt.

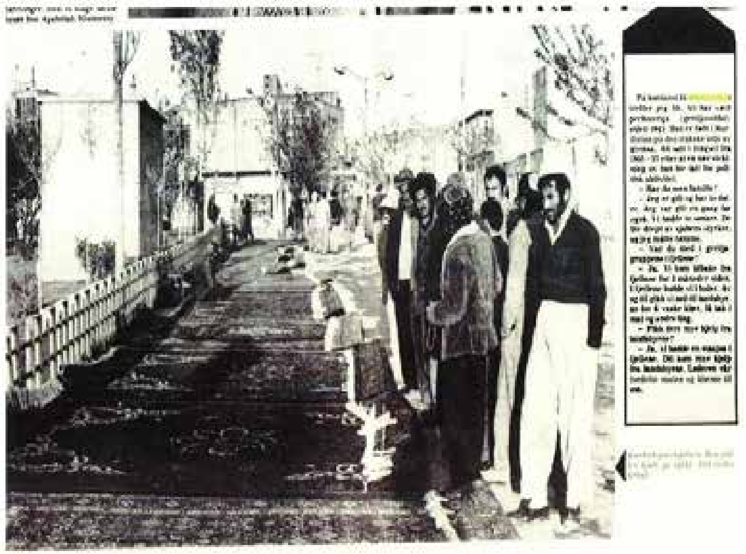

کلاسسەکامپن، ٠٥.٠٥.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦ و ٧

https://www.nb.no/items/6f8f90763edc52c6996f95b36ccc4911?page=5&searchText=Ghassemlou

پ. ڕاگەیاندنی «شەڕی پیرۆز» (جیهاد) لە لایەن خومەینییەوە بە دژی گەلی کورد

جۆڵە بەرەو (بە دژی) کوردستان

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١١

خۆمەینی لە ئێران دا داوای حەرەکەتی تەواو کردووە بۆ وەرگرتنەوەی دووبارەی کۆنترۆڵی ناوەندی بە سەر ناوچەکانی کوردستان دا، جێگایەک کە ئەم ڕۆژانەی دوایی شەڕی بەهێز تێیدا هەبووە. دوای کەوتنی شاری پاوە لە ڕۆژی یەکشەممە دا، شەڕەکان بە سەر سنە دا کۆ کراونەتەوە.

NTB ڕادەگەیەنێ کە کاربەدەستانی ئێران ڕۆژی شەممە شاری سنووریی پاوەیان دووبارە داگیر کردووە کە چوار شەو و ڕۆژ هێزەکانی سەرهەڵدانی کورد تێیدا جیگیر بوون.

ڕێبەری ئۆلی ئایەتوڵلا خومەینی خۆی فەرمانی جۆڵەی بۆ هێرشێکی کاریگەر بە دژی کوردەکان دا، کە بە بێ باوەڕ (کافر) پێناسەیان کردن. خومەینی خۆی وەک فەرماندەری باڵای هیزە چەکدارەکان ناساند، و فەرمانی دا بە فەرماندەرانی دەوڵەتی و ڕێبەرانی میلیشیا بۆ هێرش کردن.

ئێستا روون نیە کە چەند کەس لە شەڕەکان دا ژیانیان لە دەست داوە. هەواڵە نافەرمیەکان ئاماژە بەوە دەکەن کە کوردەکان بە دوای هێرشی هەمەلایەنە، بۆ ناوچە سنووریەکان پاشەکشەیان کردووە.

خومەینی ڕۆژی شەممە بێ بەزەیی بوو بە دژی فەرماندەرانی چەکدارەکان کە تا ئێستا خۆیان لە بەرەوروو بوونەوەی راستەوخۆ

لـە گـەڵ سـەرهەڵدانی کـورد پاراسـتووە.

دوای کەوتنـی شـاە ڕێبەرانـی میانـەڕەوی چەکـداری خۆیان دەپاراسـت کـە سـەربازەکان بخەنـە گـەڕ بـۆ تێکشـکاندنی نائارامیەکانـی نێوخۆیـی. و مانگـی رابـردوو فەرمانـدەری هێـزە چەکـدارەکان، نـاسر فوربـوود، کشـایەوە و ڕاگەیانـد کـە لـە ژێـر فشـار دا بـووە بـۆ ئـەوەی کـە ئەرتێـش بـە دژی خەڵـک بـە کار بێنـێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان قەدەغە کراوە

ڕێبـەری ئۆلیـی کـوردەکان، شـێخ عزەدیـن حوسـەینی، سیاسـەتی خومەینیـی شـەرمەزار کـرد و ڕاگەیانـد کـە شۆڕشـی ئێـران لـە خەتـەری ئـەوەدا یـە کـە ناشۆڕشـگێران و ئێرتجاعییـەکان (کۆنەپەرەسـتەکان) دەسـتی بـە سـەر دا بگـرن کـە وڵات بـەرەو دیکتاتۆریەتێکـی نـوێ دەبـات.

وتەبێژێکـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان ڕاگەیانـد کـە ڕێبـەری حیـزب، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، دەیـەوێ بـۆ پرۆتسـتۆ کردنی سیاسـەتی کاربەدەسـتان لـە ناوچـە کوردییـەکان دا یەکمیـن دانیشـتنی شـۆڕای تـازە هەلبژێـردراوی دارشـتنی یاسـای بنەڕەتـی (مجلـس خـبرگان مۆسـس) کـە بڕیـارە ڕۆژی یەکشـەممە لـە تـاران دا بەڕێـوە بچـێ، بایکـووت بـکا. قاسـملوو یەکێـک لـە چەنـد ڕێبـەری کەمایەتیـەکان بـوو کـە بەشـداری لـە هەڵبژاردنـی شـۆڕای یاسـای بنەرەتـی دا کـرد.

ڕۆژی یەکشـەممە ڕاگەیانـدرا کـە حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان قەدەغـە کـراوە لـە لایـەن دەوڵەتـی ئێرانـەوە. جێـگای قاسـملوو لـە شـۆڕای یاسـای بنەرەتـی دا لـێ وەرگیردرایـەوە.

ئێعدام کردنەکان

هێـزە ئەمنیەکانـی ئێـران ڕۆژی یەکشـەممە ١١ کوردیـان ئێعـدام کـرد کـە لـە کاتـی داگیرکردنـی پـاوە دا بـە دیـل گیرابـوون.

دیلـەکان بـۆ شـاری جیـران، کرماشـان راگوێزرابـوون کە لـوێ دادگایەکی شـۆرش ئەوانیـان تاوانبـار زانـی لـە سـەرهلدان بـە دژی خـوا و فەسـاد لـە سـەر عـەرزی خـوا. ئـەوان پێـش شـەفەق گۆلەبـاران کـران.

رادیــۆ تــاران راگەیانــد کــە هێزەکانــی دەوڵەتــی ئێــران دوێنــێ بــۆ شــاری ســنە بــە رێــگاوە بــوون، کــە لــوێ گرووپێکــی ســەربازیی کــورد [پێشـمەرگەکان] گرووپێکـی ژن لـە مزگەوتێـک دا بـە بارمتـە گرتـووە. شـار دەبـێ لـە لایـەن هێزەکانـی کـوردەوە دۆرپێـچ کرابـێ. هێزەکانـی دەوڵەتی ئێــران بەشــێکی زۆری ســنووری عێراقیــان داخســتووە و زۆر بــە چــری بــە دوای ئـەو پێشــمەرگانەوە دەگەرێــن کــە لــە دۆرپێچکردنــی پــاوە دا بەشــداریان کردبــوو.

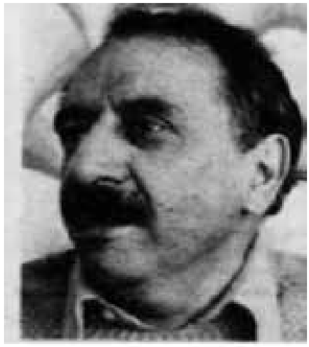

عەبدولڕەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی
دیموکراتی کوردستان کە ڕۆژی یەکشەممە لە
لایەن دەوڵەتی ئێرانەوە قەدەغە کرا (وێنە: ئەپە)

lig allianse mellom de allian- | Havana-konferansen vil an- | Før heiga hadde ASEAN- | FLYKTNINGENE

Mobilisering mot Kurdistan

Khomeini har krevd full mobilisering i Iran for å generobre sentral kontroll over områder i Kurdistan, der det har vært kraftige kamper de siste dagene. Etter at den kurdiske byen Paveh falt lørdag, har kampene konsentrert seg om Sanandaj.

Iranske myndigheter gjenerobret lørdag grensebyen Paveh, som hadde vært beleiret av kurdiske opprørsstyrker i fire dager, melder NTB.

Det var den religiøse lederen Ayatollah Khomeini som personlig ga ordren om å mobilisere til en avgjørende offensiv mot kurderne, som han karakteriserte som vantro. Khomeini erklærte seg selv for overhode for de væpnede styrker, og ga ordren om å angripe over hodet på både regjeringen og den militære ledelsen.

Det er foreløpig uklart hvor mange som mistet livet i kampene. Ubekreftede meldinger går ut på at kurderne trakk seg tilbake over grensen til Irak da angrepet ble satt inn for fullt.

Khomeini var lørdag nådeløs mot den militære ledelsen, som hittil har vært tilbakeholdende med å gå inn i direkte konfrontasjoner med de kurdiske opprørerne. Siden sjahens fall har de moderate militære lederne vært forsiktige med å sette inn soldater for å slå ned indre uroligheter, og tidligere øverstkommanderende for de væpnede styrker, Nasser Farbod, gikk av i forrige måned og erklærte at han følte seg presset til å sette inn hæren mot folket.

KDP FORBUDT

Kurdernes religiøse leder, sheik Ezzedin Hosseini, fordømte lørdag Khomeinis politikk og fremholdt at den iranske revolusjonen er i ferd med å bli overtatt av kontrarevolusjonære og reaksjonære agenter som fører landet mot et nytt diktatur.

En talsmann for det kurdiske demokratiske partiet, KDP, erklærte at partiets leder, Abdul Rahaman Qassemlou, vil boikotte det første møtet i det nyvalgte grunnlovsrådet, som skal finne sted i Teheran søndag, i protest mot myndighetenes politikk i kurderområdene. Qassemlou var en av de få minoritetslederne som stille opp til valget på grunnlovsråd.

Søndag ble det meldt at KDP er forbudt av den iranske regjeringa, og at Qassemlou er fratatt sin plass i grunnlovsrådet.

HENRETTELSER

Iranske sikkerhetsstyrker henrettet søndag til kurdiske opprørere som ble tatt til fange da byen Paveh ble gjenerobret.

Fangene ble brakt til nabobyen Kermanshah, der en revolusjonær domstol fant dem skyldige i opprør mot gud og guds stedfortredere. De ble henrettet før daggry.

Iranske regjeringsstyrker var i går på vei til byen Sanandaj, der kurdiske geriljasoldater holder en gruppe kvinner som gisler i en moské, meldte Teheran Radio søndag formiddag. Byen skal også være omringet av kurdiske styrker.

Regjeringsstyrkene har stengt av store deler av grensen mot Irak og satt i gang en omfattende jakt på de kurdiske geriljasoldatene som deltok i beleiringen av Paveh.

Abdur Rahman Qassemlou, leder for det kurdiske demokratiske partiet som ble forbudt i helga av regjeringa i Iran. (Foto: ...rie)

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٠.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١١
https://www.nb.no/items/8d94ac2ca81672026003145bd2ff50e5?page=11&searchText=Qassemlou

ت. فەرمانی خومەینی بۆ داخستنی ڕۆژنامەکان

خومەینی دووباره ڕوونی دەکاتەوە:
فەرمان بۆ ئەوە کە ٢٢ ڕۆژنامە دابخرێن

ڕۆژنامەی گلۆمدالن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٧

تـاران (NTB- رۆیتێـر/ UPI): ڕێبـەری ئۆلـی لـە ئێـران دا، ئایەتولـلا خومەینـی دووبـارە هێرشـی کـردە سـەر ئۆپۆزیسـیۆن لـە وڵات دا. ئـەو فەرمانـی داخسـتنی ٢٢ ڕۆژنامـەی دا و داوا لـە ئـەو ریکخـراوە سیاسـیانەی کـە پشـتگیریی ئیسـلام ناکـەن کـرد کـە چەکەکانیـان رادەسـت بکـەن.

لـە جوابێـک دا بـۆ هەمـوو کـوردەکان، خومەینـی داوای لـە خەڵـک کـرد کـە بـۆ قوولبەسـتکردنی ئەندامانـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتانی ئێـران و ڕێبەرانـی هاوکاریـی هێزەکانـی دەوڵـەت بکـەن.

لـە تـاران دا خەڵکێکـی زۆر بەشـداریان کـرد لـە ڕێورەسـمی بـە خاکسـپاردنی ئـەو پاسـدارانەی کـە لـە شـەڕەکانی ئاخـری هەفتـە دا لـە پارێـزگا کوردییـەکان دا کوژرابـوون. ئـەوان داوایـان دەکـرد کـە دەبـێ ڕێبەرانـی سـەرهەڵدانی کـورد ئێعـدام بکرێـن.

لە نێـو ڕۆژنامـە داخراوەکانـی ڕۆژی دووشـەممە دا ڕۆژنامـەی ئۆرگانی سـەرەکیی حیزبـی کۆمۆنیسـت، ڕۆژنامەیەکـی مارکسیسـتی و ئۆرگانـی حیزبـی ناوەندیـی بـەرەی نەتەوەیـی دێموکراتیـک [جبهـەی ملـی] هـەن.

ڕۆژنامەیەکـی تورکـی زمـان کـە گاڵتـەی بـە خومەینـی کردبـوو لـە کاریکاتۆرێـک دا، هەروەهـا داخـرا.

خومەینـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتانی بـە حیزبـی شـەیتان ناودێـر

کـرد، و داوای لـە خەڵـک کـرد کـە جێـگای خۆحەشـاردانی ڕێبەرانـی ئـەو حیزبـە ئاشـکرا بکـەن. بـە کورتـی کاربەدەسـتانی ئێـران بـە دوای ڕێبـەرە ۲۹ سـاڵەکە، عەبدولرەحمانـی قاسـملووەیە لـە گـەڵ ڕێبـەری مەعنەویـی کـوردەکان، عزەدیـن حوسـەینی.

بـۆ سـێهەمین ڕۆژی یـەک لـە دوای یـەک ناوەنـدی هەواڵنێـری لـە تـاران ڕاگەیانـد کـە خەڵکـی سـڤیل بـۆ خۆیـان ئامادەگیـان دەربریـوە بـۆ تێکشـکاندنی سـەرهلدان لـە ناوچـە کوردییـەکان.

خۆمەینـی فەرمانێکـی جۆلاندنـی هێـزی چەکداریـی نـاردووە بـۆ سـەرکووتی سـەرهلدان لـە سـنە.

شـاهدانی کـە بـە چـاوی خۆیـان بینیویانـە (شـاهدان عینـی) ڕۆژی دووشـەممە لـە سـنەوە پێوەندییـان بـە ڕۆیتێـرەوە گرتـەوە، ڕوونیـان کردووتـەوە کـە هەمـوو شـتێک لـە نێـو شـار دا ئارامـە. شـەش زرێپـۆش (تانـک) لـە گـەڵ نیزیکـەی ۱۰۰ سـەرباز لـە فرۆکەخانـە جێگیـر کـراون، لـە کاتێـک دا کـە هێـزەکان لـە سـەر شـاخەکانی دەور و بـەری شـار ڕاوەسـتاون. وتـرا کـە هەنۆکـە هیـچ نیشـانەیەک لـە نائارامـی و پێکـدادان نیـە.

کاربەدەسـتانی ئێرانـی تـکا لـە ڕۆژنامەوانـان و پرسـۆنێلی چەکـداری و خەڵکـی سـڤیل دەکـەن کـە زانیـاری و بەڵگەکانـی نێهینی بـەڵاو نەکەنەوە. لـە لایـەن هەواڵنێریـی پـارس بـەڵاو کراوەتـەوە کـە بەرێوەنەبردنـی (شـکاندنی) ئـەو یەکـە دەبێتـەوە هـۆی ۱۵ سـاڵ زیندانـی کـردن.

گرووپێـک لـە کوردەکانـی هەنـدەران لـە سـووئیس داوایـان لـە سـکرتێری نەتـەوە یەکگرتـووەکان، کـوورت والدهەیـم، کـرد کـە پێشـی کاربەدەسـتانی ئێـران بگـرێ لـە کوشـتنی ڕێژەیەکـی زۆری کـورد.

کـوردەکان فەرمانـی جۆڵـەی چەکـدارەکان لـە لایـەن خومەینییـەوە

بـە نیشـانەی راسـتەوخۆی ویسـت بـۆ کوشـتنی بـە کۆمـەڵ دادەنێـن و پێـش بینـی دەکـەن کـە جیهـان دەبـێ چاوەروانـی کۆمەڵکـوژی لـە ناوچـە کوردییـەکان دا بکـەن.

Khomeini slår til igjen:

Ordre om at 22 aviser stenges

Fuglehunder på Elverum-utstillingen

ڕۆژنامەی گلۆمدالن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٧
https://www.nb.no/items/d2478a30f10840aa97cd7400b6187dc2?page=15&searchText=Qassemlou

٢٢ ڕۆژنامە داخران

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تـاران (NTB- رۆیتێـر- UPI): ڕێبـەری ئۆلـی لـە ئێـران دا، ئایەتولـلا خومەینـی دووبـارە هێرشـی کـردە سـەر ئۆپۆزیسـیۆن لـە وڵات دا. ئـەو فەرمانـی داخسـتنی ٢٢ ڕۆژنامـەی دا و داوا لـە ئـەو ریکخـراوە سیاسـیانەی کـە پشـتگیریی ئیسـلام ناکـەن کـرد کـە چەکەکانیـان رادەسـت بکـەن.

لـە جوابێـک دا بـۆ هەمـوو کـوردەکان، خومەینـی داوای لـە خەڵـک کـرد کـە بـۆ قوولبەسـتکردنی ئەندامانـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتانی ئێـران و ڕێبەرانـی هاوکاریـی هێزەکانـی دەوڵـەت بکـەن.

لـە تـاران دا خەڵکێکـی زۆر بەشـداریان کـرد لـە ڕێورەسـمی بـە خاکسـپاردنی ئـەو پاسـدارانەی کـە لـە شـەڕەکانی ئاخـری هەفتـە دا لـە پارێـزگا کوردییـەکان دا کوژرابـوون. ئـەوان داوایـان دەکـرد کـە دەبـێ ڕێبەرانـی سـەرهەڵدانی کـورد ئێعـدام بکرێـن.

لـە نێـو ڕۆژنامـە داخراوەکانـی ڕۆژی دووشـەممە دا ڕۆژنامـەی ئۆرگانی سـەرەکیی حیزبـی کۆمۆنیسـت، ڕۆژنامەیەکـی مارکسیسـتی و ئۆرگانـی حیزبـی ناوەندیـی بـەرەی نەتەوەیـی دێموکراتیـک [جبهـەی ملـی] هـەن.

ڕۆژنامەیەکـی تورکـی زمـان کـە گاڵتـەی بـە خومەینـی کردبـوو لـە کاریکاتۆرێـک دا، هەروەهـا داخـرا.

خومەینـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتانی بـە حیزبـی شـەیتان ناودێـر کـرد، و داوای لـە خەڵـک کـرد کـە جێـگای خۆحەشـاردانی ڕێبەرانـی ئـەو حیزبـە ئاشـکرا بکـەن. بـە کورتـی کاربەدەسـتانی ئێـران بـە دوای ڕێبـەرە ٢٩ سـاڵەکە، عەبدولرەحمانـی قاسـملووەیە لـە گـەڵ ڕێبـەری مەعنەویـی کـوردەکان، عزەدیـن حوسـەینی.

بـۆ سـێهەمین ڕۆژی یـەک لـە دوای یـەک ناوەنـدی هەواڵنێـری لـە تـاران ڕاگەیانـد کـە خەڵکـی سـقیل بـۆ خۆیـان ئامادەگیـان دەربڕیـوە بـۆ تێکشـکاندنی سـەرهلدان لـە ناوچـە کوردییـەکان.

خۆمەینـی فەرمانێکـی جۆڵاندنـی هێـزی چەکداریـی نـاردووە بـۆ سـەرکووتی سـەرهدان لـە سـنە.

شـاهدانی کـە بـە چـاوی خۆیـان بینیویانـە (شـاهدان عینـی) یـڕۆژی دووشـەممە لـە سـنەوە پێوەندیـان بـە ڕۆیتێـرەوە گرتـەوە، ڕوونیـان کردووتـەوە کـە هەمـوو شـتێک لـە نێـو شـار دا ئارامـە. شـەش زرێپـۆش (تانـک) لـە گـەڵ نیزیکـەی ١٠٠ سـەرباز لـە فرۆکەخانـە جێگیـر کـراون، لـە کاتێـک دا کـە هێـزەکان لـە سـەر شـاخەکانی دەور و بـەری شـار ڕاوەسـتاون. وتـرا کـە هەنۆکـە هیـچ نیشـانەیەک لـە نائارامـی و پێکـدادان نیـە.

٩ کـەس لـە شـەو و ڕۆژی دوایـی دا لـە ئێـران ئێعـدام کـراون، ئـەوە ڕۆژی دووشـەممە لـە پایتەخـت، تـاران، ئاشـکرا کـرا. لـە گـەڵ ئـەوە، تـا

ئێستا ٤٥٦کەس لە شۆڕشەوە لە مانگی فوریەوە تا ئێستا ئێعدام کراون.

22 aviser stengt

Monireh Gorgi, som er eneste kvinnelige medlem i den grunnlovgivende forsamling i det nye, islamske Iran, var iført det tradisjonelle persiske slør — det såkalte chador — under åpningsmøtet søndag. *(Foto: NPS-AP.)*

Teheran, 20. august. (NTB-Reuter/UPI) Den religiøse leder i Iran, ayatollah Khomeiny, slo mandag på nytt til mot opposisjonen i landet. Han ga ordre om å stenge 22 aviser og ba politiske organisasjoner som ikke støtter islam, levere inn sine våpen.

I en oppfordring til alle kurdere ba Khomeiny befolkningen om å samarbeide med regjeringsstyrkene for å få arrestert medlemmer av Kurdernes demokratiske parti (KDP) og partiets ledere.

I Teheran deltok en stor menneskemengde i begravelsen for de soldater fra den iranske revolusjonære styrken som ble drept under helgens kamper i de kurdiske provinsene. De krevet at de kurdiske opprørslederne må henrettes.

Blant avisene som mandag ble stengt, var kommunistpartiets hovedorgan, en marxistisk avis og organet til sentrumspartiet Den nasjonale demokratiske front. En tyrkisk-språklig avis som skal ha fornærmet Khomeiny ved å latterliggjøre ham i en tegneserie, ble også stengt.

Khomeiny omtalte Kurdernes demokratiske parti som Satans parti og ba folk om å avsløre partiledernes gjemmesteder. Det er først og fremst den 29 år gamle leder Abdulrahaman Qassemlou som de iranske myndighetene er på jakt etter, samt kurdernes åndelige leder, Ezzeddin Hosseiny.

For tredje dag på rad meldte kringkastingen i teheran at sivile hadde meldt seg som frivillige til å slå ned opprøret i de kurdiske områdene. Khomeiny har sendt ut en militær mobiliseringsordre for å slå ned opprøret ved byen Sanandaj.

Øyenvidner som mandag ringte til Reuter fra Sanandaj, opplyste at alt var rolig i byen. Seks stridsvogner og cirka 100 soldater var stasjonert på flyplassen, mens styrker sto på fjelltopper rundt byen. Det var imidlertid ikke tegn til uro eller kamper, ble det sagt.

Ni personer er i løpet av det siste døgnet blitt henrettet i Iran, ble det opplyst i hovedstaden Teheran mandag. Med dette er 456 mennesker henrettet i landet siden revolusjonen i februar.

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

https://www.nb.no/items/5019c5746e73227c841298e893027827?page=7&searchText=Qassemlou

خومەینی توندتری دەکا
ڕۆژنامەی لیللەهامر تیلسکووئر، ڕێکەوتی ۲۱.۰۸.۱۹۷۹، لاپەڕەی ٦

تاران (NTB- رۆیتێر- UPI): ڕێبەری ئۆلی لە ئێران دا، ئایەتوڵلا خومەینی دووبارە هێرشی کردە سەر ئۆپۆزیسیۆن لە وڵات دا. ئەو فەرمانی داخستنی ۲۲ ڕۆژنامەی دا و داوا لە ئەو ریکخراوە سیاسیانەی کە پشتگیریی ئیسلام ناکەن کرد کە چەکەکانیان رادەست بکەن.

لە جوابێک دا بۆ هەموو کوردەکان، خومەینی داوای لە خەڵک کرد کە بۆ قوولبەستکردنی ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبەرانی هاوکاریی هێزەکانی دەوڵەت بکەن.

خومەینی حیزبی دێموکراتی کوردستانی بە حیزبی شەیتان ناودێر کرد، و داوای لە خەڵک کرد کە جێگای خۆحەشاردانی ڕێبەرانی ئەو حیزبە ئاشکرا بکەن. بە کورتی کاربەدەستانی ئێران بە دوای ڕێبەرە ۲۹ ساڵەکە، عەبدولرەحمانی قاسملووەیە لە گەڵ ڕێبەری مەعنەویی کوردەکان، عزەدین حوسەینی.

شاهدانی کە بە چاوی خۆیان بینیویانە (شاهدان عینی) یەڕۆژی دووشەممە لە سنەوە پێوەندیان بە رۆیتێرەوە گرتەوە، ڕوونیان کردووتەوە کە هەموو شتێک لە نێو شار دا ئارامە. شەش زرێپۆش (تانک) لە گەڵ نیزیکەی ۱۰۰ سەرباز لە فرۆکەخانە جێگیر کراون، لە کاتێک دا کە هێزەکان لە سەر شاخەکانی دەور و بەری شار راوەستاون. وترا کە هەنۆکە هیچ نیشانەیەک لە نائارامی و پێکدادان نیە.

Khomeini strammer til

Teheran (NTB–Reuter– UPI): Den religiøse lederen i Iran, ayatollah Khomeini, slo mandag på nytt til mot opposisjonen i landet. Han ga ordre om å stenge 22 aviser og ba politiske organisasjoner som ikke støtter islam, levere inn sine våpen.

I en oppfordring til alle kurdere ba Khomeini befolkningen om å samarbeide med regjeringsstyrkene for å få arrestert medlemmer av Kurdernes demokratiske parti (KDP) og partiets ledere.

Khomeini omtalte Kurdernes demokratiske parti som Satans parti og ba folk om å avsløre partiledernes gjemmesteder. Det er først og fremst den 29 år gamle lederen Abdulrahaman Qassemlou som de iranske myndighetene er på jakt etter og kurdernes åndelige leder, Ezzeddin Hosseini.

Øyenvitner som mandag ringte til Reuter fra Sanandaj, opplyste mandag at alt var rolig i byen. Seks stridsvogner og om lag 100 soldater var stasjonert på flyplassen, mens styrker sto på fjelltopper rundt byen. Det var imidlertid ikke tegn til uro eller kamper, ble det sagt.

ڕۆژنامەی ليللەهامر تيلسكووئێر، ڕێكەوتی ٢١.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٦

https://www.nb.no/items/8178c35ce05ba87d5ac6e250ea1dfeed?page=5&searchText=Qassemlou

قاسملوو: خۆبەڕێوەبەریی [خودموختاری] کوردی لە ئێرانێکی دێموکراتیک دا

ج. شەڕی پێشمەرگەکان لە دوو بەرە دا بە دژی دەوڵەتی ئێران

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ٢٥ی ئاگۆستی ١٩٧٩

ڕۆژنامەوان پاول ڤیلئووم ڕۆژی پێنج شەممە لە ڕۆژنامەی دانمارکیی ئینفۆرمێیشن دا نووسیوە کە ئەو لە دەستپێکی مانگی ئاگۆستی ئەمساڵ دا وتووێژێکی لە گەڵ ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، عەبدولرەحمان قاسملوو لە مەهاباد هەبووە. کە قاسملوو لە میانەی وتەکانی دا وتوویەتی:

- مەهاباد شارێکی ئازادە. هیچ کۆمیتەیەکی ئیسلامی یان گاردی شۆڕش [سوپای پاسداران] لێرە بوونی نیە. بەڵام ئێمە ئاگادارین کە بەشێک لە کاربەدەستان لە تاران خوازیاری پێکدادانن لە گەڵ ئێمە. ئەرتێش خۆی لە باکوور، ڕۆژهەڵات و باشوورەوە نیزیک دەکاتەوە. ئێمە خوازیاری هیچ پێکدادانێک نین. ئێمە دەمانەوێ بە کەرەستەی دێموکراتیک خەبات بکەین بۆ گەییشتن بە ئامانجەکانمان: خوبەڕێوەبەریی کوردی لە ئێرانێکی دێموکراتیک دا [خودموختاری لە ئێرانێکی دێموکراتیک دا]. ئەگەر هێرشمان بکرێتە سەر، بە بێ قەید و شەرت دیفاع لە خۆمان دەکەین. ئێمە حازرین بۆ بەکار هێنانی چەکەکانمان، بەڵام هیوادارم کە پێویست نەکا.

قاسملوو دەڵێ کە پێش ئەوەی کە بەرپرسی ناوچەیی ساواکی مەهاباد ئێعدام بکرێ، ئاشکرای کردبوو کە لە لایەن ئایەتوڵلای

تارانــەوە کــە دادگای شۆڕشــی بەڕێــوە بردبــوو، پێشــنیارێکی پــێ کرابــوو. پێشـنیارەکە ئـەوە بـوو کـە بەرپرسـی سـاواک ئـازاد دەکـرێ، ئەگـەر بیـەوێ دان پێدابنــێ کــە حزبــی دێموکراتــی کوردســتان لــە لایــەن ســاواکەوە نفــووزی تێکــراوە، و هــەم قاســملوو و هــەم ڕێبــەرە ئۆلییەکــەی کــورد حوســەینی ســیخوری ســاواک بــوون. ســیخوری ســاواک ڕەدی کردبــوو. قاسـملوو دان پێدانەکـەی لـە سـەر نەوارێکـی دەنـگ هەیـە.

KLASSEKAMPEN — lørd

QASSEMLOU:
Kurdisk sjølstyre i et demokratisk Iran

Journalist Poul Villaume skriver i den danske avisa Information torsdag at han hadde et intervju med lederen for det kurdiske demokratiske partiet (KDP) Abdul Rahman Qassemlou i Mahabad i begynnelsen av august i år. Da sa Qassemlou blant annet:

— Mahabad er en fri by. Her er ingen islamske komiteer eller «revolusjonære garder». Men vi vet at en del av makthaverne i Teheran ønsker en konfrontasjon med oss. Hæren nærmer seg fra nord, fra øst, fra sør. Vi ønsker ingen konfrontasjon. Vi vil kjempe med demokratiske midler for å nå vårt mål: kurdisk sjølstyre i et demokratisk Iran. Hvis vi blir angrepet vil vi ubetinget forsvare oss. Vi er rede til å bruke våre våpen, men vi håper det ikke blir nødvendig.

Qassemlou sier at like før den lokale SAVAK-sjefen i Mahabad ble henrettet avslørte han at han hadde fått et tilbud fra ayatollah'en fra Teheran som leda den lokale revolusjonære domstolen. Tilbudet var at SAVAK-sjefen skulle slippes fri dersom han var villig til å uttale at KDP var infiltrert av SAVAK, og at både Qassemlou og den religiøse kurdiske lederen Husseine var SAVAK-agenter. SAVAK-agenten nekta. Qassemlou har tilståelsen på lydbånd.

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٩
https://www.nb.no/items/e1620a0439b126aadaf1e65df4e9370b?page=17&searchText=Qassemlou

کوردەکان فشار دەخەنە سەر ڕێژیمی خومەینی

لـە دوو بـەرە لـە باکـووری ئێـران دا بـە دژی هێزەکانـی دەوڵـەت شـەڕ دەکـەن

ڕۆژنامەی ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تـاران (NTB- ڕۆیتێـر): دوێنـێ چەکدارانـی سـەرهلدەری کـورد [پێشـمەرگەکان] لـە ئێـران دا لـە دوو بـەرە دا بـە دژی هێزەکانـی دەوڵـەت شـەڕیان کـرد، و زۆر شـت دەری دەخـەن کـە ڕێژیمـی نوێـی ئیسـلامی کۆسـپی گـەورەی لـە بـەر دەم دایـە بـۆ لێدانـی سـەرهەڵدان بـۆ پاشـەوە.

دوێنـێ لـە نیزیکـی ٣٥ کیلۆمێتریـی باشـووری شـاری مەهابـادەوە پێکدادانـەکان زۆر تونـد بـوون، جێگایـەک کـە ڕێبەرانـی کـورد بنکـە سـەرەکیەکانیان لێیـە. بـەڵام زۆر خوارتـر، لـە تەنشـتی شـاری سـەقز، پێکدادانـی بەهێـز لـە نێـوان پێشـمەرگەکان و بەشـێک لـە هێزەکانـی دەوڵـەت دا هەبـوو. وتەبێـژی حیزبـی قەدەغـە کـراوی دێموکراتـی کوردسـتانی ئێـران دوێنـێ وتـی کە شـاری سـەقز واتایەکی زۆر سـتراتیژیکی هەیـە، لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەم شـارە نوقتـەی پێکـەوە گرێدانـی هـات و چـووی نێـوان باشـوور و باکـووری کوردسـتانە [لێـرەدا مەبەسـت باشـوور و باکـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتانە].

مەحمـوود تالقانـی، ڕێبـەری میانـەڕەوی ئولـی، دوێنـێ بەیاننامەیەکـی پشـتیوانی بـۆ ئایەتوولـلا خومەینـی داوەتـە دەرێ، و وتـی کـە شـەڕی پـڕ لـە قینـی دەوڵـەت بـە دژی کـوردەکان پێویسـت و دروسـتە.

- تالقانـی وتـی کـە شـۆڕشـی ئێمـە دەبـێ ئیسـلامی بـێ، و هەمـوو

ئەوانـەی کـە ڕێگایەکـی دیکـە دەگرنـە بـەر، دەبـێ سـەرکووت بکرێـن. کـوردەکان دەبـێ تەنبـێ بکرێـن.

دوێنـێ ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان، عەبدولرەحـمان قاسـملوو، بـە هاوکارانـی ئاژانسـی هەواڵنێریـی ڕۆیتێـر وتـی کـە حیـزب ئامادەیـە بـۆ دان و سـتانی ئاشـتیانە لـە گـەڵ دەوڵـەت ئەگـەر چـوار خواسـت بـە جـێ بێنـن. ئـەو هەروەهـا داوای کـرد کـە دەوڵـەت هێـز و جبەخانـەی زۆرتـر نەنێـرێ بـۆ کوردسـتان، هەمـوو زیندانیانـی سیاسـی دەبـێ ئـازاد بکرێـن و زیاتـر هیـچ پێشـمەرگەیەکی کـورد ئێعـدام نەکـرێ.

قاسـملوو پێداگـرت کـە کـوردەکان حـازرن بـۆ درێژەپێدانـی خەبـات بۆ خۆبەڕێوەبـەری [خودموختـاری] ئەگـەر دەوڵەتـی تـاران ئـەو داخوازییانـە جـێ بـە جـێ نـەکا.

لـە حالـی حـازر دا شـاری مەهابـاد بـە تـەواوی لـە بـەر دەسـتی سـەرهەڵدانی کورددایـە، کـە بـە چەکـی ڕووسـی و چکسـلواکی پڕچـەک کـراون. هەروەهـا ڕێـگا و بانـی نێـوان مەهابـاد و سـەقز لـە لایـەن کوردەکانـەوە کونـترۆڵ دەکـرێ. هەواڵنێریـی دەوڵەتـی ئێـران ڕۆژی هەینـی هـەر سـی خۆلەیـەک جارێـک بەیاننامـەی بـەڵاو دەکـردەوە بـۆ خەڵکـی شـاری سـەقز کـە لـە گـەڵ سـەرهەڵدان هـاوکاری مەکـەن، کـە بـە دژە شـۆڕش پێناسـە دەکـران.

لــە وەشــانەکان دا دەستنیشــان کـرا کـە سـەربازانی دەوڵـەت بـۆ خۆپاراسـتن لـە وەرێکەوتنـی گۆمـی خوێن/حەمامـی خوێـن نایانهـەوێ شـەڕ بکـەن. ڕاگەیانـدرا کـە لـە سـەر یـەک ١٦ سـەرباز و دەرەجـەداری هێزەکانـی دەوڵـەت لـە پادگانـی سـەقز لە شـەڕەکان دا تا ئێسـتا کـوژراون.

سـەرهەڵدانی کـورد لـە لایـەن خۆیانـەوە هیچیـان نەدرکانـدووە کـە لـە شـەڕ دا چەنـد کـەس ژیانیـان لـە دەسـت داوە. بـە گوێـرەی سـەرچاوەکانی

چەکداری زۆر زەحمەتە کە مەزەنـدە بکـرێ کـە چەنـد کـەس کـوژروان لـە بـەر ئـەوەی کـە هیـچ نەخـۆش و برینداریـک لـە مەیدانـی شـەڕەوە ئیمکانـی هاتنـی نەبـووە.

Kurderne presser Khomeinis regime

Kjemper på to fronter mot regjeringsstyrker i Nord-Iran

Teheran (NTB-Reuter): De kurdiske opprørssoldatene i Iran kjempet i går på to fronter mot regjeringsstyrkene, og mye tyder på at landets nye islamske regime har store problemer med å slå opprørerne tilbake.

Kampene i går var særlig harde om lag 35 kilometer sør for byen Mahabad, der de kurdiske lederne har sitt hovedkvarter. Men også lenger sør i landet, ved byen Saqqez, var det kraftige sammenstøt mellom geriljaen og avdelinger fra regjeringshæren. Talsmenn for det forbudte kurdiske demokratiske parti (KDP) sa i går at Saqqez er av stor strategisk betydning, siden byen er et knutepunkt for ferdselen mellom det nordlige og sørlige Kurdistan.

Den moderate religiøse lederen Mahmoud Talleghani rykket i går ut med en støtteerklæring til ayatollah Khomeini, og sa at regjeringens uforsonlige kamp mot kurderne er nødvendig og riktig.

- Vår revolusjon skal være islamsk, og alle som forsøker å slå inn på en annen vei, må slås ned. Kurderne må straffes, sa Talleghani.

Lederen for KDP, Abdul Rahman Qassemlou sa til nyhetsbyrået Reuters medarbeider i går at partiet er villig til å innlede fredsforhandlinger med regjeringen dersom den innfrir fire sentrale krav. Han krevde blant annet at regjeringen ikke skal sende flere soldater og våpen til Kurdistan, at alle politiske fanger skal løslates og at ingen flere kurdiske opprørssoldater skal henrettes.

Qassemlou understreket at kurderne er beredt til å fortsette sin væpnede kamp for selvstyre dersom regjeringen i Teheran ikke går med på kravene.

Byen Mahabad er for øyeblikket helt og fullt i hendene på de kurdiske opprørerne, som er væpnet med sovjetiske og tsjekkoslovakiske våpen. Også veien mellom Mahabad og Saqqez blir kontrollert av kurderne. Den statlige kringkastingen i Iran sendte fredag ut appeller med 30 minutters mellomrom til befolkningen i Saqqez om ikke å hjelpe opprørerne, som ble beskrevet som kontrarevolusjonære elementer.

I sendingene ble det understreket at regjeringssoldatene ikke ønsker å kjempe fordi de helst vil unngå et blodbad. Til sammen 16 soldater og offiserer i regjeringshærens garnison ved Saqqez er blitt drept under kampene hittil, ble det opplyst.

De kurdiske opprørerne på sin side har ikke sagt noe om hvor mange menneskeliv som er gått tapt under kampene. Ifølge militære kilder har det vært vanskelig å fastslå tapene fordi det ikke har vært mulig å komme syke og sårede til unnsetning på slagmarken.

Stadig mer norsk olje

Produksjonen av norsk olje og gass kom i årets sju første måneder opp i vel 21 millioner tonn. Dette er 4.4 millioner tonn mer enn i samme tidsrom i fjor.

Oljeproduksjonen på Ekofisk er fremdeles viktigste kilden på norsk sokkel. 1. august var det produsert nesten 11 millioner tonn olje fra Ekofisk-området siden nyttår.

Gassen fra Ekofisk var 1. august kommet opp i vel 6.7 millioner tonn.

ڕۆژنامەی ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨
https://www.nb.no/items/1a25e3ef5eb263346e19d46ead10ac64?page=7&searchText=Qassemlou

کوردەکان زۆر بە توندی دژایەتیی سوپای ئیسلامیی خومەینی دەکەن
خوازیاری ئەوەن کە ئێعدام/کوشتنی کوردەکان راوەستێندرێ

ڕۆژنامەی بەرگێنس تیدێندە، ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٨

تاران (NTB- رۆیتێر): دوێنێ چەکدارانی سەرهلدەری کورد [پێشمەرگەکان] لە ئێران دا لە دوو بەرە دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەت شەڕیان کرد، و زۆر شت دەری دەخەن کە رێژیمی نوێی ئیسلامی کۆسپی گەورەی لە بەر دەم دایە بۆ لێدانی سەرهەڵدان بۆ پاشەوە.

دوێنێ لە نیزیکی ٣٥ کیلۆمێتریی باشووری شاری مەهابادەوە پێکدادانەکان زۆر توند بوون، جێگایەک کە رێبەرانی کورد بنکە سەرەکیەکانیان لێیە. بەڵام زۆر خوارتر، لە تەنشتی شاری سەقز، پێکدادانی بەهێز لە نێوان پێشمەرگەکان و بەشێک لە هێزەکانی دەوڵەت دا هەبوو. وتەبێژی حیزبی قەدەغە کراوی دێموکراتی کوردستانی ئێران دوێنێ وتی کە شاری سەقز واتایەکی زۆر ستراتێژیکی هەیە، لە بەر ئەوەی کە ئەم شارە نوقتەی پێکەوە گرێدانی هات و چووی نێوان باشوور و باکووری کوردستانە [لێرەدا مەبەست باشوور و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستانە].

مەحموود تالقانی، رێبەری میانەرەوی ئولی، دوێنێ بەیاننامەیەکی پشتیوانی بۆ ئایەتوولڵا خومەینی داوەتە دەرێ، و وتی کە شەڕی پڕ لە قینی دەوڵەت بە دژی کوردەکان پێویست و دروستە.

- تالقانی وتی کە شۆڕشی ئێمە دەبێ ئیسلامی بێ، و هەموو ئەوانەی کە رێگایەکی دیکە دەگرنە بەر، دەبێ سەرکووت بکرێن.

کوردەکان دەبێ تەنبێ بکرێن.

دوێنێ ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، عەبدولرەحمان قاسملوو، بە هاوکارانی ئاژانسی هەواڵنێریی ڕۆیتێر وتی کە حیزب ئامادەیە بۆ دان و ستانی ئاشتیانە لە گەڵ دەوڵەت ئەگەر چوار خواست بە جێ بێنن. ئەو هەروەها داوای کرد کە دەوڵەت هێز و جبەخانەی زۆرتر نەنێرێ بۆ کوردستان، هەموو زیندانیانی سیاسی دەبێ ئازاد بکرێن و زیاتر هیچ پێشمەرگەیەکی کورد ئێعدام نەکرێ.

قاسملوو پێداگرت کە کوردەکان حازرن بۆ درێژەپێدانی خەبات بۆ خۆبەڕێوەبەری [خودموختاری] ئەگەر دەوڵەتی تاران ئەو داخوازییانە جێ بە جێ نەکا.

لە حالی حازر دا شاری مەهاباد بە تەواوی لە بەر دەستی سەرهەڵدانی کوردا دایە، کە بە چەکی رووسی و چکسلواکی پڕچەک کراون. هەروەها ڕێگا و بانی نێوان مەهاباد و سەقز لە لایەن کوردەکانەوە کونترۆڵ دەکرێ. هەواڵنێریی دەوڵەتی ئێران ڕۆژی هەینی هەر سی خۆلەیەک جارێک بەیاننامەی بەڵاو دەکردەوە بۆ خەڵکی شاری سەقز کە لە گەڵ سەرهەڵدان هاوکاری مەکەن، کە بە دژە شۆڕش پێناسە دەکران.

لە وەشانەکان دا دەستنیشان کرا کە سەربازانی دەوڵەت بۆ خۆپاراستن لە وەرێکەوتنی گۆمی خوێن/حەمامی خوێن نایانهەوێ شەڕ بکەن.

Kurderne yter hard motstand mot Khomeinis islamske hær

Krav om at henrettelsene av kurdere stoppes

TEHERAN(NTB-REUTER): De kurdiske opprørssoldatene i Iran kjempet fredag på to fronter mot regjeringsstyrkene, og mye tyder på at landets nye islamske regime har store problemer med å slå opprørerne tilbake.

Kampene fredag var særlig harde om lag 35 kilometer sør for byen Mahabad, der de kurdiske lederne har sitt hovedkvarter. Men også lenger sør i landet, ved byen Saqqez, var det kraftige sammenstøt mellom geriljaen og avdelinger fra regjeringshæren. Talsmenn for det forbudte kurdiske demokratiske parti (KDP) sa fredag at Saqqez er av stor strategisk betydning, siden byen er et knutepunkt for ferdselen mellom det nordlige og sørlige Kurdistan.

Den moderate religiøse lederen Mahmoud Talleghani rykket fredag ut med en støtteerklæring til ayatollah Khomeini, og sa at regjeringens ubarmhjertige kamp mot kurderne er nødvendig og riktig.

– Vår revolusjon skal være islamsk, og alle som forsøker å slå inn på en annen vei, må slås ned. Kurderne må straffes, sa Talleghani.

Lederen for KDP, Abdul Rahman Qassemlou, sa til nyhetsbyrået Reuters medarbeider fredag at partiet er villig til å innlede fredsforhandlinger med regjeringen dersom den innfrir fire sentrale krav. Han krevde blant annet at regjeringen ikke skal sende flere soldater og våpen til Kurdistan, at alle politiske fanger skal løslates og at ingen flere kurdiske opprørssoldater skal henrettes.

Qassemlou understreket at kurderne er beredt til å fortsette sin væpnede kamp for selvstyre dersom regjeringen i Teheran ikke går med på kravene.

Byen Mahabad er for øyeblikket helt og fullt i hendene på de kurdiske opprørerne, som er væpnet med sovjetiske og tsjekkoslovakiske våpen. Også veien mellom Mahabad og Saqqez blir kontrollert av kurderne. Den statlige kringkastingen i Iran sendte fredag ut appeller med 30 minutters mellomrom til befolkningen i Saqqez om ikke å hjelpe opprørerne, som ble beskrevet som kontrarevolusjonære elementer.

I sendingene ble det understreket at regjeringssoldatene ikke ønsker å kjempe fordi de helst vil unngå et blodbad.

ڕۆژنامەی بەرگێنس تیدێندە، ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ١٨

https://www.nb.no/items/61e2108aca6eaff694e9c0f9c2ab4e5f?page=17&searchText=Qassemlou

سەرهەڵدەرانی کورد لە دوو بەرەدا شەڕ دەکەن

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨

تاران (NTB- رۆیتێر): دوێنێ چەکدارەکانی سەرهلدەری کورد [پێشمەرگەکان] لە ئێران دا لە دوو بەرە دا بە دژی هێزەکانی دەوڵەت شەڕیان کرد، و زۆر شت دەری دەخەن کە ڕێژیمی نوێی ئیسلامی کۆسپی گەورەی لە بەر دەم دایە بۆ لێدانی سەرهەڵدان بۆ پاشەوە.

دوێنێ لە نیزیکی ٣٥ کیلۆمێتریی باشووری شاری مەهابادەوە پێکدادانەکان زۆر توند بوون، جێگایەک کە ڕێبەرانی کورد بنکە سەرەکیەکانیان لێیە. بەڵام زۆر خوارتر، لە تەنشتی شاری سەقز، پێکدادانی بەهێز لە نێوان پێشمەرگەکان و بەشێک لە هێزەکانی دەوڵەت دا هەبوو. وتەبێژی حیزبی قەدەغە کراوی دێموکراتی کوردستانی ئێران دوێنێ وتی کە شاری سەقز واتایەکی زۆر ستراتێژیکی هەیە، لە بەر ئەوەی کە ئەم شارە نوقتەی پێکەوە گرێدانی هات و چووی نێوان باشوور و باکووری کوردستانە [لێرەدا مەبەست باشوور و باکووری ڕۆژهەڵاتی کوردستانە].

مەحموود تالقانی، ڕێبەری میانەرەوی ئولی، دوێنێ بەیاننامەیەکی پشتیوانی بۆ ئایەتوولا خومەینی داوەتە دەرێ، و وتی کە شەڕی پڕ لە قینی دەوڵەت بە دژی کوردەکان پێویست و دروستە.

- تالقانی وتی کە شۆڕشی ئێمە دەبێ ئیسلامی بێ، و هەموو ئەوانەی کە ڕێگایەکی دیکە دەگرنە بەر، دەبێ سەرکووت بکرێن. کوردەکان دەبێ تەنبێ بکرێن.

دوێنێ ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، عەبدولرەحمان

قاسـملوو، بـە هاوکارانـی ئاژانسـی هەواڵنێریـی رۆیتێـر وتـی کـە حیـزب ئامادەیـە بـۆ دان و سـتانی ئاشـتیانە لـە گـەڵ دەوڵـەت ئەگـەر چـوار خواسـت بـە جـێ بێنـن. ئـەو هەروەهـا داوای کـرد کـە دەوڵـەت هێـز و جبەخانـەی زۆرتـر نەنێـرێ بـۆ کوردسـتان، هەمـوو زیندانیانـی سیاسـی دەبـێ ئـازاد بکرێـن و زیاتـر هیـچ پێشـمەرگەیەکی کـورد ئێعـدام نەکـرێ.

قاسـملوو پێداگـرت کـە کـوردەکان حـازرن بـۆ درێژەپێدانـی خەبـات بۆ خۆبەرێوەبـەری [خودموختـاری] ئەگـەر دەوڵەتـی تـاران ئـەو داخوازییانـە جـێ بـە جـێ نـەکا.

Kurderne yter hard motstand mot Khomeinis islamske hær

Krav om at henrettelsene av kurdere stoppes

TEHERAN/NTB-REUTER: De kurdiske opprørssoldatene i Iran kjempet fredag på to fronter mot regjeringsstyrkene, og mye tyder på at landets nye islamske regime har store problemer med å slå opprørerne tilbake.

Kampene fredag var særlig harde om lag 35 kilometer sør for byen Mahabad, der de kurdiske lederne har sitt hovedkvarter. Men også lenger sør i landet, ved byen Saqqez, var det kraftige sammenstøt mellom geriljaen og avdelinger fra regjeringshæren. Talsmenn for det forbudte kurdiske demokratiske parti (KDP) sa fredag at Saqqez er av stor strategisk betydning siden byen er et knutepunkt for forbindelsen mellom det nordlige og sørlige Kurdistan.

Den moderate religiøse lederen Mahmoud Taleghani ...

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن، ڕێکەوتی ٢٥.٠٨.١٩٧٩، لاپەڕەی ٨
https://www.nb.no/items/076b8b76c0c9ed499d95abbd540dca0f?page=7&searchText=Qassemlou

چ. نموونەیـەک لـە هـەوڵ و تێکۆشـانی نەسریـن قاسـملوو بـۆ وەرگرتنـی یارمەتـی بـۆ گەلـی کـورد و خەباتـی دیپلۆماتیـک بـە دژی ئێـران

کوردەکان لە نورویژ بۆ داوای خواردن و دەرمان
«هەزاران کەس لە دوای هێرشی فرۆکەکانی ئێرانی کوژراون»
ڕۆژنامەی داگ بلادە، ریکەوتی ١٣.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧

لە لایەن ئارنە فۆس

- ئێمـە بـۆ داواکردنـی یارمەتـی بـۆ خەڵکـی کـورد لـە نورویژیـن. ئێمـە پێویسـتیمان بـە خـواردن، دەرمـان و سـووتەمەنی هەیـە. لـە مـەودای ئـەو چەنـد مانگـەی دوایـی دا هێـزی چەکداریـی ئێـران زۆر شـاری کوردسـتانی بۆمبەبـاران، گولەبـاران و وێـران کـردووە. هـەزران کـەس کـوژراون، و ئەمـرۆ بـە هـۆی شـەڕەوە لـە سـەر یـەک ١٢٠ هـەزار کـورد بـە بـێ مـاڵ و سـەرپەنان. هـەل و مـەرج زۆر مەترسیدارە/جدی یـە.

ئـەوە هێلێـن قاسـملوو بـە داگ بـلادە دەڵـێ. وتووێژەکـە هاوکاتـە لـە گـەڵ پرێـس کۆنفرانسـی وەزیـری دەرەوەی ئێـران، سـادق قوتبـزادە، بـۆ ڕاگەیاندنـی جیهانـی. هێلێـن قاسـملوو کـە نوێنەرایەتیـی حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە پاریـس دەکا، بـە هاتنـی خـۆی بـۆ ئوسـلۆ دەیـەوێ نیشـان بـدات کـە نـە تەنیـا درامـای بارمتەگرتـن لـە ئێـران دا، بەلکـوو هەروەهـا ئـەو شـێوازەی کـە ڕێژیـم لـە گـەڵ کەمینەکانـی خـۆی دا هەڵسـووکەوت دەکات، شـایەنی سـەرنجی جیهانـە. بـە وتـەی ئەو ئێسـتا شـەڕی تـەواو لـە نێـوان کـوردەکان و ئێـران دا لـە ئـارادا یـە.

سادق تویزادە لە سەر هێرشی فڕۆکەکان لە سەر کورد کە دوێنێ لە ئوسلۆ وەرگیرت، دەدوێنێ. (وێنە، سام فۆتۆ)

- لـه ئاخـری مانگـی ئاوریـل دا کاتێـک کـه ئەرتێشـی ئێـران لـه گـەڵ سـەربازانی موسـڵمانی خومەینـی هێرشـیان کـردە سـەر چـوار شـاری کـوردی، سـنە، سـەقز، بانـە و مەریـوان جارێکـی دیکـە شـەڕ سـەر لـە نـوێ دەسـتی پێکـرد. بەشـی گـەورەی ئـەو شـارانە وێـران کـراون. تەنیـا لـه سـنە لـه سـەرووی هـەزار کەسـی سـڤیل کـوژراون. ئێمـه هێشـتا هەژمـاری کوژراوانـی شـارەکانی دیکەمـان نازانیـن. هێـرش بـه تۆپەکانـی نـووژەن، هێلیکوپتێـر و فانتۆمـی نێچیروانـی بـووە.

- کوردسـتان ئێسـتا ئیزوولـه کـراوە و پێویسـتیمان بـه دەرمـان و خـواردن هەیـه، بـۆ نموونـه شـیری منـداڵان و برنـج. کوردسـتان زۆرتـر لـه بـواری شـتۆمەکی خواردەمەنیـەوە پشـتی بـە خـۆی بەسـتووە، بـەڵام بـه هـۆی نەبوونـی سـووتەمەنی، ئێمـه تووشـی زەحمەتـی زۆر دەبیـن بـۆ بـه کار هێنانـی کەرەسـتەی وەرزێـری و کۆکردنـەوەی بەرهەمـه کشـت و کاڵییـەکان. بـەو مانایـه کـه ئێمـه بـۆ سـاڵی داهاتـوو تـا ڕادەیەکـی جـددی تووشـی کێماسـیی خواردەمەنـی دەبیـن، ئەگـەر لـه دەرەوەرا یارمەتـی وەرنەگریـن. هێلێـن قاسـملوو دەڵـێ ئێمـه ڕۆیشـتووین بـۆ هولەنـد،

ئاڵمانـی ڕۆژئـاوا و فەرانسـە و داوای یارمەتیـی بـە پەلەمـان کـردووە.

دوای ئـەو شـەڕ و خوسـوومەتانەی نێـوان کـوردەکان، کـە داوای خۆبەڕێوەبەریـی هەرێمـی [خودموختـاری] و بـە کار هێنانـی زمـان و کولتـووری خۆیـان دەکـەن، و ڕێژیمـی نـوێ لـە ئێـران دا، چەنـد مانـگ لـە مەوبـەر ڕێکەوتنێـک بـۆ ڕاوەسـتاندنی شـەڕ لـە نێوانیـان دا دروسـت بـوو. کاربەدەسـتانی ئێـران کۆمیتەیەکیـان پێـک هێنـا کـە دان وسـتان لـە گـەڵ کـوردەکان دا بـکا، بـەڵام ئـەو یەکـە بـە هیـچ ڕێکەوتنێـک نەگەییشـت.

- ئەندامانـی کۆمیتـەی دان وسـتانی ئێرانـی تەنیـا یـەک جـار چاوپێکەوتنیـان لـە گـەڵ نوێنەرانـی حیزبـی ئێمـە دا کـرد. چاوپێکەوتنەکـە تەنیـا یـەک کاتژمێـری خایانـد. ئێمـە چەندیـن دەعوەتنامەمـان نـارد و هەیئەتـی دان و سـتانمان نـارد بـۆ تـاران و قـوم. بـەڵام دان و سـتانی دیکـە پێـک نەهاتـن. ئێمـە داخوازمـان کـرد کـە سـەربازانی ئینقلابـی خومەینـی [سـوپای پاسـداران] لـە کوردسـتان بکشـێنەوە لـە کاتێـک دا کـە دان و سـتان لـە ئـارادا بـوو. ئـەوەش نەکـرا.

- [هێلێـن] قاسـملوو دەڵـێ ئێمـە دیسـان داوای دان و سـتان دەکەیـن و هەمـوو کاتێـک خوازیـاری ئەوەیـن. هیوامـان ئـەوە بـوو کـە شـەڕی نـوێ روو نـەدات. بـەڵام پرسـگرێکی سـەرەکیی ئێمـە ئەوەیـە کـە ئێمـە نازانیـن لـە گـەڵ کـێ دان و سـتان بکەیـن. کـە ئـەوە سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر ە، دەوڵەتـە، شـۆرای شۆڕشـە و یـان خومەینـی.

- یەکـم ئـەوەی کـە زۆر کـەم وا دیـارە کـە کاربەدەسـتانی ئێـران بیانـەوێ دان و سـتان لـە گـەڵ کـوردەکان دا دەسـت پێبکەنـەوە. چەنـد ڕۆژ لەمەوبـەر خومەینـی فەرمانـدەی هێـزە چەکدارەکانـی تەشـویق کـرد بـە هـۆی هەوڵەکانـی لـە شـەڕی دژی کـورد دا کـە خومەینـی بـە «کافـر» پێناسـەیان دەکا.

نوێنـەری چەکدارەکانـی موسـڵمان پێداگریـی کـردەوە کـە ئـەوان درێژە بـە شـەڕ دەدەن بـە دژی ئـەو کـوردە «قرێژانـە» و حەتـا سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر لـە وتووێژێکـی تەلەفزیۆنـی دا وتـی کـە ئەگـەر سـوپای ئێـران بیـەوێ، دەتوانـێ بنکەیەکـی سـەربازی لـە بانـە دا کـە کـوردەکان دەسـتیان بـە سـەر دا گرتبـوو، لـە عـەرزی چەنـد ڕۆژ دا دیسـان بگرنـەوە.

- لـە مانگـی مارسـی ئەمسـاڵ دا بەنـی سـەدر وتـی کـە دەتوانـێ ویسـتی ئێمـە بـۆ خۆبەرێوەبەریـی هەرێمـی [خودموختـاری] قەبـووڵ بـکا ئەگـەر پێشـمەرگەکان چەکەکانیـان دابنێـن. ئـەو دەیزانـی کـە ئێمـە ئـەوە قەبـووڵ ناکەیـن. شـتێک کـە ماناکـەی دەبێتـە ئـەوە کـە کـوردەکان کـورت و راسـت [کـورت و کورمانجـی] کۆمەڵکـوژ بکرێـن. ئێسـتا پێشـمەرگەکان لـە هـەر کاتێـک باشـتر رێکخراونەتـەوە. ئێسـتا ئێمـە ٧ هـەزار مەسـئوولی چەکـداری [پێشـمەرگە] و نیزیکـەی ٦٠ هـەزار چەکـداری کـورد کـە بەسـتراونەتەوە بـە حیزبـەوە [هێـزی بەرگریـی ملـی]، هەمانـە. ئەرتێـش و سـوپای پاسـداران زیاتـر لـە ٥ هـەزار کەسـیان لـەو شـەڕەی دوایـی دا لـە گـەڵ کـوردەکان لـە دەسـت داوە. ئێمـە ناتوانیـن لـە شـەڕ دا شکەسـت بخۆیـن. ئێمـە بـە ڕادەی پێویسـت چەکـمان هەیە و چیـاکان کـە بنکەکانی ئێمـەی لێیـە، بـە باشـی دەناسـین.

Kurdere i Norge for å be om mat og medisiner

«Tusenvis drept etter iranske flyangrep»

ڕۆژنامەی داگ بلادە، ریکەوتی ١٣.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/05141ef1424832d78ba10ea0b604558b?page=5&searchText=Ghassemlou

ح. شەڕی شاراوە و جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی لە کوردستان دا - کوشتنی ١٠ هەزار کورد

١٠ هەزار کوژراون

ڕۆژنامەی ڤەردنس گانگ (VG)، ڕێکەوتی ١١.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦

پاریس- دوێنێ ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبابارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون. (ناوەندی هەواڵنێریی نوروێژی NTB – ڕۆیتێر).

Kurdisk leder:

10 000 drept i Nord-Iran

(John Harbo) «I løpet av mindre enn to år er 10 000 personer drept i de kurdiske områder av Iran. 80 prosent av disse var kvinner, barn og eldre. De iranske styrkene kan ikke angripe våre soldater oppe i fjellene, derfor angriper de landsbyene.»

ڕۆژنامەی داگ بلادە، ریکەوتی ١٢.٠٦.١٩٨٠، لاپەڕەی ٧
https://www.nb.no/items/ab689c10c42c82ce77ae6bc07239bdf4?page=5&searchText=Ghassemlou

شەڕی «شاراوە»

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦

پاریس- ڕۆژی سێشەممە ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبەبارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون.

- قاسملوو وتی کە هەموو دونیا شارەزای شەڕی نێوان ئێران و عێراق هەیە، بەڵام کەس لە بارەی ئەوە کە چی لە کوردستان ڕوودەدات، نازانی؛ لە بەر ئەوەی کە کاربەدەستانی تاران ئەو شەڕە نێهینیەیەی دژی کورد، لە جیهان دەشارنەوە.

- قاسملوو خستیە ڕوو کە ئێران شەڕی سڕینەوەی کورد (کورد قران) بەرێوە دەبات و هەوڵی سڕینەوەی شارەکان لە سەر خەریتە دەدات.

بە گوێرەی ڕێبەری سەرهەڵدان، کوردەکان ١٠٠ هەزار کیلۆمێتری چوارگۆشە کە بەشێک لە سنووری یەکیەتیی سۆڤیەت و عێراق لە خۆی دەگرێتەوە، کونترۆڵ دەکەن.

- قاسملوو وتی کە هەلوێستی ئێمە بە نیسبەت عێراقەوە ئەوەیە کە ئێمە ناخوازین لە دژیان شەڕ بکەین و هەروەها ناخوازین کە هاوکاریشمان هەبێ. ئێمە بە ئاشکرا گۆتوومانە کە ئەگەر ئەوان

بیانــەوێ ســنوور ببەزێنــن، بــە چــەک بەرەوروویــان دەبینــەوە.
ئــەو رێبــەرەی کــورد خســتە روو کــە داوای مافــی ســەربەخۆیی لــە لایــەن کوردەکانــەوە، بــە شــکلی نێونەتەوەیــی دانپێدانــدراوە.

«Hemmelig» krig

PARIS: — I alt 10 000 kurdere har mistet livet siden iranske myndigheter innledet sin hemmelige krig mot oss for to år siden, sa en leder for kurdiske opprørere under en pressekonferanse i Paris tirsdag.

Generalsekretæren i Det iranske kurdiske demokratiske parti (DPIK), Abdul Rahman Ghassemlou sa at byen Mahabad har vært under artilleri- og luftbombardementet i 20 dager og at flere hundre innbyggere er drept.

— Hele verden kjenner til krigen mellom Iran og Irak, men ingen vet hva som skjer i Kurdistan fordi myndighetene i Teheran skjuler den hemmelige krigen mot kurderne for verden, sa Ghassemlou.

— Iran driver ren utryddelseskrig og utraderer hele byer fra kartet, fremholdt han.

Ifølge opprørslederen kontrollerer kurderne 100 000 kvadratkilometer som omfatter deler av grensen mot Sovjetunionen og Irak.

— Vår holdning til irakerne er at vi ikke ønsker å bekjempe dem, men vi ønsker heller ikke noe samarbeide. Vi har sagt klart fra at vi møter dem med våpen hvis de forsøker å krysse grensen, sa Ghassemlou.

Den kurdiske lederen fremholdt at kurdernes krav om selvstendighet er internasjonalt anerkjent.

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٦
https://www.nb.no/items/37c9dfc13e2f2a5691572c912327eb4e?page=5&searchText=Ghassemlou

کوردەکان دەسڕنەوە

ڕۆژنامەی نوورلاندس فرامتید، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

پاریس (NTB- رۆیتێر): - ڕۆژی سێشەممە ڕێبەرێکی سەرهەڵدانی کورد لە ژێر پرێس کۆنفرانسێک دا لە پاریس وتی کە لەو کاتەوە کە کاربەدەستانی ئێران لە دوو ساڵ لەمەوبەرەوە شەڕی شاراوە بە دژی ئێمەیان دەستپێکردووە، بە تەواوی ١٠هەزار کورد ژیانیان لە دەست داوە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، عەبدولرەحمان قاسملوو، وتی کە شاری مەهاباد ٢٠ ڕۆژ لە ژێر تۆپ و بۆمبارانی ئاسمانی دا بووە و سەدان کەس کوژراون.

- قاسملوو وتی کە هەموو دونیا شارەزای شەڕی نێوان ئێران و عێراق هەیە، بەڵام کەس لە بارەی ئەوە کە چی لە کوردستان ڕوودەدات، نازانی؛ لە بەر ئەوەی کە کاربەدەستانی تاران ئەو شەڕە نێهینیەیەی دژی کورد، لە جیهان دەشارنەوە.

قاسملوو خستە ڕوو کە ئێران شەڕی سڕینەوەی کورد (کورد قران) بەڕێوە دەبات و هەوڵی سڕینەوەی شارەکان لە سەر خەریتە دەدات.

Kurdere utryddes

Paris (NTB—Reuter): — I alt 10 000 kurdere har mistet livet siden iranske myndigheter innledet sin hemmelige krig mot oss for to år siden, sa en leder for kurdiske opprørere under en pressekonferanse i Paris tirsdag.

Generalsekretæren i Det iranske kurdiske demokratiske parti (DPIK), Abdul Rahman Ghassemlou sa at byen Mahabad har vært under artilleri- og luftbombardementet i 20 dager og at flere hundre innbyggere er drept.

— Hele verden kjenner til krigen mellom Iran og Irak, men ingen vet hva som skjer i Kurdistan fordi myndighetene i Teheran skjuler den hemmelige krigen mot kurderne for verden, sa Ghassemlou.

— Iran driver ren utryddelseskrig og utraderer hele byer fra kartet, fremholdt han.

ڕۆژنامەی نوورلانس فرامتید، ڕێکەوتی ١٢.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩
https://www.nb.no/items/20f6fdf40a22437374d8f6eb86abbea7?page=7&searchText=Ghassemlou

ڕیبەری کورد:
١٠ هەزار کوژراو لە باکووری ئێران دا

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

(جان هاربۆ) « لە ماوەی کەمتر لە دوو ساڵ دا ١٠ هەزار کەس لە ناوچە کوردییەکانی ئێران دا کوژراون. ٨٠ لە سەدی ئەوان ژن، منداڵ و بە ساڵداچووەکان بوون. هێزەکانی ئێران ناتوانن لە سەر شاخەکان هێرشی پێشمەرگەکانی ئێمە بکەن، بۆیە هێرشی گوندەکان دەکەن.»

بەو شێوەیە دوێنێ سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئێران دا، عەبدولرەحمان قاسملوو، لە کاتی چاوپێکەوتن لە گەڵ مێدیاکان لە ئوسلۆ دا وەسفی چارەنووسی کوردەکان لە ژێر دەسەڵاتی خۆمەینی دا کردەوە. قاسملوو دوو مانگ لە گەشتی ئورووپا داا بووە بۆ ئەوەی کە تێڕوانینی کوردەکان لە سەر ئەو شتانەی کە لە ئێران دا ڕوو دەدەن، بخاتە ڕوو.

لە کاتی نیشتەجێبوونی لە ئوسلۆ دا، ڕۆژانی چوارشەممە و پێنج شەممە چڤینێکی هەبوو لە گەڵ نوێنەرانی وەزارەتی دەرەوە، لەو نێوەدا حیزبی کرێکاران، ڕاست و چەپی سۆسیالیست.

ئەو هیواخوازی پشتیوانیی سیاسییە لە لایەن نورویژەوە و ئەوەی کە لە نەتەوەیەکگرتووەکان و یوونێسکۆ دا باسی مەسەلەی کورد بکات.

ئەو هۆکاری گەشبینیەکەی بۆ ئەوە دەگەڕێنێتەوە کە نورویژ نە چەک بە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دەفرۆشێ و نە نەوتیان لێ

دەکرێ.

لە ژێر وتووێژەکانی لە فەرانسە دا پێیان وتووە کە ئەگەر چی لوێ حەز هەیە بۆ پرسی کورد، بەڵام بە هۆی گرێدراوە ئابووریەکانی فەرانسە بە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی نێوەراستەوە نابێ کە ئەو چاوەروانی پشتگیریەکی چالاکانە بێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان ئەمرۆ لە ئێران دا قەدەغەیە. ئامانجی حیزبەکە خۆبەرێوەبەریە [خودموختاری یە] بۆ خەڵکی کورد کە بە وتەی قاسملوو ٦ میلیۆن لە ٣٧ میلیۆن لە دانیشتوانن. ئەوان لە چوار پارێزگا لە باکوور دا دەژین کە حیزب لەو بڕوایەدایە کە دەبێ لە یەک پارێزگا دا بخرێنە سەر یەک. دوای خەڵک دەوڵەتێکی هەرێمی هەڵبژێرێ کە بریار لە سەر پرسە هەرێمیەکان بدات.

داڕشتنی بەرنامەکانی درێژخایەنی ئابۆری، پاراستن (ئەرتێش) و سیاسەتی دەرەوە لە لایەن دەوڵەتی ناوەندی لە تاران بپارێزرێ.

- قاسملوو دەستنیشانی دەکا کە ئێمە خوازیاری سەربەخۆیی نین، بەڵام خۆبەرێوەبەری [خودموختاری] لە چوارچێوەی وڵاتی ئێران دا.

ئەو ئاماژە دەکات کە هەلوێستی حیزب بە گوێرەی هەل و مەرجی ئابۆری و سیاسیی ڕۆژ بریار لە سەر دەدرێ و ئەوەی ئێستا و لەو سات و کاتە دا مومکینە. ئەوەی کە نەسلی داهاتوو چی دەوێ، مەسەلەیەکی دیکەیە.

بێجگە لە ئێران، بەشێکی زۆر لە کوردەکان لە تورکیا، عێراق و سووریا دا هەن. هەژماری گشتیی کوردەکان دەتوانێ ئەمرۆ لە نێوان ١٢ بۆ ١٥ میلیۆن مەزەندە بکرێ.

Kurdisk leder:

10 000 drept i Nord-Iran

(John Harbo) «I løpet av mindre enn to år er 10 000 personer drept i de kurdiske områder av Iran. 80 prosent av disse var kvinner, barn og eldre. De iranske styrkene kan ikke angripe våre soldater oppe i fjellene, derfor angriper de landsbyene.»

Slik beskrev generalsekretæren i Kurdistans demokratiske parti i Iran, Abdul Rahman Ghassemlou, kurdernes skjebne under Khomeinys styre da han møtte pressen i Oslo igår. Ghassemlou har vært på en to måneders rundreise i Europa for å legge frem kurdernes syn på utviklingen i Iran.

Under oppholdet i Oslo onsdag og torsdag hadde han møter med representanter for Utenriksdepartementet og for bl.a. Arbeiderpartiet, Høyre og SV.

Fra norsk side håper han på politisk støtte og at Norge vil være villig til å tale kurdernes sak i organisasjoner som FN og UNESCO. Sin optimisme i så måte begrunner han med at Norge hverken selger våpen til landene i Midt-Østen eller kjøper olje derfra.

Under sine samtaler i Frankrike ble han fortalt at selv om man der hadde sympati for kurdernes sak måtte han ikke ha forhåpninger om aktiv støtte på grunn av Frankrikes økonomiske forbindelser med landene i Midt-Østen.

Kurdistans demokratiske parti er idag forbudt i Iran. Partiets mål er selvstyre for den kurdiske del av befolkningen som ifølge Ghassemlou utgjør seks millioner av landets 37 millioner innbyggere. De bor i fire provinser i nord som partiet mener bør samles i en provins. Videre går det inn for at befolkningen skal utpeke en regional regjering som skal avgjøre lokale spørsmål. Langsiktig økonomisk planlegning, forsvarsspørsmål og utenrikspolitikk skal ivaretas av sentralregjeringen i Teheran.

— Vi ønsker ikke uavhengighet, men selvstyre innen den iranske stat, understreker Ghassemlou. Han påpeker imidlertid at partiets holdning er bestemt av dagens økonomiske og politiske forhold og det som er mulig på det nåværende tidspunkt. Hva den neste generasjon vil gå inn for er et annet spørsmål.

I tillegg til Iran er det betydelige kurdiske befolkningsgrupper i Tyrkia, Irak og Syria. Det totale antall kurdere kan idag anslås til mellom 12 og 15 millioner.

ڕۆژنامەی ئافتنپۆستن، ڕێکەوتی ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٩

https://www.nb.no/items/c3bca46bf6faa37cf5b9968076b0b6e2?page=7&searchText=Ghassemlou

لە لایەن ئوولە والبەرگ، ئن تێ بێ (NTB) (بیرۆیی هەواڵدەریی نورویژ)

شەڕی شارەوەی کوردەکان لە ئێران دا

-دوکتۆر عەبدولرەحمانی قاسملوو،سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان و ڕێبەری شەش میلیۆن کورد لە ئێران دا، دەڵێ کە ئێران دەبێ تەنیا وڵاتێک بێ لە جیهان دا کە سەرۆک کۆمار لە ئوپۆزیسیۆن دا یە.

لە دوو ساڵی رابردوو دا کوردەکان جار نا جارێ شەڕیان هەبووە لە گەڵ دەوڵەت و جار جارێش دان و ستانیان هەبووە لە گەڵ نوێنەرانی ڕێژیمی ئیسلامی، بە بێ ئەوە کە ئاکامێک وەدەست بێنن.

- قاسملوو دەڵێ کە لە لایەن سەرۆک کۆمار بەنی سەدرەوە تێگەییشتن هەیە بە نیسبەت ویستی کوردەکان، بەڵام لە لایەن ڕێژیمی ئیسلامیی سەدەکانی نێوەراستەوە بە جددی رەد کراوەتەوە.

ڕۆژی پێنج شەممە لە میانەی سەردانەکەی بۆ وڵاتانی ئورووپای ڕۆژئاوا، سەرەدانی ئوسلۆی کرد و لوێ داوای پشتیوانی لە مەسەلەی کورد کردەوە.

- قاسملوو دەڵێ کە نورویژ یەکێکە لە ئەو چەند وڵاتانەی کە عەلاقەیان نیشان داوە بۆ ویستی کوردەکان لە ریکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و ڕێکخراوەکانی دیکەی نێونەتەوەیی دا. بەڵام وڵاتانی دیکە زۆر بەستراون بە نەوتەوە.

شەڕی شاراوە

قاسملوو دەڵێ کە ئەو ناکۆکیە خوێناویەی کە لە کوردستان دا هەیە کەوتووە بن سێبەری شەڕی نێوان ئێران و عێراق و وەک شەڕی شاراوە دیاری کراوە، لە بەر ئەوەی کە هەر چوار پارێزگا کوردییەکان بە رووی راگەیەنە بیانیەکان دا داخراون. نیزیکەی هەموو هەواڵەکان لە سەر ناکۆکیەکە لە ڕێگای رادیۆ، تەلەویزیۆن و ڕۆژنامەکان لە تاران راست (ئوتوو) دەکرێنەوە، و هەموو ئەو تەبلیغاتە لە لایەن حیزبی کۆماری ئیسلامی یەوە کۆنترۆڵ دەکرێ و حەتا ئیجازە بە سەرۆک کۆمار بەنی سەدر نادرێ کە بیر و بۆچوونی خۆی بڵێتەوە.

- قاسملوو دەڵێ کە رادیۆ هەموو جارێ دەڵێ کە ئەوەندە و ئەوەندە شەڕڤانی کورد (پێشمەرگە) کوژراون و ئەوە هێزەکانی دەوڵەت لە پێشرەوی دایە. ئەگەر ئێمە ئەو هەژمارانە لە سەر یەک دابنێین و کۆ بکەینەوە، تا ئێستا کورد هەموو خەلاس دەبوون (دەکوژران) و دەوڵەت تا ئەلجەزایری دەگرتەوە.

کوردەکان بە شێوەیەکی ئاکتیڤ لە شەڕی دژی شاه دا بەشدار بوون و بە هیوا بوون کە خۆبەرێوەبەریی [خودموختاری] نێوخۆیی بەرفروان بکرێ و پەرەی پێ بدرێ لە دوای گۆڕینی دەسەڵات لە ئێران دا لە فوریەی ١٩٧٩ دا. بەڵام قاسملوو و نوێنەرانی کەمینەکان لە وڵات دا دەڵێن کە بەس دیکتاتۆریەکی تازەیان وەرگرتووە.

خوازیاری خۆبەرێوەبەریی [خودموختاری] نێوخۆیین

خەڵکی کورد خوازیاری جیابوونەوە لە ئێران نین، بەڵام حەز دەکەن کە ئەو چوار پارێزگایەی کوردەکان بکرێنە کوردستانی خودموختار.هەروەها خوازیاری بەکار هێنانی زمانی خۆیانن، کولتووری

خۆیـان بپارێـزن، و پارێزگاکانیـان یـەک بخرێـن و دامەزراوەیەکـی خۆیانیان هەبـێ بـۆ بەڕێوەبردنـی ناوچەکـە.

دەوڵەتـی ناوەنـدی دەسـەڵاتی دەبـێ بـە سـەر سیاسـەتی دەرەوە، ئەرتێـش، گومـروک، سیاسـەتی دراڤـی و بەرنامەکانـی درێژخایـەن بـە سـەرمایەگوزاریی زۆرەوە.

- قاسـملوو کـە ڕێژیمـی خومەینـی لـە گـەڵ دەسـەڵاتدارانی سـەدەکانی نێوەراسـتی ئورووپـا موقایسـە دەکا، دەڵـێ ئێمـە توانیـمان دیالـۆگ لـە گـەڵ سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر دەسـتپیبکەینەوە. بـەڵام هەمـوو هەنـگاوەکان لــە لایــەن مەلاکانــەوە ڕاوەســتێندران.

لـە بـواری چەکدارییـەوە هـەل و مـەرج بـۆ پێشـمەرگەکانی کـورد باشـە لـە ڕۆژئـاوای ئێـران دا. یـەک لـە سـەر چـواری هێزەکانـی دەوڵـەت کـە دەکاتـە ٢٥٪، لـە کوردسـتان دا جێگیـر کـراون، بـەڵام تەنیـا لـە سـەر شـارە گـەورەکان دا کۆنترۆڵیـان هەیـە.

قاسـملوو دەڵـێ کـە دەوڵەتی تـاران لەشـەڕی دژ بە کورد دا موشـکلاتی گـەورەی دەبـێ لـەوەی کـە هەوڵـی دەرکردنـی هێزەکانـی عێراق بـدات لە ناوچەکانـی نیزیکـی شـەتولعەرەب. تـا ئێسـتا نیزیکـەی ١٠ هـەزار کـورد لـە شـەڕ دا کـوژراون و خەڵکـی سـڤیل زۆر بـە سـەختی لـە بـەر کەوتـووە.

جێگـرەوەی شـەڕی چەکـداری، چارەسـەریەکی سیاسـی یـە و حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان دەسـتی کـردووە بـە پێوەنـدی گرتنێکـی نیزیـک لـە گـەڵ ڕێبەرانـی کەمایەتییەکانـی دیکـە لـە ئێـران دا تـا کـو بەهێزتـر لـە هەمبـەر ڕێژیمـی خومەینـی دا ڕابوەسـتن. کەمایەتییـە بندەسـتەکان زیاتـر لـە ٦٠٪ی سـەرجەم دانیشـتوان پێـک دێنـن.

خەتەری شەڕی نێوخۆیی

قاسـملوو نایـەوێ پێـش بینی بـکا کـە لـە دوای مردنـی خومەینـی چـی روو دەدات، بـەڵام بـاوەڕی کەمـە کـە میراتگرێـک بـۆ ئـەو ڕێبـەرە ئۆلـی یـە هەبـێ. هـەر وەهـا وەبیـر دێنێتـەوە کـە نیوەنجـی تەمـەن لـە بنەماڵـەی خومەینـی دا لـە ١٠٠ سـاڵ زیاتـرە.

بـە بۆچوونـی قاسـملوو، بـە دوای مردنـی خومەینـی سـێ ئاڵترناتیـڤ هـەن، باشـترین شـت کـە تەوانـێ بقەومـێ ئەوەیـە کـە چارەسـەریەکی دێموکراتیـک بێتـە کایـەوە کـە کوردەکان،عەرەبـەکان، تورکمەنـەکان و کەمایەتیەکانـی دیکـە لـە بـەر چـاو بگـرێ. ئەگـەر ئـەوە روو نـەدات، دەتوانـێ دژکردەوەیـەک روو بـدات بـە دژی ئـەو ریژیمـە ئیسـلامی یـەو ڕێـگا خـۆش بـکا بـۆ ئـەوەی کـە قاسـملوو نێـوی لـێ دەنـێ جێگـرەوەی ئامریکایـی، کۆمەڵگایـەک کـە وەک ئێرانـی سـەردەمی شـاه دەچـێ بـە پێوەندیـی نیزیـک بـە ئامریکایـەوە.

قاسـملوو دەڵـێ جێگـرەوەی سـێهەم شـەڕی نێوخۆیـی یـە کـە پێـش بینیـی ئاکامەکـەی مومکـن نیـە. کاتێـک کـە ئەرتـەش تێـک چـوو، ٧٠٠ هـەزار چەکـی جۆڕاوجـۆڕ لـە ئێـران دا دابـەش کـران، و خەتـەری ئـەوە هەیـە کـە وڵات ببێتـە لۆبنانێکـی نـوێ.

Kurdernes skjulte krig i Iran

AV OLE WALBERG, NTB

Generalsekretæren i det forbudte Kurdistans demokratiske parti i Iran, Abdul Rahman Ghassemlou. (NTB-foto)

– Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjon, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske regimet uten at det er oppnådd resultater. – Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak.

– Norge er et av de 18 land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er for avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den skjulte krigen

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og hele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

– Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere være drept, og regjeringshæren skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sjahen og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februar 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Krever indre selvstyre

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurderprovinsene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

– Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle fremskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou, som sammenligner Ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

Ghassemlou hevder at regjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt al-Arab. Til nå er over 10 000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp er en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkning.

Fare for borgerkrig

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har liten tro på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternativer når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenerne og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære kontakter til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700 000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

●

رانا بلاد،۰۷.۰۳.۱۹۸۱ رووپەری ٢

https://www.nb.no/items/3b196b48cb729cde5e34ba2f6fec0273?page=1&searchText=Ghassemlou

Ikke bare Iran-Irak

Irans «skjulte krig»

Også i kurder-spørsmålet har ayatolla Khomeini siste ord, og vil ha det så lenge han lever og presteskapet slutter opp om ham. Han er 81 år. Hans motstandere er lite oppmuntret av det forhold at han hører til en familie hvor folk blir 100.

— Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjon, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske reimet uten at det er oppnådd resultater. — Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Sist torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak. — Norge er et av de få land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er alt for avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siver ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og ele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

— Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere vært drept, og regjeringshæ en skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sja en og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februa 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Av Ole Walberg

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurder-provinz sene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

— Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle fremskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou, som sammenligne ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av

(Forts. side 11)

Fiolinen og buen

Av Mons Michael Lie

Fiolinen er med rette kalt dronningen blant instrumentene. Den innlar da også hovedgruppen innen symfoniorkesteret, idet den i et vanlig større symfoniorkester er det tallrikest representerte instrument. Den danner om hovedgruppen i orkesteret, ofte med sine 10 første og et tilsvarende antall annen fioliner samt et begrenset antall bratsjer og celli. Orkesterets treblåsergrupper og messinginstrumenter har nok større og kraftigere tone, men det oppheves ved fiolinens antall.

Fra midten av 1500-tallet overtok den de seksstrengte instrumenters plass i orkestersammenheng. En mann ved navn Gasparo da Salo hvis egentlige navn var Gasparo Bertalotti, fant ut at mennesket var, for fiolinens vedkommende, utstyrt med fire aktive fingre + en løs streng, og den vanlige skala (den diatoniske) kunne herved fortsette fra den dypeste av strengen (g strengen) videre gjennom kvinten (d-strengen) og slik kunne skalaen gjennomføres gjennom fire oktaver, helt til toppa hvor tonen A eller G betegner gripebrettets avslutning. Ved dobbeltgrep var, til å begynne med, fiolinbuen krum og hårende mindre stramme slik at ved den oppadkrummende buen var det meget mulig uten brudd, å spille på alle de fire strengene på en gang.

Vega-buen stryker en firestemmig akkord.

En ekte Tourtbue kommer i dag i en voldsom pris, ca. 20.000 kroner, men så er den så villig til å gi fra seg hurtige spiccatopartier og andre ekunststykker» på fiolinen, at det er bare noen få såkalte bachbuer igjen, og disse kan man iaktta vesentlig på instrumentmuseer.

Den store ungarsk-danske fiolinvirtuosen Emil Telmanyi var i

Irans —

soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

Ghassemlou hevder at egjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt alArab. Til nå er over 10.000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp e en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkningen.

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har liten tro på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternative når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenere og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære kontakter til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700.000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

لیللەهامر تیلسکووئێر، ٠٣.٠٣.١٩٨١، لاپەڕەکانی ٤ و ١١
https://www.nb.no/items/b9112bd819c767b191d2d542a6976a84?page=3&searchText=Ghassemlou

Verden og vi *Av Ole Walberg*

Den skjulte krigen

– Iran må være det eneste land i verden der presidenten er i opposisjen, sier Abdul Rahman Ghassemlou som er generalsekretær i Det kurdiske demokratiske parti og leder for de seks millioner kurdere i Iran.

I to år har kurderne vekselvis kjempet mot regjeringshæren i Iran og forhandlet med representanter for det islamske regimet uten at det er oppnådd resultater. – Kurdernes krav om indre selvstyre er blitt møtt med forståelse av president Abolhassan Bani-Sadr, men blir kategorisk avvist av det middelalderske regimet til det islamske presteskapet, sier Ghassemlou.

Torsdag besøkte han Oslo som ledd i en rundreise til en rekke vesteuropeiske land, der han har bedt om støtte til kurdernes sak. – Norge er et av de få land som har vist sympati med de kurdiske kravene i FN og andre internasjonale organer. Andre land er altfor avhengig av oljen, mener Ghassemlou.

Den skjulte krigen

Den blodige konflikten i Kurdistan er kommet i skyggen av krigen mellom Iran og Irak og er blitt betegnet som den skjulte krigen fordi de fire kurdiske provinsene er blitt hermetisk lukket for utenlandsk presse. Nesten alle nyheter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og

skal fortsatt ta hånd om utenrikspolitikk, forsvaret, tollvesenet, pengepolitikk og langsiktig planlegging med store investeringer.

– Vi klarte å få i stand en dialog med president Bani-Sadr. Men alle framskritt i forhandlingene ble stanset av presteskapet, sier Ghassemlou, som sammenligner ayatollah Khomeinis regime med middelalderens herskere i Europa.

Militært sett er situasjonen ganske gunstig for de kurdiske styrkene i den vestlige delen av Iran. Fire divisjoner med om lag 25 prosent av soldatene i regjeringshæren er stasjonert i Kurdistan, men har bare kontroll over de største byene.

10 000 drepte

Ghassemlou hevder at regjeringen i Teheran skal få større problemer med å bekjempe kurderne enn den vil få med å drive de irakske okkupasjonsstyrkene ut av områdene ved Shatt alArab. Til nå er over 10 000 kurdere blitt drept under kampene, og sivilbefolkningen er blitt hardest rammet.

Alternativet til væpnet kamp er en politisk løsning, og Det kurdiske demokratiske parti har begynt å søke nærmere kontakt med ledere for andre minoritetsgrupper i Iran for å stå sterkere mot Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter

لیللەهامر تیلسکوئێر، ۰۳.۰۳.۱۹۸۱، لاپەڕەکانی ٤ و ١١

https://www.nb.no/items/b9112bd819c767b191d2d542a6976a84?page=3&searchText=Ghassemlou

heter om konflikten siles ut gjennom radio, fjernsyn og aviser i Teheran, og hele dette propagandaapparatet blir kontrollert av Det republikanske islamske parti, sier Ghassemlou. Selv ikke president Bani-Sadr slipper til med sine synspunkter.

– Radioen hevder stadig at så og så mange kurdiske soldater er drept og at regjeringshæren rykker videre fram. Hvis disse tallene blir lagt sammen skulle alle kurdere vært drept, og regjeringshæren skulle stått langt inne i Algerie, sier Ghassemlou.

Kurderne deltok aktivt i kampen mot sjahen og håpet på utvidet, indre selvstyre etter maktskiftet i Iran i februar 1979. Men Ghassemlou og talsmenn for andre minoriteter i landet mener at de bare har fått et nytt diktatur.

Krever indre selvstyre

Den kurdiske befolkning krever ikke løsrivelse fra Iran, men ønsker at de fire kurderprovinsene skal slås sammen til den autonome regionen Kurdistan. De krever videre å få bruke sitt eget språk, bevare sin kultur og at det blir opprettet en provinsforsamling og et eget administrasjonsapparat for regionen.

Den sentrale regjeringen Khomeinis regime. De undertrykte minoritetene omfatter vel 60 prosent av den totale befolkningen.

Fare for borgerkrig

Ghassemlou vil ikke prøve å spå hva som kommer til å skje i Iran etter Khomeini, men han har liten tro på at det finnes en arvtager til den religiøse lederen. Dessuten minner han om at gjennomsnittlig levealder i Khomeinis familie er over 100 år.

Ifølge Ghassemlou finnes det tre alternativer når Khomeini blir borte, og det beste som kan skje er at det kommer i stand en demokratisk løsning som tar hensyn til kurderne, araberne, turkmenere og andre minoriteter.

Hvis dette ikke skjer, kan det komme en reaksjon på det islamske regimet som baner veien for det Ghassemlou kaller det amerikanske alternativet, et samfunn som ligner sjahens Iran med nære kontakter til USA.

Det tredje alternativet er en borgerkrig som det er umulig å spå utfallet av. Etter at den gamle regjeringshæren gikk i oppløsning er det delt ut 700 000 skytevåpen av alle kategorier i Iran, og faren for at landet kan bli et nytt Libanon er til stede, sier Ghassemlou.

ستاڤانگێر ئافتن بلاد، ٢٨.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ٢

https://www.nb.no/items/ef246cbb751f1633412c39c95fa7ab78?page=1&searchText=Ghassemlou

خ. قاسملوو لە نوروێژ دا بۆ خەباتی دیپلۆماتیک

کوردەکانی ئێران بۆ شەڕی دیپلۆماتیک

لە لایەن ئەیریک ڕۆسسن›ەوە

کلاسسە کامپن، ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ١٤
قاسملوو لە نوروێژ

- ئێمـە قانـع بوویـن کـە نوروێـژ دەتوانـێ ببێتـە تەنیـا وڵاتێکـی ڕۆژئاوایـی کـە لـە قـادی نێونەتەوەیـی وەک نەتـەوە یەکگرتـووەکان و یوونێسـکۆ دا دەیـەوێ پشـتیوانیی سیاسـیی کوردەکانـی ئێـران بـکا. هۆکارەکـەی ئەوەیـە کـە پێچەوانـەی وڵاتانـی دیکـەی ڕۆژئاوایـی، نوروێـژ چـەک بـە وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتـی نێوەڕاسـت نافرۆشـێ و هەروەهـا پێویستیشـی بـە نەوتـی ناوچەکـە نیـە.

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە ئێـران، دوکتـۆر عەبدولرەحـمان قاسـملوو دوێنـێ لـە ئوسـلۆ پرێـس کۆنفرانسـێکی بەرێـوە بـرد. سـەرەدانی نوروێـژ لـە ئاخـری سـەفەرێکی دوومانگـە دا دێ بـۆ ڕاکێشـانی پشـتیوانیی نێونەتەوەیـی بـۆ خەباتـی کوردەکانـی ئێـران بـۆ خودموختـاری.

ئیزووله کراو

ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان متمانـەی هەیـە بە دێموکراسـی لـە نوروێـژ و داب و نەریتـی مرۆڤانـە و سـەربەخۆیی ئێمـە. لـە درێژایـی

دوو ڕۆژ دا ئـەو پێوەندیـی کـردووە بـە DNA، حیزبـی راسـت، وەزارەتـی دەرەوە و وەزارەتـی بەرگـری، و لـە گـەڵ رادیـۆ و تەلەفزیـۆن وتوویـژی کـردووە.

- بـار و دۆخـی نێونەتەوەیـی ئێمـە زۆر ئەسـتەمە. ئێمـە لـە لایەن هیچ دەوڵەتێکـەوە پشـتیوانی ناکرێیـن. بـە پێچەوانەی دۆسـتە فلیسـتینیەکانمان، ئێمـە بـە تەنیـا و ئیزوولەکـراو شـەڕ دەکەیـن. هیـوای ئێمـە ئێسـتا بـە بیـر و ڕای گشـتیی نێونەتەوەیـی، ڕێکخـراوە دێموکراتیکـەکان و راگەیاندنـە گشـتییەکان و هتـد ە.

هـەر لـەو کاتـەوە کـە شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق دەسـتی پێکـرد، ئێـران هەوڵـی دا شـەڕ بـە دژی کـوردەکان بـە شـاراوە بهێڵـێ. بـەڵام ئێمـە لـە دوو سـاڵ دا ١٠ هـەزار کەسـمان لـە دەسـت داوە، کـە ٨٠٪ی منـداڵ، ژنـان و بـە سـاڵداچووەکانن.

شوڕشی ئێران

شۆڕشــی ئێـران گـەورە و قووڵـە لـە مێـژووی وڵاتەکەمـان دا. ئـەو نەتەنیـا نەقشـەی سیاسـی لـە وڵاتـی ئێمـە و ناوچـەی ڕۆژهەڵاتـی نێوەراسـت دا، بەلکـوو لـە هەمـوو جیهـان دا گـۆڕی. ئێمـە لـە گەڵ شـۆڕش بوویـن. ئێمـە هیـوادار بوویـن کـە وڵات لـە ئامریـکا سـەربەخۆ دەبـێ، و دەبێتـە دێموکراسـی و ئـازادی، و بـار و دۆخ بـۆ کرێـکاران باشـتر دەبـێ و ڕیـگا چارەیـەک بـۆ پرسـی نەتەوەیـی لـە ئێـران دا دەدۆزرێ. ٦٠٪ی خەڵـک سـەر بـە نەتەوەکانـی کەمینـەن.

قاسـملوو دەڵـێ کـە بـەڵام چەنـد مانـگ دوای شـۆڕش حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی دەسـتی پێکـرد بـە مۆنۆپۆلیزەکردنـی دەسـەڵات و دروسـت کردنـی دیکتاتۆریەکـی نـوێ کـە دەتوانـێ زۆر لـە هـی شـاه خراپـتر بـێ.

ئازادییـە شەخسـیەکان (تاکەکەسـییەکان) سـنووردار کـران، زانکـۆکان داخـران، لـە کوردسـتان دا هەروەهـا قۆتابخانەکانیـش داخـران.

لە دەستدانی پریستیژ

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە یەکمیـن سـاتی بـە بارمتەگرتـن دا نارزایەتـی دەربـڕی. قاسـملوو ئـەو حەرەکەتـەی بـەوەی تۆمەتبـار کـرد کـە زەبرێکـی گـەورەی لـە پریسـتیژی شۆرشـی ئێـران دا. ئـەو رێژیمـی خومەینـی بـە تەجاوز(دەسـتدرێژی) بـۆ سـەر ئـەو شـتانەی کـە چینـی کرێـکار لـە کاتـی شـۆڕش دا فیـدای کـردووە، لـە قەلـەم دەدا.

ئێسـتا ئاوسـانی ئابـۆری لـە سـەرترە لـە زەمانی شـاه، دەستپێراگەییشـتن بـە شـتۆمەکەکان خراپـترە و داهاتەکان لـە خوارترن. کرێـکارە مانگرتووەکان تۆمەتبـار دەکرێـن بـە سـیخوری بـۆ ئامریـکا، سـەهیۆنیزم و عێراق.

خومەینـی فەرمانـی «جیهـاد»ی دا بـە دژی گەلـی کـورد لـە ژووئەنـی ۱۹۷۹ دا. دوای سـێ مانـگ هاتـن بـۆ دان و سـتان کـە نیـو سـاڵی درێـژەی کێشـا، بـە بـێ ئـاکام. لـە مارسـی پـارەوە دیسـان شـەڕ دەسـتی پێکـرد.

خودموختاری

قاسـملوو دەڵـی کـە نوکتـە لێرەدایـە کـە ئـەوان بـە دژی ئـەوەن کـە ئێمـە خودموختاریـی هەرێمیـمان هەبـێ.

- وردەکان لـە چـوار پارێـزگا دا دەژیـن. ئێمـە دەمانـەوێ کـە ئـەو چـوارە یەکبخرێـن. دوای خەڵـک شـۆڕایەک هەڵبژێـرن کـە بتوانـێ ببێتـە سـەرچاوەی نەهـادەکان بـۆ بەرێوەبەریـی کار و بـار.

- دەوڵەتـی ناوەنـدی دەسـەڵاتی هەبـێ بـە سـەر ئەرتێـش، سیاسـەتی دەرەوە، بەرنامەرێژیـی درێژخایەنـی ئابـۆری و شـتی وەک ئـەو. کـوردەکان

لـە سـەر پاراسـتنی هێمنیـی ناوچەکانـی خۆیـان دا کونترۆڵیـان هەبـێ و لـە مەدرەسـەکان و دام و دەزگاکانـدا زمانـی کـوردی بـە کار بـبردرێ. ئـەوە بیـر و بۆچوونـی ئێمەیـە لـە سـەر خودموختـاری. بـەڵام دەوڵـەت ئـەوە قەبـووڵ نـاکا، و نایـەوێ دان و سـتان بـکا. لـە جیاتـی ئـەوە داخـواز دەکا کـە ئێمـە چەکـی خۆمـان ڕادەسـت بکەیـن. ئێمـە ناتوانیـن ئـەوە بکەیـن، لـە بـەر ئـەوەی کـە دەبێتـە هـۆی ئـەوە کـە خەڵـک قەتـڵ و عـام بکـرێ.

کاتێـک کـە شـەڕی ئێـران و عێـراق دەسـتی پێکـرد، وتمـان کـە ئێمـە دەمانـەوێ بـە دژی عێـراق بچینـە شـەڕ ئەگـەر دەوڵـەت خودموختاریـمان بداتـێ. وەک وڵام، ئێمـە بۆمبەبـاران کرایـن. ئێمـە دوو مانـگ چاوەڕوانیمان کـرد. بـۆ ئێمـە ڕۆن و ئاشـکرا بـوو کـە ئێـران دەیـەوێ ئـەو بـار و دۆخـە سیاسـییە بـۆ تێکشـکاندنی ئێمـە بـە کار بێنـێ.

دوو شەڕ

قاسـملوو دەڵـێ کـە ئێمـە ڕەییسـی سـوپای پاسـدارانمان لـە باشـووری کوردسـتان [باشـووری ڕۆژهەڵاتـی کوردسـتان] گـرت. ئـەو وتـی کـە پێـی وتـراوە کـە شـەڕی دژی کـورد لـە شـەڕێ دژی عێـراق گرینگـترە. ئـەو یەکـە هەروەهـا لـە لایـەن هەیئەتێکـی فلسـتینی کـە دوو هەفتـوو لـە مـەو بـەر لـە تـاران بـوون، بیسـتراوە.

ئـەو هـەڵ و مەرجـی چەکـداری بـە بـاش دەبینـێ. شـارەکان خالـی کـراون بێجگـە لـە چـوار سـەنتەری سـتراتێژیک، بـەڵام پێشـمەرگەکان کونترۆڵیـان هەیـە بـە سـەر گونـدەکان دا. لـە بـواری سیاسـی دا حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان هـەوڵ دەدات کـە پێوەنـدی لـە گـەڵ نەتەوەکانـی دیکـە و ئوپوزیسـیۆن لـە وڵات دا دروسـت بـکا. پێوەنـدی لـە گـەڵ موجاهدیـن و ٤٠ نوێنـەری مەجلـس دا دروسـت کـراوە.

سۆڤیەت

قاسملوو حکومەتی ئاخوندی وەک «کشیشەکانی ئیسلامی» پێناسە دەکا. خومەینی حەتا بە نەتەوەی فارسیش دان پێدانانێ، بەڵام لە ڕوانگەی سونەتی دینییەوە سەیری سیاسەت دەکا. ئەوە دەبێتە هۆکار کە خومەینی و بەنی سەدر دوو هەلوێستی جیاوازیان هەبێ بە نیسبەت هەموو پرسە سیاسیەکانەوە.

قاسملوو نایەوێ بڵێ کە بەنی سەدر ڕوانەگەیەکی باشتر لە خومەینیی هەیە بەرامبەر بە کوردەکان، بەڵام پێداگری دەکا کە ئەو بە هەر حاڵ هاسانترە کە قسە لە گەڵی دا بکرێ (پێوەندیی پێوە بگیردرێ). قاسملوو دەڵێ کە بەنی سەدر بە نیسبەت خومەینی لە ئوپۆزیسیۆن دا یە.

ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕۆنی دەکاتەوە کە سۆڤیەت لە ١٩٧٩ دا پشتگیریی کوردی دەکرد، بەڵام لە شەڕی ١٩٨٠-٨١ دا چاوەروانی دەکا. حیزبی توودەی موسکۆ [حیزبی توودە سەر بە موسکۆ] بە پێچەوانەوە، بە دژی ئەساسنامەی حیزب [حیزبەکەیان] زۆر بە توندی مەیلیان بۆ لای خومەینی یە، زۆر بە توندی بە دژی کورد دا چوونەوە و تاوانباریان دەکەن بە سیخوری بۆ ئامریکا، ئیسرائیل و عێراق. قاسملوو پێی وا نیە کە سوڤیەت هەوڵی دەستێوەردان لە ئێران دا بدا لە ترسی دژکردەوەی ئامریکا.

GHASSEMLOU I NORGE

Irans kurdere til diplomatisk offensiv

– Vi er overbevist om at Norge kan bli det eneste vestlige landet som vil støtte de iranske kurderne politisk og i internasjonale fora som FN og UNESCO. Årsaken er at Norge ikke selger våpen til Midt-Østen og heller ikke har behov for olje fra området, i motsetning til andre vestlige land.

Isolert

Irans revolusjon

Prestisjetap

Autonomi

To kriger

Sovjet

کلاسەکامپن، ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ١٤

https://www.nb.no/items/bdd0ab85e30eed767e18701836a085d6?page=13&searchText=Ghassemlou

د. وتووێژێکی دوکتۆر قاسملوو لە گەڵ ڕۆژنامەی کوردستان – نیت دا

وەرگێر: گۆڤاری (Kurdistan-Nytt) کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ] کە لە لایەن کۆمیتەی پشتیوانی بۆ کوردەکان لە نورویژ و بە زمانی نورویژی و لە ژێر سەردەبیریی کریستینه مۆلو-کریستیانسن دەردەچوو، لە ژمارەی یەکمی ساڵی ١٩٨١دا، لە لاپەڕەکانی ٢٦ تا ٣٢ دا وتووێژێکی شەهیدی ڕێبەر، دوکتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملوو،یان چاپ کردووە. نێوی ئەو ڕۆژنامەوانەی کە ئەو وتووێژەی پێکهێناوە، لە گۆڤارەکەدا نەهاتووە و نەنووسراوە. شیاوی ئاماژە پێکردنە کە ئەم گۆڤارە لە لایەن هاوکارێکی نورویژیمەوە وەک دیاری، ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ٣٠ی ئاوریلی ٢٠١٨، پێشکێش بە من کرا. منیش دەقی وتووێژەکە بە ئەمانەتەوە بۆ ئوگران و ڕێبوارانی ڕێگای دوکتۆر قاسملوو وەرمگێراوەتەوە سەر زمانی کوردی و لە خوارەوە دەکەوێتە بەر دەستتان.

وتووێژ لە گەڵ قاسملوو

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ] وتووێژێکی لە گەڵ عەبدولڕەحمان قاسملوو، سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان-ئێران پێکهێنا، کاتێک کە لە سەر و بەندی مانگی فوریە – مارس بۆ سەردانێک لێرە لە ئوسلۆ بوو. ئێمە زۆرتر حەزمان لە سەر ئەوە بوو کە زانیاری لە سەر ڕۆڵی کورد لە شەڕی نێوان ئێران و عێراق وەدەست بێنین، بە هۆی ئەوەی کە زۆر زانیاریی دژ بە یەک لە سەر ئەو مەسەلەیە هاتوون. وتووێژەکە هەم ئەو یەکە

و هەمیش پێوەندیی کوردەکان بە شۆڕشی ئێرانەوە و هەروەها سیاسەتەکانی حدکا دەخاتە ڕوو. یەکەم پێداچوونەوەیەک و کورتییەک لە پێشوەچوون لە دوای کەوتنی شاه.

قاسملوو: هەم کوردەکان بە گشتی و هەم حیزبی ئێمە، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لە شۆڕشی دژی شاه دا بەشداریان کرد. ئێمە قوربانیی زۆرمان دا، شەهیدی زۆرمان هەبوون هەم لە حیزبەکەمان دا و هەم لە نێو هەموو خەڵکی کورد دا.

هەر بۆیە شتێکی عاقلانە (لۆژیکی) بوو کە ئێمە چاوەڕوانی هەندێک گۆڕانکاری بین لە ڕێگای شۆڕشەوە، بە تایبەتی لە بەر ئەوەی کە ئێمە پێشتریش ٣٤ ساڵ بە دژی ڕێژیمی شاه خەباتمان کردبوو. ئێمە بۆ خۆمان چ چاوەڕوانیەکمان هەبوو؟ یەکمین و گرینگترین، وڵاتێکی سەربەخۆ؛ هەر وەک کە ئێوەش دەزانن وڵاتی ئێمە تا ئینقلاب (شۆڕش) بەستراوە و گرێدراو بوو بە ئامریکاوە. کاریگەریی ئەمپریالیزمی ئامریکا زۆر بەهێز بوو لە وڵاتەکەمان دا، بە تایبەتی لە بواری سیاسی، ئابۆری و چەکداری دا. بۆیە ئێمە چاوەڕوانیی ئازادییە دێموکراتیکەکانمان دەکرد بۆ خۆمان، دێموکراسییەک دوای ئەو هەموو ساڵە دیکتاتۆریەتی شاه.

دوای ئەوە، ئێمە چاوەڕوانی گۆڕانکاری لە بار و دۆخی کۆمەڵایەتی و ئابۆریی خەلکی کرێکار دا بووین. کرێکاران زۆرتر لە هەر چینێکی دیکە بۆ شۆڕش قوربانیان دا و زۆرینەی پێکهاتەی خەڵکی ئێران پێک دێنن. عاقلانە بوو کە ئێمە چاوەڕوانیی گۆڕانکارییەکان بکەین بۆ باشتر کردنی باری کۆمەڵایەتی و گرفتەکانی ئابۆریی کرێکاران. و هەڵبەت ئێمە وەک کورد چاوەڕوان بووین شۆڕش لە گەڵ خۆی هەندێک مافی سادە و ساکاری نەتەوەییش بۆ خەڵکەکەمان بهێنێت.

هـەر وەک کـە دەزانـی زیاتـر لـە ٦٠٪ دانیشـتوانی ئێـران غەیـرە فارسـن: کـورد، عـەرەب، ئازەربایجانـی، تورکمـەن و بەلـووچ.

بــەس ئێمــە هــەر وەهــا بــۆ تێکۆشــان بــۆ وەدەســتهێنانی مافــە نەتەوەییەکانمـان بەشـداریمان لـە شـۆرش دا کـرد، ئێمـە چاوەروانـی ئـەو مافانـە بـە فۆرمێـک لـە خۆدموختـاری لـە چوارچیـوەی ئێـران دا بوویـن. ئـەوە ئێمـە چاوەروانیـمان لـە شـۆڕش دەکـرد. بـەڵام چـی قەومـا؟

چەنـد مانـگ دوای شـۆڕش گرووپێـک لـە ئایەتـوڵاکان کـە حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامییان پێکهێنابـوو، دەسـەڵاتیان قەبـزە کـرد. وەک ئێمـە دەڵێیـن: دەسـتیان گـرت بـە سـەر شۆڕشـەوە و موسـادرەیان کـردو وایـان نوانـد کـە ئـەوە ئـەوان بـوون کـە شۆڕشـیان مسـۆگەر کـردووە. وتیـان کـە تەنیـا ئـەوان بەشـداریان کـردووە لـە شـۆڕش دا و هـەر لـە بیدایەتـەوە شۆڕشــەکە شۆڕشــێکی ئیســلامی بــووە. هەنــگاو بــە هەنــگاو هەمــوو دەسـتکەوتەکانی ئێمەیـان لـە شـۆڕش دا لـە بەیـن بـرد. یانـی: ئێمـە بـۆ لـە نێـو بردنـی نفـووزی ئەمپریالیـزم هیچـمان نەکـرد. هەمـوو ئـەو شـەڕە دژی ئەمپریالیزمـە لـە دەوری ئـەو ٥٢ بـە بارمتەگیـراوە ئامریکاییـە کـۆ کرایـەوە. وەک ئێـوە دەزانـن، دوای ١٤ مانـگ ئاکامەکـەی بـۆ ئێـران نـەک هـەر خـراپ، بەلکـوو هـەر زۆر نێگاتیـڤ بـوو.

ئـەو کاتـەی کـە ئێـران بـە بارمتەگرتنـی دەسـتپێکردەوە، ئێـران ١١ میلیـارد دۆلاری لـە بانکەکانـی ئامریـکا دا هەبـوو، و دەوڵـەت هەروەهـا داوای سـەروەت و سـامانی شاهیشـی دەکـرد. چـی بـوو؟ شـاە وەک ئێـوە ئـاگادارن، مـرد. ئێمـە هیچـمان لـە سـەروەت و سـامانی ئەومـان وەرنەگرت و کەمـتر لـە ٣ لـەو ١١ میلیاردەمـان لـە ئامریـکا وەرگرتـەوە. ئـەوە بـە شـێوازێکی رەسـمی لـە ئێـران دا لـە لایـەن بەنـی سـەدرەوە دەوتـرێ. ئەوە لایەنـی ئابـۆری بـوو. بـەڵام لـە لایەنـی سیاسـیەوە، وەرشکەسـتەگیەکی

تـەواو بـوو: لـە راسـتی دا ئێمـە هەمـوو بیـر و ڕای گشـتیی نێونەتەوەییمان بـە دژی شۆڕشـی ئێـران، وەگـەڕ خسـت. شۆڕشـی ئێـران لـە دەسـتپێکەوە لـە لای خەڵکـی ئوروپـا و ئامریـکا خۆشەویسـت بـوو، بـەڵام دوای چەنـد مانـگ، بـە تایبـەت دوای بارمتەگیـری، شۆڕشـەکەمان بـە چەندیـن هەنـگاو (ڕادەیەکـی زۆر) وەک شۆڕشـێکی دژی گەلـی، دژی نەتەوەیـی و حەتـا دژی مرۆڤـی چـاو لێکـرا. ئێمـە هەمـوو خەڵکـی ئامریکامـان هـان دا کـە بـە دژی ئێـران هەڵبگەرنـەوە. و ئـەوە بـە جۆرێـک کـە ئێسـتا ئیمکانـی هەیـە کـە ئەگـەر دەوڵەتـی ئامریـکا دەسـت تێـوەردان لـە ئێـران دا بـکا، خەڵکـی ئامریـکا پرووتێسـتۆی ناکـەن.

بارمتەگیـری هەروەهـا ئاکامێکـی دیکەشـی هەبـوو: هەمـوو وڵاتانـی ڕۆژئاوایـی دەسـتیان کـرد بـە پشـتیوانی کـردن لـە سیاسـەتەکانی ئامریـکا لـە ئێـران دا. ئێمـە نـە لـە گۆشـە نیـگای سیاسـی و نـەش ئابـۆری شـتێکمان دەسـت نەکـەوت. و ئێسـتا ئێمـە لـە بـواری ئابـۆری دا گرێدراوتـر و بەسـتراوەتر بووین؛ لـە بـەر ئـەوەی کـە پێویسـتیمان زۆرتـر هەیـە. بـاری ئابۆریـی ئێـران ئیفتزاحـە. ئێمـە زۆرتـر پێویسـتیمان بـە چـەک هەیـە لـە ئامریـکا، یانـی حەتتـا لـە بـواری چەکدارییـەوە ئێمـە زۆرتـر گرێدراویـن. لـە بـەر ئـەوەی کـە دەوڵەتـی ئێمـە بـە تـەواوی تەریـک خراوەتـەوە و لـە هەمـوو نەتەوەکانـی دیکـە دابڕینـدراوە، و دەوڵـەت بـە هـۆی سیاسـییەوە مەجبـوورە کـە دەسـت ڕاکێشـێ بـۆ پشـتیوانی لـە ئامریـکا و ئوروپـای ڕۆژئـاوا.

ئەگـەر بێینـەوە سـەر خاڵێکـی دیکـە، لـە مـاوەی دروسـت دوای شـۆڕش، چەشـنێک دێموکراسـیمان هەبـوو لـە ئێـران دا. بـەڵام ئێسـتا تەنیـا یـەک ڕۆژنامـەی ئۆپۆزیسـیۆن بـە رەسـمی هەیـە کـە لـە لایـەن سـەرۆک کۆمـارەوە دەردەچـێ. ئـەوەش زۆر تایبەتـە؛ کـە مـرۆڤ وڵاتێکـی هەبـێ

کـە سـەرۆک کۆمـار لـە ئۆپۆزیسـیۆن دا بـێ. هەمـوو ڕۆژنامەکانـی دیکـە، ڕێکخــراوەکان، ڕێکخــراوە ســنفیەکان، لــە راســتی دا قەدەغــەن. تەنیــا حیزبێـک کـە بـە رەسـمی کار دەکات،حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی یـە.

زیاتـر: لـە سـەردەمی شـاە دا بـێ گومـان ئازادییـە سیاسـییەکان بوونیان نەبـوو، هەڵگیـرا بـوون. بـەڵام لانـی کـەم تـا ڕادەیـەک هندێـک ئازادیـی تاکەکەسـی هەبـوون، بـۆ نموونـە ژنـان دەیانتوانـی بـە حـەزی خۆیـان جـل و بـەرگ لـە بـەر کـەن. ئێسـتا ناتوانـن. دانشـگاکان (زانکـۆکان) کـە ناوەنـد بـوون بـۆ، بـا بێژیـن، هەمـوو ئـەو نەسـلی شـۆڕش بـە دژی ڕێژیـم، هەمیشـە کـراوە بـوون. شـاە هەوڵـی دا کـە زانکـۆکان دابخـات بـۆ مـاوەی شـەش مانـگ یـان سـاڵێک، بـەڵام ئێسـتا بـە تـەواوی داخـراون و هەروەهـا مووزیـک قەدەغەیـە و هونـەر قەدەغەیـە. نامـەوێ بڵێـم کـە ئازادیـی سیاسـی ئێسـتا لـە زەمانـی شـاە کەمـترە.

هێشــتا هندێــک مافــی سیاســیمان هەنــە، بــە هــۆی شۆڕشــەوە، و هەلبــەت ئــەوە لــە ســەردەمی شــاە باشــترە. بــەڵام لــە عــەوەز دا زۆر ئازادیـی فەردیـمان (تاکـە کەسـیمان) لـە دەسـت داوە کـە لـە سـەردەمی شــاە دا هەمانبــوون.

ئەگـەر تەماشـای خاڵـی سـێهەم بکەیـن: بـار و دۆخـی کۆمەڵایەتـی و ئابـۆری بـۆ خەڵکـی کرێـکار بـە راسـتی تراژیکـە. دوای شـۆڕش نرخـەکان زۆر بــە خێرایــی هەڵکشــان، ئاوســانی ئابــۆری (ئینفلاســیۆن) زۆر لــە ســەردەمی شــاە لــە ســەرترە. زۆر کــەل و پــەل و پێداویســتیی پێویســت بـە زەحمـەت دەسـت دەکـەون. بـە تایبـەت، دوای شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق، کـەل و پەلـی گرینگـی وەک نـەوت، بێنزیـن و هتـد زۆر کەمیـاب بوونەتــەوە (دەســت ناکــەون). لــە ژێــر ئــەم بــار و دۆخــە دا، هەلبــەت چینــی کرێــکار بــۆ مافەکانــی ئابــۆری و کۆمەڵایەتیەکانیــان تێدەکۆشــن.

بـەڵام دەربڕینـی هـەر نارەزایەتیـەک (پرووتێسـتۆیەک)، هـەر مانگرتنێـک، بـە خێرایـی تۆمەتبـار دەکـرێ بـەوەی کـە لـە لایـەن ئەمپریالیزمـەوە، لەلایـەن عێراقـەوە، لـە لایـەن سـەهیۆنیزمەوە، یـان لـە لایـەن کۆمۆنیزمـی نێونەتەوەییـە رێکخراوەتـەوە.

«شەڕی پیرۆز» (جیهاد)

خاڵـی ئاخـر مافەکانـی نەتەوەیـی و بـار و دۆخـی نەتەوەکانـی بندەسـت لـە خـۆی دەگرێتـەوە. دەوڵەتـی ناوەنـدی بـە خێرایـی دەسـتی پێکـرد بـە سـەرکووتی سـەرهەڵدانی نەتەوەیـی لـە خۆزسـتان، دواى ئـەو لـە تورکەمەنیسـتان [تورکەمـەن سـەحرا]، دواى لـە ئازەربایجـان، بەلووچیسـتان و هەلبـەت لـە کوردسـتان. بـەڵام لـە کوردسـتان خەڵـک رێکخـرا بـوو، تێگەیشـتنی سیاسـییان لـە سـەرتر بـوو، دژکـردەوە بەهێزتـر بـوو، بـە جۆرێـک کـە شـکاندنی بزاڤـی دێموکراتیکـی کـورد هاسـان نەبوو.

هـەر وەک ئێـوەش لـە بیرتانـە، خۆمەینـی لـە مانگـی ئاگۆسـتی ١٩٧٩ دا «شـەڕی پیـرۆز»ی بـە دژی گەلـی کـورد راگەیانـد. پێشـتر لـە مێـژووی ئیسـلام دا بوونـی نەبـووە کـە جیهـاد بـە دژی گەلێکـی موسـڵمان رابگەیەنـدرێ. لـە سـێ مانـگ دا هەمـوو هێـزە چەکدارەکانـی ئێـران و فرۆکـە شـەڕکەرەکان تێکۆشـان کـە گەلـی کـورد بسـڕنەوە. و لـە راسـتی دا، ئێمـە هیـچ تەجربەیەکـمان لـە شـەڕی پارتیزانـی دا نەبـوو. ئێمـە کەوتینـە هـەڵ و مەرجێکـی خـراپ دا، لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەوە چەنـد مانگێـک لـە دوای شـۆڕش بـوو و لـە بـەر ئـەوەی کـە لـە مەودایەکـی درێـژ لـە سـەردەمی رێژیمـی شـاه دا، بێجگـە لـە ١٩٦٧ کـە شـەڕی پارتیزانـی لـە ١٨ مانـگ دا هەبـوو، تەجربـەی پارتیزانیـمان وەدەسـت نەهێنابـوو. بـەڵام دوای دوو مانـگ خەڵکەکەمـان هاتنـە دەرێ (وە خـۆ کەوتـن)

بۆئـەوەی کـە بەربەرەکانـی بکـەن بـە دژی هێـزە چەکدارەکانـی ئێرانـی کـە بـە گاردی شـۆڕش (سـوپای پاسـدارانی شۆڕشـی ئێـران) ناودێرکـراون. و هەلبـەت،دوای مانگـی سـێهەم هێرشـی چەکدارانـی ئێـران لـە کوردسـتان بـە تـەواوی تێـک شـکێندرا.

دوای داوای دان و سـتانیان کرد.ئێمـە لـە شـاخ بوویـن، کـە ئـەم یـان ئـەو وەزیـر هـات و داوای دان و سـتانیان کـرد. لـە دەرەوە هندێـک پرووپاگانـدا بـەڵاو دەکەنـەوە کـە کـوردەکان هەمـوو کاتێـک شـەڕخوازن. ئـەو یەکـە بـە هـۆکاری (نیـازی) جیـاوازەوە دەکـرێ، بـەڵام لـە راسـتی دا ئێمــە نەتەوەیەکــی زۆر ئاشــتیخوازین. و دەزانیــن کــە چارەســەریی پرسـی کـورد لەئێـران دا لـە ڕێـگای چەکدارییـەوە مومکـن نیـە. بۆیـە ئێمـە دەسـتمان بـە وتووێـژ کـرد کـە شـەش مانـگ درێـژەی کێشـا،و دەتوانـم بڵێـم کـە لـە مـاوەی ئـەم شـەش مانگـە دا زۆرتـر لـە هەمـوو ژیانـی پێشـتری خـۆم ئایەتـوڵام بینیـن. ئـەوان هەمـوو کاتێـک بـە سـەبر و تەحەمولــەوە بەحســیان دەکــرد و گوێیــان ڕادەگرت،بــەڵام ئێمــە دوای شـەش مانـگ تێگەییشـتین کـە ئـەوان نیەتیـان نیـە کـە بـە هیـچ شـێوازێک مافەکانـی نەتەوەییـمان پـێ بـدەن. ئـەوە تەنیـا ویسـتی ئێمـە کـە خودموختـاری یـە، لـە خـۆی نەدەگرتـەوە، بەلکـوو هـەر چەشـنە مافیێکـی نەتەوەیـی. ئێمـە تێگەییشـتین کـە ئـەوان نایانـەوێ لـە ئێـران دا هیـچ چەشـنە ئۆپۆزیسـیۆنێک هەبـێ. و ئـەوان کوردسـتانی ئێرانیـان وەک ناوەنـد و گرینگتریـن و بەهێزتریـن بەشـی ئۆپۆزیسـیۆنی ئێرانیـان بیـری لـێ دەکـردەوە. بۆیـە جارێکـی دیکـە لـە مارسـی ١٩٨٠ دا شـەڕیان سـەر لـە نـوێ بـە دژی خەڵکـی ئێمـە دەسـت پێکـردەوە کـە ئـەوە نیزیکـەی ساڵێکە درێـژەی هەیـە. ئێمـە سـەرژمێرییەکی (ستاتیسـتیکێکی) تەواومـان نیـە، بـەڵام ئێمـە لەسـەر یـەک لـەو شـەڕە دا دە هـەزار کەسـمان لـە

دەست داوە. و زیاتر لە هەشت هەزار لەوانە خەڵکی سڤیلن، یانی منداڵ، ژن و خەڵکی بەتەمەن (پیر). چەکدارانی دەوڵەت هەموو جارێ لە خۆیان را نابینن کە هێرشی سەر پێشمەرگە بکەن، بۆیە هێرش و بۆمبابارانی شارەکان و گوندەکان دەکەن و خەلکی بێ دیفاع و بێ گوناح دەکوژن.

شەری نێوان ئێران و عێراق

کاتێک کە شەڕی نێوان ئێران و عێراق لە سپتەمبری ١٩٨٠ دا دەستی پێکرد، ئێمە وەک ئێرانیی نیشتمانپەروەر بەیاننامەمان دا. ئێمە لە رێگای رادیۆکەمانەوە کە بە سێ زمانی کوردی، فارسی و ئازەری بەرنامەکانی بەڵاو دەکاتەوە، بەڵاومانکردەوە. ئێمە لەو بەیاننامەیە دا داوامان کرد لە دەوڵەت کە شەڕ بە دژی گەلی کورد ڕابگرێ، و داوای خودموختاریی ئێمە قەبووڵ بکا، هێزەکانی سوپای پاسداران کە کێشە خولقێنن لە کوردستان بکێشێننەوە. دوای ئێمەش حازرین لە لێدانی هێرشەکانی عێراق دا هاوکاری بکەین، هێرشێک کە ئیدانەمان کردووە، و پارێزگاری لە سەربەخۆیی ئێران بکەین. ئەوان هیچ کاتێک وڵامیان نەدایەوە. دوای تێپەر بوونی چەند ڕۆژێک بە فانتۆم و هێلیکوپتێر بۆمبابارانکردنی شار و گوندەکانیان دەستی پێکردەوە و ئەوە تەنیا وڵامێک بوو کە لێمان وەرگرتەوە. بەڵام سەرەرای ئەوە، ئێمە خۆمان دوو مانگ پاراست لە هێرش کردن. ئێمە زۆر بە سەبر و تەحەمول بووین. بەڵام دوای تێگەییشتین، و با بڵێین زانیاریی باشمان وەدەست هێنا لە سەر ئەوەی کە دەوڵەتی ئێران هەوڵی داوە کە لە دوای شەڕ کەڵک لە جەوی (ئەتوموسفەری) سیاسیی نوێ وەربگرێ و بۆ دەوڵەتی ناوەندی وەک دەرفەتە کە براقی ئێمە تێک بشکێنێ.

ئەرکی ئێمە روون بوو، پێویست بوو کە بەرگری لە خۆمان بکەین، و کردمان و تا ئێستاش دەکەین.

هەلوێستی ئێمە بەرامبەر شەڕی ئێران و عێراق ئاشکرایە. ئێمە پێمان وایە کە ئەم شەڕە، شەڕێکی شێتانەیە. ئەو شەڕە نە لە بەرژەوەندیی ئێران دا یە و نە لە بەرژەوەندیی عێراق دا. و دەبێتە هۆی لە نێو چوونی دامەزراوە گرینگەکانی وەک دامەزراوەکانی نەوت و شتە بەنرخەکانی دیکەی ئابۆری. زیاتر لەوە: نرخی شەڕ، ژیانی هەزاران مرۆڤە. بەس کە واتە، ئێمە بە دژی شەڕی نێوان ئێران و عێراقین. بەڵام ئێمە هێرشی عێراقمان مەحکووم کرد، و بە دژی داگیرکاریی بەشێک لە خاکی ئێران لە لایەن عێراقەوەین. بەڵام گرینگە کە ئەوەی لێ زیاد کەم کە دەوڵەتی ئێران، و بە تایبەتی خۆمەینی، دەبێ بەشێک لە بەرپرسایەتیی شەڕ بگرنە ئەستۆ.

هەر راست لە دوای شۆڕش ئەوان دەستیان پێ کرد بە قسەکردن لە سەر هەناردە کردنی شۆڕش بۆ وڵاتانی دیکە و بە تایبەتی عێراق. ئەوان بە رەسمی رایانگەیاند کە خوازیاری رۆخانی رێژیمی بەعسن لە بەغداد. ئەوان ویستیان شیعەکان کە زۆرینەی دانیشتوانی عێراق پێک دێنن، یەکگرتوو بکەن بۆ ئەوەی کە بناغەی کۆمارێکی نوێی ئیسلامی لە عێراق دا دابرێژن. بە باوەڕی من، هەموو ئەو جۆرە ڕا دەربرینانە عێراقیان هان دا بۆ ئەوەی کە هێرشی سەر ئێران بکا. ئەوە هەلوێستی ئێمەیە لە سەر شەری نێوان ئێران و عێراق. و ئەگەر لێم بپرسی کە دواڕۆژی ئەم شەڕە چی لێ دێ، بەداخەوە دەڵێم کە تا ئەو کاتەی کە خۆمەینیمان لە ئێران و سەدام حوسەینمان لە عێراق هەبێ، شەڕەکە بەردەوام دەبێ و درێژە دەکێشێ.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: تـوش وەک ئـەو کەسانە بیـر دەکەیـەوە کـە دەڵێـن ئامریـکا قازانجـی هەیـە لـەو شـەرە دا!؟

قاسـملوو: بەڵـێ، وا بیـر دەکەمـەوە (هاونـەزەرم). بۆیـە وتـم کـە شـەڕ بـە دژی بەرژەوەندییەکانـی عێـراق و ئێرانـە. بـەڵام نـەک هـەر تەنیـا ئامریـکا. زۆر یـەک لـە وڵاتانـی ڕۆژئاوایـی، بـە تایبەتـی وڵاتانـی گـەورەی ڕۆژئاوایـی قازانـج لـە شـەڕ وەردەگـرن. سیاسـەتییان لـە ڕۆژهەڵاتـی نێوەڕاسـت دا بـە دوو شـت بەڕێـوە دەچـێ: ئـەوان چـەک دەفرۆشـن و نـەوت دەکـڕن. بـەس هـەر کاتێـک پێویسـتیی زیاتریـان بـە نـەوت هەبوو، دەبـێ چەکـی زۆرتـر بفرۆشـن. و هـەر کاتێـک ناکۆکییـەکان لـە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاسـت دا زیادیـان کـرد، هەلبـەت ئیمکانـی فرۆشـتنی چـەک دەچێتـە سـەرێ. بـەس ئـەو ناکۆکییـە بـە هیـچ شـێوەیەک بـۆ وڵاتانـی ڕۆژئاوایـی کـە چـەک بـە وڵاتانـی ڕۆژهەڵاتـی نێوەڕاسـت دەسفرۆشـن، خـراپ نیـە.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: ئێمـە لـە ڕێـگای نووچـە و ڕۆژنامەکانـەوە گوێـمان لـێ بـووە کـە ئێـوە نـەک هـەر بـە دەژی ئێـران شـەڕ دەکـەن، بەلکـوو شـان بـە شـانی عێـراق شـەڕ دەکـەن. لـە وتووێژێـک دا کـە لـە گـەڵ گاردییـەن هەتانبـوو، هندێـک شـتت بـاس کـردوون کـە ئامـاژە بـەو یەکـە دەکـەن.

قاسـملوو: مـن قـەت ئـەوەم نەوتـووە. وتووێـژی مـن لـە گاردییـەن دا، لـە لـێ مۆنـد وەرگیـراوە. کاتێـک کـە هاتمـەوە پاریس،چـاوم بـە ئەریـک روولـۆ کـەوت کـە رەفیقێکـی منـە؛ بـەڵام لـە نـووسراوەی وتـاری دووهەمی را دەردەکـەوێ کـە ئـەو هەوڵـی بەرگـری لـە بۆچوونـی دەوڵەتـی ئێـران دەدات. تـا ئێسـتا سـێ نامـەم بـۆ لـێ مۆنـد نووسـیوە، کـە تێیدا نووسـیومە کـە ئـەو شـتانەی ئەریـک روولـۆ نووسـیویەتی لـوێ دا، نـەزەری مـن نیـە،

بـەڵام بـەڵاو نەکراونەتـەوە. یەکـم جـار وتیـان کـە نامەکـە زۆر تونـدە لـە بـەکار هێنانـی وشـە دا. دووهـەم جـار وتیـان کـە زۆر دوور و درێـژە، و جـاری سـێهەم کـە نامەکـە بـەڵاو دەکرێتـەوە. بـەڵام نەیانکـردووە. بۆیـە مەجبـوور بـووم کـە نامەکـە بنێرمـەوە بـۆ ڕۆژنامـە ئێرانیـەکان، بـە تایبەتـی ڕۆژنامـەی موجاهدیـن کـە لـە تیـراژی دووسـەدهەزار نموونەیـی دا لـە ئێـران دا بـە شـێوازێکی نافەرمـی دەردەچـێ. و ئـەوان نامەکەیـان بـەڵاو کـردەوە. سـەرەڕای ئـەوە، ئێمـە مەودایەکـی نێزیـک بـە پێنـج سـەد کیلۆمەتـری لـە سـنووری نێـوان ئێـران و عێـراق کونـترۆڵ دەکەیـن، و هیـچ بەشـێک لـە هێـزی عێـراق، تەنانـەت یـەک سـەربازی عێراقیـش لـەو بەشـەی سـنوور را نەهاتووتـەوە نێـو ئێـران. ئـەوان دەزانـن کـە ئێمـە دێیـن سـنووری ئێـران بپارێزیـن. بـەس ئەمـە راسـت نیـە.

بـەڵام بەشـێک لـەوە راسـتە. بـەڵام ئـەوە لـە سیاسـەتی ئێمـەوە سـەرچاوە ناگـرێ، بەلکـوو بـە هـۆی فاکتەرەکانـی ئابژێکتیڤـە. بـۆ نموونـە پێـش ئـەوەی کـە شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق دەسـت پـێ بکاتـەوە، شـەش فانتۆمـی نێچیروانـی (شـکاری) دەهاتـن کـە گوندەکانـی ئێمـە بۆمبەبـاران بکـەن، ئێسـتا سـێ دانـە دێـن. ئـەو سـێیی دیکـە لـە خۆزسـتان بـە دژی ئەرتەشـی عێـراق سـەرقاڵن. بـەڵام ئـەوە بـە هـۆی سیاسـەتی ئێمـەوە نیـە. تـێ دەگـەن؟ ئـەوە بـە هـۆی واقعیەتـی ئابژێکتیڤـی شـەڕی نێـوان ئێـران و عێراقـە. نموونەیەکـی دیکـە. کاتێـک کـە بەفـر دەبـارێ، ئـەوە باشـە بـۆ ئێمـە، بـۆ پێشـمەرگەکان. بـەڵام سیاسـتی ئێمـە هـۆکاری ئـەو بەفـر بارینـە نیـە. بـەس شـەڕی نێـوان ئێـران و عێـراق بـە قازانجـی ئێمـە یـە لـە گۆشـەنیگای چەکدارییـەوە. بـەڵام ئـەوە نایەتـە ئـەو مانایـە کـە ئێمـە شـان بـە شـانی عێراق لـە ئێـران دەدەیـن. نـە، ئێـران بـە دژی ئێمـە و عێـراق شـەڕ دەکا. و مـن دوو نموونەتـان بـۆ دێنمـەوە:

یەکمیــن: ئێمــە لــە باشــووری کوردســتان [باشــووری ڕۆژهەڵاتــی کوردســتان] بەرپرســێکی ســوپای پاســدارانمان گرتبــوو، دوای ئــەوەی کــە شــەڕی نێــوان ئێــران و عێــراق دەســتی پێکردبــوو. هاورێیانــی ئێمــە لێیــان پرســی بــوو: «بــۆ ئێــوە ناچــن بــە دژی عێــراق شــەڕ بکــەن؟» ئــەو وتبــووی: « مــن لــە تــاران بــووم، لــە لایــەن بەرپرســانەوە بــە مــن وتــرا کــە شــەڕی لــە گــەڵ کــوردەکان زۆر گرینگــترە لــە شــەری لــە گــەڵ دەوڵەتــی عێــراق.»

دووهەمیــن: ئایەتوڵلایــەک هەیــە کــە زۆر بــە نێوبانگــە و - ببــوورن- زۆریــش ئەحمەقــە. بــۆ ئــەوەی کــە روون بکرێتەوە کــە چوون بیــر دەکاتەوە: ئــەو لــە لیبیا بــوو، کاتێــک کــە دەگەڕێتــەوە خەڵــک لــە تەلەویزیــۆن لێیــان پرســی بــوو کــە بــار و دۆخــی ئابــۆری لــە لیبیــا چــۆن بــوو. ئــەو وتبــووی: « زۆر بــاش بــوو، ئــەوان شــووتیی ئەوەنــدە گەورەیــان هەبــوو لــە لیبیــا.» ئــەو ئاغایــە دوو مانــگ بــەر لــە ئێســتا وتبــووی کــە «کــوردەکان دوژمنــی دوو ســاڵەی ئێمــەن، بــەڵام ئــەوە تەنیــا دوو مانگــە کــە عێــراق دوژمنــی ئێمــە یــە». نموونەیەکــی دیکــە لــە ســەرچاوەیەکی فلســتینییەوە. ئێمــە پێوەندیەکــی زۆر باشــمان لــە گــەڵ ڕەفیقانــی فلســتینیمان دا هەیــە. ئــەوان راســتەوخۆ لەلایــەن ئایەتوڵلاکانــەوە پێیــان وتــرا بــوو کــە ئــەوان ئــەو فەزایــە سیاســیە بــە کار دێنــن بــۆ شــکاندنی بزاڤــی کــوردی. بــەس کــە وابــوو، ئــەوە خەتــای ئێمــە نیــە کــە ئــەوان بــە دژی ئێمــە شــەڕ دەکــەن.

کوردســتان-نیت [کوردســتان-هەواڵ]: نێــوی فلســتینیەکانت هێنــا. *PFLP* بەڵگەیەکــی دەوڵەتــی عێراقــی بــەڵاو کــردووە کــە لــە ســەر ئــەوە پێداگــری دەکا و بــاس لــەوە دەکاتــەوە کــە دەبــێ هــەوڵ بــدرێ لــە نێــو ڕەفــی ڕێکخراوەکانــی کــوردی دا نفــووز بکــرێ بــۆ ئــەوەی کــە بــۆ ئامانجەکانــی خۆیــان بــە کاریــان بێنــن.

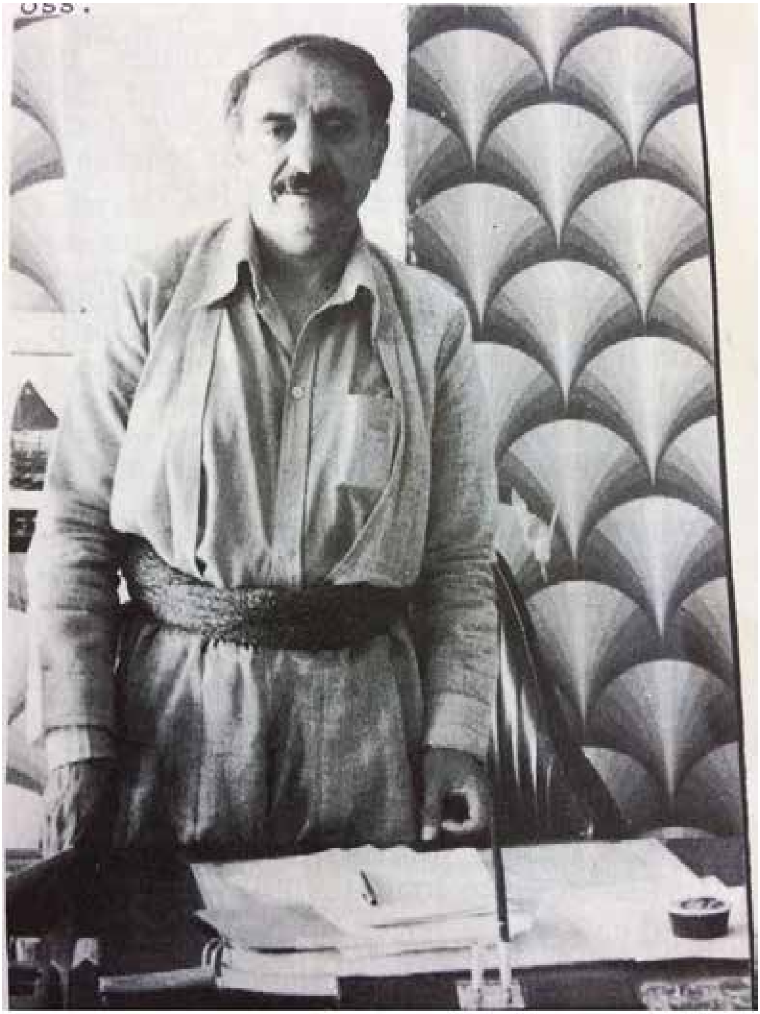

عەبدولرەحمان قاسملوو، سکرتێری گشتیی حدکا. وێنە لە مانگی جولایی ١٩٧٩ لە مەهاباد گیراوە.

قاسملوو: من ئاگاداری ئەوە نیم کە بەڵگەیەکی وەها بوونی هەبێ، بەڵام ئیحتمالی زۆرە. بەڵام ئەوە موشکلی ئێمە نیە کە ئەگەر دەوڵەتی عێراق و یان دەوڵەتێکی دیکە هەوڵ بدات - با بڵێین - نەفەراتی خۆیان بنێرنەوە بۆ نێو حیزبی ئێمە. لەو بڕوایە دام کە لۆژیکانە (عاقلانە)یە. بەڵام من لە سەر سیاسەتی ئێمە قسە دەکەم، نەک سیاسەتی دەوڵەتی عێراق.

ئێمە حیزبێکی سیاسین. ئێمە لە دوێنێ وە حیزبێکی سیاسی نین. ئێمە تەجربەمان زۆرە، هی گەلی خۆمان و نەتەوەکانی دیکە. هەموو بزاڤەکانی ئازادیخواز مافی ڕەوای خۆیانە کە یارمەتی لە وڵاتانی دەرەوە وەربگرن. هەموو بزاڤەکانی ئازادیخواز ئەوەیان هەیە. بزاڤی ئازادیخوازی فلستین وەک نموونە دابنێین. ئەوان یارمەتی لە هەموو وڵاتانی عەرەبی بە عەرەبستانەوە، ئۆردونەوە، و ئەو وڵاتانە وڵاتی پێشکەوتوو نین. نابێ بڵێم کە ئێمە لە بەر ئەوەی کە کوردین، ئەو مافە ڕەوایەمان نیە. ئێمە هەمانە؛ ئەوە ڕەوایە. بەڵام ئێمە ئەو پرسەمان چەندین جار لە نێو ڕێبەرایەتیەکەمان دا خستووە بەر باس. ئێمە پرەنسیپی خۆمان هەیە. و دەمەوەێ ئەوە روون بکەمەوە.

یەکم ئەوەی کە ئێمە هیچ کاتێک ئەو یارمەتیانەی کە بە مەرجی سیاسی دەدرێ، وەری ناگرینەوە. هەروەها ئێمە یارمەتیەک قەبوول ناکەین بە بێ مەرجی سیاسی، ئەگەر ببێتە هۆی بەستراوەیی ئێمە. لە بەر ئەوەی کە ئیمکانی هەیە هندێک لایەن ڕۆژ بە دوای ڕۆژ زیاتر بدەنێ، بە بێ شەرت و مەرج، بەڵام ڕۆژێک دێ کە مرۆڤ ناتوانێ رەدی بکاتەوە. ئەگەر مرۆڤ رەدی بکاتەوە، ناتوانێ درێژە بە خەبات بداتەوە. بەس ئێمە زۆر وریاین لە گەڵ ئەم مەسەلەیە دا، لە بەر ئەوەی کە ئەو شتە پێشتر لە مێژووی ئێمە دا رووی داوە.

بـەڵام مەرجێکـی دیکـەش هەیـە. مەرجـی دووهـەم ئەوەیـە کـە بەسـتراوەتەوە بـەو وڵاتانـەوە کـورد لێـی دەژیـن. ئەگـەر یەکێـک لـەو وڵاتانـە بیانـەوێ یارمەتیـی بزاڤـی ئێمـە بـدەن، نابـێ ئـەو یارمەتیـە بـە دژی بەرژەوەندیـی گەلـی کـورد بـێ کـە لـەو وڵاتـە دا دەژیـن. ئەگـەر نـە، قەبووڵـی ناکەیـن. ئێمـە یارمەتیـی کوردەکانـی عێـراق و کوردەکانـی تورکیـە دەکەیـن و ئەوانیـش یارمەتیـی ئێمـە دەکـەن. بـە تایبەتـی خەڵکـی تورکیـە- باسـی ریکخـراوەکان ناکـەم – خەڵـک یارمەتیـی ئێمـە دەکـەن. و گەلـی کـورد لەعێراقیـش هەروەهـا. بـەڵام ئێمـەش یارمەتیـی ئـەوان دەکەیـن، حەتـا بـۆ چوونـی ئـەوان بـۆ نێـو عێـراق. هـەر چەنـد مانگێـک لـە مـەو بـەر ئێمـە ئیجازەمـان دا کـە کـوردی عێـراق بچنـەوە ناوخـۆی عێـراق – لـە سـەر ئـەو ٥٠٠ کیلۆمیـتر سـنوورەی کـە لـە بـەر دەسـتمان دا یـە (هەمانـە). و دەوڵەتـی عێـراق نارزایەتیـی دەربـڕی. ئێمـە وتمـان کـە ئـەوان کـوردن. ئـەوان دەیانـەوێ بچنـەوە وڵاتـی خۆیـان. بـەس ئێمـە بـە هیـچ شـێوەیەک قەبـووڵ ناکەیـن کـە دەوڵەتێـک داوا لـە ئێمـە بـکا بـۆ نموونـە ئـەوە بکەیـن کـە بارزانـی بـە دژی کـوردی ئێـران کـردی. ئێمـە قـەت شـتێکی لـەم جـۆرە بـە دژی کـوردی عێـراق یـان کـوردی تورکیـە ناکەیـن. ئێمـە پرەنسـیپی خۆمـان هەیـە، و لـە پێداگـری لـە سـەریان بـەردەوام دەبیـن.

پشتیوانی لە لایەن خەڵکەوە

ئێمـە بـە پشـتیوانیی خەڵکەکەمـان دەژیـن. و خەڵـک بـە راسـتی پشـتیوانیمان لـێ دەکا. بـە بـێ موبالغـە و گەورەکردنـەوە ٩٥٪ ی خەڵـک شـوعاریان خودموختـاری یـە، و زیاتـر لـە ٨٠٪ پشـتیوانی لـە حیزبـی ئێمـە دەکـەن. هەروەهـا لـەو بـاوەڕەدام کـە ئێمـە عەسـیلترین (ڕەسـەنترین) حیزبـی نیشـتمانپەروەری کـورد و ئێرانیـن، نازانـم بـۆ لـە لایـەن ئـەم و

ئـەووە تەنیـا ئێمـە تۆمەتبـار دەكرێیـن بـە هندێـك جـار سـیخوری بـۆ عێـراق، هندێـك جـاری دیكـە بـۆ سـەهیۆنیزم، كۆمۆنیزمـی نێونەتەوەیـی، ئەمپریالیزمـی ئامریـكا و نازانـم چـی.

كوردســتان-نیت [كوردســتان-هەواڵ]: چ پێوەندیەكتــان لــە گــەڵ ڕێكخراوەكانــی دیكــەی ئێرانــی هەیــە؟

قاسـملوو: ڕێكخـراوی كوردسـتانی هـەن، و ڕێكخراوەكانـی بەشـەكانی دیكـەی ئێران. سـاڵی رابردوو، دوای شـەڕی سـێ مانگە، ئێمـە هەیئەتێكمان پێـك هێنـا، هەیئەتـی خەڵكـی كـورد، بـۆ دان و سـتان لـە گـەڵ دەوڵـەت. سـەرۆكی هەیئەتەكـە ئاغـای حوسـەینی بـوو. بەردەڤكـی (وتەبێـژی) هەیئەتەكـە لـە حیزبـی ئێمـە بـوو و دوو ڕێكخـراوی دیكـەش كۆمەڵـە و فەدائیـان نوێنەریـان هەبـوو. هـەر وەك ئێـوەش دەزانـن لـە مانگـی ژووئیـەی ١٩٨٠ دا فەدائیـان كوردسـتانیان بـە جـێ هێشـت. سیاسـەتیان گـۆردرا، و ئێسـتا پشـتیوانی لەدەوڵەتـی ناوەنـدی دەكـەن. ئـەوە لـە دەوای ئـەوەی كـە جیابوونـەوە لـە نێـو ڕێكخراوەكەیـان دا قەومـا، هاتـە پێـش. بـەو شـێوەیە ئێسـتا هەیئەتـی خەلكـی كـورد هەڵوەشـاوەتەوە.ئاغای حوسـەینی هـاوكاری لـە گـەڵ حیزبەكەمـان دەكات و لـە ئێمـە نیزیكـە. ئێمـە هیـچ كاتێـك ئەومـان وەك ڕێبـەری خەڵكـی كـورد نەبینیـوە، ئێمـە تەجربـەی خراپـمان هەیـە لـەوەدا كـە یـەك كـەس بكەیـن بـە ڕێبـەر. ئێمـە باوەڕمـان بـە ڕێكخـراو هەیـە، و باوەڕمـان وایـە كـە حیزبەكەمـان، وەك حیـزب، ڕێبـەری گەلـی كـوردە، نـەك یـەك شـەخس.

كۆمەڵـە ڕادەیەكـی زۆر لـە نفـووزی خـۆی لە دەسـت داوە، بـە تایبەتی لـە باشـووری كوردسـتان [مەبەسـت باشـووری ڕۆژهەڵاتـی كوردسـتانە]، بـەڵام خەڵكـی كۆمەڵـە هێشـتا لـە كوردسـتان دا هـەن و هاوكاریـمان لـە

گـەڵ دەکـەن. ئـەوان بـە دژی ڕێژیـم شـەڕ دەکـەن، و هاوپەیمانـی ئێمەن. ئێمـە هیـچ کاتێـک شـتێکمان بـە دژی کۆمەڵـە نەکـردووە. ئـەوان هەمـوو جـارێ وتـار دەنووسـن کـە ڕخنەمـان لـێ دەگـرن، خۆیـان - بـا بڵێیـن- وەک مارکسیست-لێنینیسـتی واقعـی تەماشـا دەکـەن و لـەو بـاوەڕە دان کـە دەبـێ ڕخنـە لـە حیزبەکەمـان بگـرن کـە وەک حیزبێکـی نەتەوەیـی دەبینـن.

لـە دەرەوەی کوردسـتان، بێجگـە لـە فەدائیان-زۆرینـە کـە کوردسـتانیان بـە جـی هێشـت و حیزبـی تـوودە - کـە ئەوانیـش ڕخنەمـان لـێ دەگـرن- بـەڵام بـە هـۆکاری جیـا لـە کۆمەڵـە، ئێمـە پێوەندیـی باشـمان لـە گـەڵ ڕێکخـراوی موجاهدیـن دا هەیـە. ئـەوە گرینگتریـن ڕێکخـراوی سیاسـیی ئەمـرۆ لـە ئێـران دا یـە. هـەر وەک بـۆ ڕۆژنامەکەتانـم بـاس کـرد - کـە ڕۆژنامەیـەک بـە تیـراژی ٢٠٠ هـەزار لـە ڕۆژ دا دەدەنـە دەرێ.

حەتـا هندێـک خەڵـک یـان گـرووپ کـە هاوکارییـان لـە گـەڵ دەوڵـەت هەیـە، تێدەکۆشـن کـە لـە ئێمـە نیزیـک ببنـەوە. بـۆ نموونـە ئێسـتا ٤٠ نوێنـەری پارلـمان (مەجلـس) هـەن کـە لـە ئوپۆزیسـیۆنن، پێوەندیـمان پێـوە دەکـەن.

بـەڵام گرینگتریـن لایەنـی هـاوکار کـە هەمانـە، موجاهدینـن. و ئێمـە پێـمان خۆشـە کـە هاوکاریـمان هەبـێ لـە گـەڵ هەمـوو ئـەو کەسـانە (لایەنانـە) کـە بـە ڕاسـتی لـە ئۆپۆزیسـیۆنن لـە ئێـران دا، و بـە ڕاسـتی بـۆ دێموکراسـی و مافەکانـی نەتەوەکانـی بندەسـت تێدەکۆشـن.[1]

کوردسـتان-نیت [کوردسـتان-هەواڵ]: ئامانجـی حـدکا چیـە؟ ئێمـە بیسـتوومانە کـە کـوردەکان لـە تورکیـە، سـووریا و عێـراق ڕای جیاوازیـان هەیـە کـە ئامانـج خودموختـاری بـێ یـان کوردسـتانێکی یەکپارچـە.

قاسـملوو: لـە پێـش دا روونکردنەوەیەکـی (کۆمێنتارێکـی) شەخسـی. وا دیـارە کـە هـەر چەنـدە رێکخراوێـک بچـووک بـێ، شـوعارەکانی مارکسیسـتیترن. بـۆ نموونـە شـوعاری «کوردسـتانێکی ئـازاد، یەکپارچـە و سۆسیالیسـت» هەتـە. ئـەوە وتنـی هاسـانە. حیزبـی ئێمـە و گەلـی کـورد لـە ئێـران دا خوازیـاری خودموختـاری یـە، و ئـەوە تاکتیـک نیـە. ئـەوە پرەنسـیپی ئێمـە یـە، ئێمـە باوەڕمـان خودموختـاری یـە. بـەو مانایـە کـە جیاوازیـی نێـوان خەیـاڵ و سیاسـەت زۆرە. مـرۆڤ دەتوانـێ خەیـاڵ بـکا، بـەڵام دەبـێ لـە سیاسـەت دا واقعبیـن بـێ. بـۆ ئێمـە لـە کوردسـتانی ئێـران دا چارەسـەریی ئۆپتیـماڵ خودموختـاری یـە لـە چوارچێـوەی وڵاتـی ئێـران دا. ئێمـە فۆرمالیسـت نیـن. شـێوازەکە گرینـگ نیـە، بەلکـوو گرینـگ نێوەرۆکـە. دیاریکردنـی مافـی چارەنـووس دەتوانـێ سـێ شـکلی هەبـێ: سـەربەخۆیی، فیدرالیـزم و خودموختـاری. و ئێمـە خودموختاریـمان هەڵبـژاردووە. هەڤاڵامنـان لـە تورکیـە و سـووریا خوازیـاری سـەربەخۆیین. مەسـەلەی ئەوانـە. بـۆ ئـەوەی کـە زۆر لێـی ورد بینـەوە (دەقیـق بیـن): لـە شـەڕی ئێمـە دا بـە دژی رێژیـم، و هەروەهـا لـە ژێـر ریژیمـی شـاه دا، نیزیکتریـن هاوپەیمانامنـان کوردەکانـی تورکیـە، یـان کوردەکانـی عێـراق نیـن، بەلکـوو موجاهدینـن. لـە بـەر ئـەوەی کـە ئەگـەر ئێسـتا گۆڕانـکاری لـە تـاران روو بـدات، ئێمـە بـە زوویـی شـاهدی گۆرانـکاری لـە کوردسـتانی ئێرانیـش دا دەبیـن. بـەڵام ئەگـەر گۆڕانـکاری لـە ئانـکارا روو بـدەن، یان لە بەغـداد و یـان لـە کوردسـتانی عێـراق و یـان کوردسـتان تورکیـە، هەلبـەت ئـەو گۆڕانکاریانـە بـە شـێوازێکی ناراسـتەوخۆ کاریگەریـان دەبـێ لـە سـەر وڵاتـی ئێمـەش. بـەڵام ناتوانـن بـە شـێوەیەکی راسـتەوخۆ بـار و دۆخـی سیاسـیی ئێمـە بگـۆڕن.

کوردستان-نیت [کوردستان-هەواڵ]: تۆ ئێستا وتت کە ئامانجی ئێوە خودموختاری یە لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیک دا. گەلۆ ئەوە بەو مانایەیە کە ئێوە ئێرانێکی دێموکراتیکتان دەوێ و نەک ئێرانێکی سۆسیالیستی؟

قاسملوو: مرۆڤ لە سیاسەت دا هەموو کاتێک ئامانجێکی تاکتیکیی هەیە و ئامانجێکی ستراتێژیکی. لە بەرنامەکەمان دا بە ڕاشکاوی گۆتوومانە کە ئێمە خوازیاری دروست کردنی سۆسیالیزمین لە کوردستان دا. ئێمە بۆ سۆسیالیزمین. ئێمە ئەوە دەلێین لە بەر ئەوەی کە ئێمە حیزبێکی دێموکرات و نەتەوەیین – ڕاستە – بەڵام ئێمە حیزبێکی چەپین. ئێمە هاوکاری لە گەڵ حیزبەکانی ڕاستئاژۆ ڕەد دەکەینەوە، ئێمە پێشکەوتووین، بەڵام دێموکرات و نەتەوەیین، و ئێمە حیزبێکی مارکسیستی نین. بار و دۆخی ئابۆری و کۆمەڵایەتی لە کوردستانی ئێران دا بۆ نموونە، فەرقی هەیە لە گەڵ تاران. خەڵکی کۆمەڵە و فەدائیان هەموو جارێ باسیان لە چینی کرێکاری کورد و پرووڵتاریای کورد دەکرد. بەڵام ئێمە چینی کرێکارمان نیە لە کوردستان دا، وەزعیەتی کارخانەکان، لە بەر ئەوەی کە کارخانەمان نین. بەس چوون دەتوانین پرووڵتاریامان هەبێ؟

ئێمە دەمانەوێ کورد یەکگرتوو بکەین بۆ ئەوەی کە نەک تەنیا خەبات بکەین بۆ مافەکانی نەتەوەیی، و نەک تەنیا بۆ دێموکراسی لە ئێران دا، بەڵام هەروەها بۆ گۆڕانکارییەکانی کۆمەڵایەتی و ئابۆریش تێبکۆشین. لێرە ئێمە زۆر دەستەبەندی کراوین. دڵنیا بن کە هیچ حیزبێکی مارکسیستی نیە کە بتوانێ لە ئێمە بەرنامەیەکی پێشکەوتووتری کۆمەڵایەتی و ئابۆری بەرێوە بەرێ. لەسەر جووتیاران ئێمە دەڵێین: زەوی هی ئەو کەسەیە کە کار لە سەر دەکا. و ئێمە

ئـەو شـوعارە جـێ بـە جـێ دەکەیـن. لـەو جێگایـە دا کـە پێوەندیـدارە بـە کرێکارانـەوە – ئێمـە بـە دژی هـەر چەشـنە چەوسـاندنەوەیەکین. بـەڵام ئێـوە دەزانـن کـە گۆڕینـی هەیکەڵـی ئابـۆری لـە وڵاتێـک دا هاسـان نیـە. شۆڕشـێک دەتوانـێ رووبەنـای سیاسـی بگـۆڕێ، دەسـەڵاتی سیاسـی. بـەڵام ناتوانـێ ژێرخانـی هەیکەڵـی ئابـۆری لـە کورتخایـەن دا بگـۆڕێ. بـۆ ئـەوە پیویسـتی بـە بەرنامەیەکـی درێژخایـەن هەیـە.

کوردسـتان-نیت [کوردسـتان-هەواڵ]: ئێـوە هیـچ سیاسـەتێکتان بەرامبـەر بـە «ئاخـاکان» هەیـە؟

قاسـملوو: خەڵـک لـە ئێـران دا زۆر لـە سـەر ئاخـاکان یـان فئۆدالـەکان قسـە دەکـەن. ئێمـە دوو رووداومـان هەبـوون لـە کوردسـتانی ئێـران دا کـە پێویسـت بـوو شـتێک بەرامبـەر بـە فئودالـەکان بکەین.جارێـک پێـش لـە شـەڕ، لـە نیزیـک مەهابـاد، لـە پێوەنـدی لـە گـەڵ مەنگـوڕەکان کـە عەشـیرەتێکی کـوردن. تەماشـا کـە: لـە سـەردەمی شـاە دا ڕیفۆرمێـک کـرا، و ئیـدی ئێسـتا فئۆدالـی گـەورە نەمـاون. زەوی دابـەش کـرا. ئێمـە وردە مالکـمان هـەن. وردە مالکەکانـی مەنگـوڕ دەسـتیان دا بـە دامەزراندنـی رێکخراوێـک کـە زەوی لـە جووتیـاران وەربگرنـەوە. ئـەوان چەکیـان لـە دەوڵەتـی ئێـران وەرگرتـەوە، و دەسـتیان کـرد بـە داگیرکردنـی چەنـد گوندێـک. حیزبـی ئێمـە بڕیـاری دا کـە هێرشـیان بکاتـە سـەر و چەکیـان بـکا،و ئەوەمـان یـەک شـەو ئەنجـام دا. هەلبـەت هندێـک کـەس کـوژران، بـەڵام ئـەوە هێرشـێکی زۆر کـت و پـڕ و خێـرا بـوو.

جارێکـی دیکـەش فئۆدالـەکان لـە ورمـێ زەویـان لـە جووتیـاران وەرگرتـەوە. و جووتیـاران ڕۆییشـتن بـۆ شـار و هانایـان بـردەوە بـۆ سـوپای پاسـداران بـۆ یارمەتـی. قـەت وەریـان نەگـرت. ئێمە چوویـن بـۆ یارمەتیان.

وەک ئێـوە ئـاگادارن، دوو سـاڵە کـە شـۆڕش کـراوە و لـەو دوو سـاڵە دا ١٨ مانـگ شـەڕ لـە ناوچەکـە هەیـە. هاسـان نیـە کـە هەمـوو کـەم و کۆڕییـەکان سـەر لـە نـوێ ڕێـک بخرێـن. ئێمـە دەبـێ بیکەیـن، ئێمـە دلنیایـن، ئێمـە لـە پێشـوو دا هدنێـک پـرۆژەی پچووکـمان هەبـوون بـەڵام بەس/کافـی نەبـوون.

وەک پسـپۆری مـن ئابـۆری زانـم. مـن پانـزدە سـاڵ لـە زانکـۆ وانـەم گۆتـووە، بۆیـە دەزانـم کـە موشـکلەی ئاخـاکان زۆر موشـکلەیەکی ئەسـتەمە.

Intervju med GHASSEMLOU

Kurdistan-nytt gjorde et intervju med A.R. Ghassemlou, generalsekretær i Kurdistans Demokratiske Parti - Iran, da han var på besøk her i Oslo i månedskiftet februar - mars. Vi var særlig interessert i å få informasjon om kurdernes rolle i krigen mellom Iran og Irak, fordi det har kommet så mange motstridende opplysninger om dette. Intervjuet tar både opp dette og kurdernes forhold til den iranske revolusjonen, dessuten tas det også opp KDPI's politikk i iransk Kurdistan.
Først en oversikt og oppsumering av utviklingen siden Shahens fall.

GHASSEMLOU: Både kurderne som helhet og vårt parti, Kurdistans Demokratiske Parti -Iran, deltok i revolusjonsprosessen mot Shahen. Vi gjorde mange ofre, det var mange martyrer både i vårt parti og blant hele det kurdiske folket.

Det var derfor helt logisk at vi ventet oss endel forandringer gjennom revolusjonen, særlig fordi vi allerede i 34 år hadde sløss mot Shah-regimet. Hva var det så vi ventet oss? Først og fremst et uavhengig land; som dere vet var vårt land fram til revolusjonen avhengig av USA. USA-imperialismens innflytelse var svært stork i vårt land, særlig på det politiske, det økonomiske og det militær planet. Dessuten ventet vi oss demokratiske friheter, et demokrati etter så mange år med diktatur under Shahen.

Videre ventet vi forandringer i de sosiale og økonomiske forholdene for det arbeidende folket. De arbeidende massene ofret mye mer for revolusjonen enn noen andre lag i samfunnet, og de utgjør majoriteten av den iranske befolkningen. Det var logisk å vente endringer som ville f o r b e d r e det arbeidende folkets sosiale og økonomiske kår.
Og selvfølgelig ventet vi , s o m kurd e r e at revolusjonen ville føre med seg enkelte nasjonale rettigheter for vårt folk. Som du vet er mer enn 60% av den iranske befolkningen ikke-persere:kurdere, arabere, azerbaidjanere, turkmener og baluchere.

Så vi deltok også i revolusjonen for å kjempe for våre nasjonale rettigheter, vi ventet at disse nasjonale rettighetene ville bety en eller annen form for autonomi innenfor rammene av den iranske nasjonalstaten. Dette ventet vi oss av revolusjonen. Men hva skjedde?

Et par måneder etter revolusjonen startet en gruppe ayatholl[a]er som hadde stiftet det Islamske Republikanske Partiet å monopolisere makten. Som vi sier: de konfiskerte revolusjonen og lot som om det var d e som hadde gjort revolusjonen mulig. De sa at bare d e deltok i revolusjonen og at den fra starten av var en islamsk revolusjon. Skritt for skritt eliminerte de alle våre erobringer fra revolusjonen. Dette betyr; at vi ikke gjorde noe for å få slutt på imperialismens innflytelse. All den anti-imperialistiske kampen ble konsentrert rundt det å holde 52 amerikanske gisler. Som dere vet, etter 14 måneder var konsekvensene av dette for Iran ikke bare svært dårlige, men enormt negative.
Da den iranske regjeringen startet gisselsaken, hadde Iran 11milliarder $ i USA's banker, og regjeringen krevde i tillegg utlevering av Shahen og hans formue. Hva skjedde? Shahen er som dere vet død. Vi fikk ingenting av hans formue og vi fikk mindre enn tre av våre 11 milliarder fra USA. Dette sies i Iran, uoffisielt, av president Bani Sadr.
Dette er den økonomiske siden. Men fra den politiske siden var bankerotten

total: I virkeligheten mobiliserte vi hele den internasjonale offentlige opinion mot den iranske revolusjonen. Den iranske revolusjonen var i begynnelsen svært populær blant befolkningen i Europa og USA, men etter noen måneder, og særlig etter at gislene ble tatt, ble vår revolusjon skrittvis sett på som noe anti-folkelig, anti-nasjonalt og t.o.m. anti-menneskelig. Vi provoserte hele den amerikanske folkemeningen til å vende seg mot Iran. Og på en slik måte at det nå er mulig, hvis USA-regjeringen skulle intervenere i Iran, at det amerikanske folket ikke vil protestere.

Gisselsaken hadde også en annen konsekvens; at alle vestlige land begynte å støtte den amerikanske politikken i Iran. Vi fikk altså ingenting verken fra en politisk eller økonomisk synsvinkel. Og nå er vi mer økonomisk avhengig enn før, fordi vi behøver mer. Den økonomiske situasjonen i Iran er katastrofal. Vi trenger også mer våpen fra USA, så selv fra et militært utgangspunkt er vi mer avhengige. Og fordi vår regjering er totalt isolert fra alle andre nasjoner blir regjeringen av politiske grunner nødt til å spørre om amerikansk og vest-europeisk støtte.

Om vi går over til det andre punktet, så hadde vi i perioden rett etter revolusjonen en form for demokrati i Iran. Men nå er det bare en legal avis som er i opposisjon, og den utgis av presidenten. Dette er jo også ganske spesielt: at man har et land hvor republikkens president er i opposisjon. Alle andre aviser, organisasjoner, fagforeninger er i virkeligheten forbudt. Det eneste partiet som fungerer legalt er det Islamske Republikanske Partiet. Mer enn det: Under Shah-regimet fantes det selvsagt ikke politiske friheter, de var tatt bort. Men det fantes i det minste noen individuelle friheter, f.eks. kunne kvinnene kle seg som de ville. Det kan de ikke nå. Universitetene, som var senteret for, la oss si, hele den revolusjonære generasjon mot regimet, var alltid åpne. Shahen prøvde å stenge universitetene i 6 måneder eller ett år, men nå er de totalt stengt i Iran. I Kurdistan er til og med skolene stengt. Og dessuten er musikk forbudt og kunst er forbudt. Jeg vil ikke si at den politiske friheten i dag er mindre enn under Shah-regimet. Fremdeles har vi noen politiske rettigheter, på grunn av revolusjonen, og dette er selvsagt bedre enn under Shahen. Men til gjengjeld har vi mistet mange individuelle friheter som vi hadde under Shahen.

Om vi ser på det tredje punktet; de sosiale og økonomiske forholdene for det arbeidende folket, er situasjonen virkelig tragisk. Etter revolusjonen har prisene steget svært raskt, inflasjonen er høyere enn under Shah-regimet. Mange nødvendighetsartikler er vanskelige å få tak i. Og selvsagt, etter krigen mellom Iran og Irak, er det oppstått knapphet på viktige varer som olje, bensin osv. Under de gitte forhold forsøker selvsagt de arbeidende massene å kjempe for sine økonomiske og sosiale rettigheter. Men enhver protest, enhver streik blir umiddelbart beskyldt for å være organisert av imperialismen, av Irak, av sionismen, eller av den internasjonale kommunismen.

"HELLIG KRIG"

Det siste punktet angår nasjonale rettigheter og situasjonen til de undertrykte folkene i Iran. Sentralregjeringen begynte straks å slå ned den nasjonale bevegelsen i Khuzestan, senere i Turkmenia, så i Azerbaidjan, Baluchistan og selvsagt i Kurdistan. Men i Kurdistan var folket organisert, mer politisk bevisst, motstanden var sterkere, slik at de ikke så lett var i stand til å knuse den kurdiske demokratiske bevegelsen. Som dere husker ga Khomeini i august 1979 ordre om "hellig krig" mot det kurdiske folket. Det har aldri før i Islams historie blitt erklært "hellig krig" mot et annet muslimsk folk. I tre måneder prøvde hele den iranske armeen og det iranske flyvåpenet å utrydde det kurdiske folket. Og for å si det rett ut, så hadde vi da ingen erfaringer med geriljakrig. Vi befant oss i en dårlig situasjon, fordi dette var noen måneder etter revolusjonen og fordi vi i lange perioder av Shah-regimet, unntatt i 1967-68 hvor det var geriljakamper i 18 måneder, ikke hadde fått geriljaerfaringer. Men etter to måneder begynte vårt folk å reise ut for å slåss mot den iranske armeen og de såkalte revolusjonære gardene. Og selvsagt, etter den tredje måneden led den iranske armeens offensiv i Kurdistan totalt nederlag.

Deretter ba de om forhandlinger. Vi var i fjellene, da en eller annen minister kom til oss for å be om forhandlinger. I utlandet er det enkelte som sprer propaganda om at kurderne alltid ønsker krig. Dette gjøres i hovedsak av ulike bøker, men i virkeligheten er vi en svært fredelig nasjon. Og vi vet at det ikke finnes noen militær løsning på det kurdiske problemet i Iran. Vi ønsker en politisk og fredelig løsning. Derfor startet vi forhandlinger som varte ca. 6 måneder, og jeg kan fortelle dere at i løpet av disse 6 månedene har jeg sett langt flere ayatollaher enn før i hele mitt liv! De diskuterte alltid tålmodig og hørte på, men vi innså etter 6 måneder at de ikke hadde til hensikt å gi oss nasjonale rettigheter i det hele tatt. Ikke bare gjaldt dette vårt ønske om autonomi, men alle typer nasjonale rettigheter. Vi innså at de ikke vil ha noen opposisjon i Iran. Og at de anser iransk Kurdistan som et senter og som den viktigste og sterkeste delen av den iranske opposisjonen. I mars 1980 startet de derfor på ny en krig mot vårt folk og nå har den vart i ca. ett år. Vi har ikke noen komplett statistikk, men vi har i denne krigen mistet omlag 10 000 mennesker. Og mer enn 8000 er sivilbefolkning, dvs. barn, kvinner og gamle folk. Regjeringsstyrkene er ikke alltid i stand til å angripe våre pesh-merga'er, så de angripe og bomber byer og landsbyer og dreper den forsvarsløse befolkningen – uskyldige folk.

KRIGEN MELLOM IRAN OG IRAK

Da krigen mellom Iran og Irak startet i september 1980, laget vi som patriotiske iranere en deklarasjon. Vi gjorde den kjent gjennom vår radio, som kringkaster på tre språk: kurdisk, persisk og azerbaidjansk. I erklæringen ba vi regjeringen om å stoppe krigen mot det kurdiske folket, å gå med på vårt krav om autonomi, å trekke tilbake revolusjonsgardene som er de virkelige trøbbelmakerne i Kurdistan. Da ville vi være klare til å samarbeide om å slåss mot Iraks agresjon, en agresjon vi fordømte, og til å forsvare Irans uavhengighet. De ga aldri noe svar. Etter noen få dager begynte Phantom-jagere og helikoptere å bombe våre byer og våre landsbyer, og dette var det eneste svaret vi fikk. Men på tross av dette, avsto vi i to måneder fra angrep. Vi var svært tålmodige. Men etterhvert innså vi, og vi fikk la oss si g o d e informasjoner om at den iranske regjeringen forsøkte å utnytte den nye politiske atmosfæren etter krigen som er gunstig for sentralregjeringen, for å knuse vår bevegelse. Vår plikt var klar, det var nødvendig at vi forsvarte oss selv, og vi gjorde det og gjør det ennå.

Vår holdning til krigen mellom Iran og Irak er svært klar. Vi mener at denne krigen er en tåpelig krig. Denne krigen er verken i Irans eller Iraks interesse. Og den fører til ødeleggelse av svært viktige installasjoner såsom oljeinstallasjoner og andre økonomiske verdier. Men mer enn det: Krigen koster tusenvis av menneskeliv. Så vi er m o t krigen mellom Iran og Irak. Men vi fordømte den irakske agresjonen, og vi er imot den irakske okkupasjonen av deler av Irans territorium. Men det er viktig å legge til at den iranske regjeringen, og særlig Khomeini selv, må bære en del av ansvaret for krigen. Umiddelbart etter revolusjonen begynte de å snakke om eksport av revolusjonen til andre land og særlig til Irak. De sa offentlig at de ønsket at Baath-regimet i Baghdad skulle styrtes. De ville forene alle shiit'er som utgjør majoriteten i Irak for å grunnlegge en ny islamsk republikk i Irak. Så jeg tror at alle disse uttalelsene provoserte det irakske regimet til å angripe Iran. Dette er vår stillingstagen i krigen mellom Iran og Irak. Og om du spør meg hva fremtiden for denne krigen vil være, er jeg lei for å si at sålenge vi har Khomeini i Iran og Saddam Husseini i Irak, vil krigen fortsette.

KURDISTAN-NYTT: Er du enig med dem som mener at USA har eller hadde en fordel av denne krigen?

GHASSEMLOU: Ja, jeg er enig. Det var derfor jeg sa at krigen står i motsetning til Iraks og Irans interesser. Men ikke bare USA. Mange vestlige land, og særlig de store vestlige land tjener på krigen. Deres politikk i Midt-Østen er styrt av to ting: De selger våpen og kjøper olje. Så når de trenger mer olje, må de selge flere våpen. Og når det er konflikter i Midt-Østen, øker selvsagt salgsmulighetene for våpen. Så denne konflikten er slett ikke negativ for de

28

vestlige land som selger våpen til landene i Midt-Østen.

KURDISTAN-NYTT: Vi har hørt gjennom nyheter og aviser at dere ikke bare kjemper mot iranerne, men at dere også kjemper med Irak. I et intervju du ga til Guardian sier du et par ting som kan tyde på dette.

GHASSEMLOU: Jeg har aldri sagt det. Intervjuet i Guardian er hentet fra Le Monde. Da jeg kom til Paris møtte jeg Eric Rouleau som er en av mine venner; men ut fra det han skrev i sin andre artikkel er det klart at han forsøker å forsvare den iranske regjeringens standpunkt. Jeg har til nå skrevet 3 brev til Le Monde, hvor jeg skriver at det som Eric Rouleau skrev der ikke er min mening, men de er ikke blitt publisert. Først sa de at brevet var for sterkt i ordbruken, andre gang at det var for langt, og tredje gang at de ville publisere brevet. Men de har ikke gjort det. Så jeg var nødt til å sende brevet til iranske aviser, spesielt avisen til Mujahdeen som kommer ut i 200 000 eksemplarer i Iran, og publiseres illegalt. Og de trykket brevet mitt. Men litt mer om dette.

Vi kontrollerer ca. 500 kilometer av grensen mellom Iran og Irak, og ingen del av den irakske hæren, ikke en eneste iraksk soldat har kommet inn i Iran over denne delen av grensen. De vet at vi vil forsvare den iranske grensen. Så dette er ikke riktig.

Men det er noe av det som er riktig. Men det kommer ikke av vår politikk, men skyldes objektive faktorer. F.eks. før krigen startet mellom Iran og Irak kom det seks Phantom-jagere for å bombe våre landsbyer – nå kommer det bare tre. De andre tre er opptatt i Khuzestan mot den irakske hæren. Men dette skyldes ikke vår politikk. Dere forstår? Det skyldes den objektive realiteten av krigen mellom Iran og Irak. Et annet eksempel: Når det snør er det bra for oss, for geriljaen. Men det er ikk vår politikk som får det til å snø. Så krigen mellom Irak og Iran er nyttig for oss fra et militært synspunkt. Men dette betyr ikke at vi slåss sammen med Irak mot Iran. Nei, Iran slåss mot oss og Irak. Og jeg skal gi dere to eksempler:

Det første: Vi hadde fanget en av sjefene for Revolusjonsgarden, etter at krigen mellom Irak og Iran hadde brutt ut, i Sør-Kurdistan. Da våre venner spurte ham: "Hvorfor kjemper dere mot oss? Hvorfor reiser dere ikke for å slåss mot Irak?" sa han: "Jeg var i Teheran, og jeg ble fortalt av ansvarlige personer at krigen mot kurderne er mer viktig enn krigen mot Iraks regjering.

Det andre: Det er en ayatholla som er svært kjent og – unnskyld meg – svært dum. For å illustrere hvordan han tenker: Han var i Libya, og da han kom tilbake spurte folk fra TV ham om hvordan den økonomiske situasjonen i Libya var. Han sa: "Svært god, de har så store meloner i Libya." Denne herren sa for to måneder siden at "Kurderne er vår to-års-fiender, men Irak er vår fiende bare i to måneder."

Et annet eksempel fra en palestinsk kilde. Vi har svært gode forbindelser med våre palestinske venner. De har blitt fortalt direkte av ayatholler at de vil bruke den politiske atmosfæren til å slå ned den kurdiske bevegelsen. Så det er ikke vår feil at de slåss mot oss.

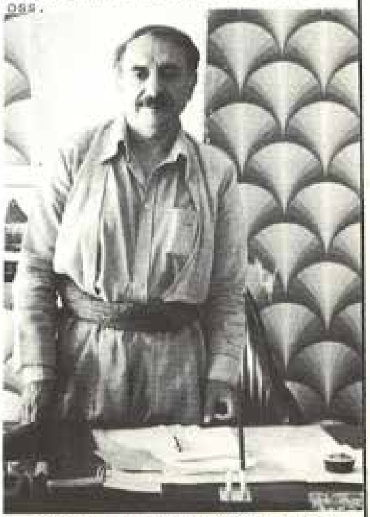
Abdul Rahman Ghassemlou, generalsekretær for iransk KDP. Bildet er tatt i Mahabad i juli 1979.

KURDISTAN-NYTT: Du nevnte palestinerne. PFLP har publisert et dokument fra den irakske regjeringen, hvor man understreker at man må prøve å komme inn i de kurdiske organisasjonene for å bruke dem for egne formål.

GHASSEMLOU: Jeg vet ikke om et slikt dokument virkelig finnes, men det er godt mulig det stemmer. Men det er ikke vårt problem dersom den irakske regjeringen eller andre regjeringer forsøker å - la oss si - sende sine personer inn i vårt parti. Jeg tror det er logisk. Men jeg snakker om vår politikk, ikke den irakske regjeringens politikk.

Vi er et politisk parti. Vi er ikke et politisk parti fra i går. Vi har mange erfaringer, fra vårt eget folk og fra andre nasjoner. Alle frigjøringsbevegelser har legitim rett til å motta hjelp fra utlandet. Alle frigjøringsbevegelser har det. Ta f.eks. den palestinske frigjøringsbevegelsen. De mottar hjelp fra alle arabiske land inkludert Saudi Arabia, Jordan, og dere vet at disse landene ikke er progressive. Det går ikke å si at vi, fordi vi er kurdere, ikke har denne legitime retten. Vi har! Det er legitimt. Men vi har diskutert dette problemet mange ganger i vår ledelse. Vi har våre prinsipper. Og jeg vil forklare disse.

For det første aksepterer vi aldri hjelp som gis på noen politiske betingelser. Heller ikke aksepterer vi hjelp uten politiske betingelser hvis denne hjelpen fører til vår avhengighet. For det er mulig at noen gir deg mer og mer hver dag, uten betingelser, men en dag innser man at man ikke kan nekte, for om man nekter kan man ikke fortsette kampen. Så vi er svært forsiktige med dette problemet, fordi det allerede har hendt i vår historie.

Men det er også et annet vilkår. Det andre vilkåret angår land hvor det bor kurdere. Om noen av disse regjeringer ønsker å hjelpe vår bevegelse, må denne hjelpen ikke være mot interessene til den kurdiske befolkningen som bor i dette landet. Ellers aksepterer vi den ikke. Vi hjelper kurdere fra Tyrkia, kurdere fra Irak, og de hjelper oss. Og særlig folk fra Tyrkia, folket - jeg snakker ikke om organisasjoner - folket hjelper oss. Og det kurdiske folket i Irak også. Men vi hjelper også dem - t.o.m. med å reise til Irak. Vi tillot for bare få måneder siden kurdere fra Irak å reise inn dit - over de 500 km. grenseområde vi har. Og den irakske regjeringen protesterte. Vi sa: De er kurdere. De vil reise tilbake til sitt hjemland. Og det er vår plikt å hjelpe dem. Så vi vil aldri akseptere at noen regjering ber oss gjøre det samme som f.eks. Barzani gjorde mot de iranske kurderne. Vi vil aldri gjøre noe liknende mot irakske kurdere eller kurdere fra Tyrkia. Vi har våre prinsipper, og vi vil fortsette å stå på dem.

STØTTE FRA BEFOLKNINGEN

Vi lever bare på støtten fra vårt folk. Og befolkningen støtter oss virkelig. Uten å overdrive støtter 95% av befolkningen parolen om autonomi, og mer enn 80% av befolkningen støtter vårt parti. Så jeg tror vi er et svært opprinnelig, kurdisk og iransk patriotisk parti, og jeg vet ikke hvorfor bare vi blir anklaget for av noen folk for noen ganger å være agenter for Irak, andre ganger for sionismen, internasjonal kommunisme, amerikansk imperialisme og jeg vet ikke hva.

KURDISTAN-NYTT: Hvilket forhold har dere til de andre organisasjonene i Iran?

GHASSEMLOU: Det er organisasjoner i Kurdistan, og det er organisasjoner i andre deler av Iran. Siste år, etter tre-måneders krigen, satte vi opp en delegasjon, Delegasjonen av det kurdiske folket, for å forhandle med regjeringen. President for delegasjonen var herr Husseini. Talsmannen for delegasjonen var fra vårt politiske parti og to andre organisasjoner KOMALA og Fedayeen var representert. Som dere vet, i juni 1980 forlot Fedayeen Kurdistan. De forandret sin politikk, og støtter nå den iranske sentralregjeringen. Dette kom etter en splittelse i organisasjonen. Slik atDelegasjonen av det kurdiske folket nå er oppløst. Herr Husseini samarbeider og står nært vårt parti. Vi har aldri sett på ham som en leder for det kurdiske folket, vi har svært dårlige erfaringer med å gjøre en person til leder. Vi tror på organisasjon, og vi tror på at vårt parti, som parti, er leder for det kurdiske folket, ikke en person.

KURDISTAN-NYTT: Du nevnte palestinerne. PFLP har publisert et dokument fra den irakske regjeringen, hvor man understreker at man må prøve å komme inn i de kurdiske organisasjonene for å bruke dem for egne formål.

GHASSEMLOU: Jeg vet ikke om et slikt dokument virkelig finnes, men det er godt mulig det stemmer. Men det er ikke vårt problem dersom den irakske regjeringen eller andre regjeringer forsøker å - la oss si - sende sine personer inn i vårt parti. Jeg tror det er logisk. Men jeg snakker om vår politikk, ikke den irakske regjeringens politikk.

Vi er et politisk parti. Vi er ikke et politisk parti fra i går. Vi har mange erfaringer, fra vårt eget folk og fra andre nasjoner. Alle frigjøringsbevegelser har legitim rett til å motta hjelp fra utlandet. Alle frigjøringsbevegelser har det. Ta f.eks. den palestinske frigjøringsbevegelsen. De mottar hjelp fra alle arabiske land inkludert Saudi Arabia, Jordan, og dere vet at disse landene ikke er progressive. Det går ikke å si at vi, fordi vi er kurdere, ikke har denne legitime retten. Vi har! Det er legitimt. Men vi har diskutert dette problemet mange ganger i vår ledelse. Vi har våre prinsipper. Og jeg vil forklare disse.

For det første aksepterer vi aldri hjelp som gis på noen politiske betingelser. Heller ikke aksepterer vi hjelp uten politiske betingelser hvis denne hjelpen fører til vår avhengighet. For det er mulig at noen gir deg mer og mer hver dag, uten betingelser, men en dag innser man at man ikke kan nekte, for om man nekter kan man ikke fortsette kampen. Så vi er svært forsiktige med dette problemet, fordi det allerede har hendt i vår historie.

Men det er også et annet vilkår. Det andre vilkåret angår land hvor det bor kurdere. Om noen av disse regjeringer ønsker å hjelpe vår bevegelse, må denne hjelpen ikke være mot interessene til den kurdiske befolkningen som bor i dette landet. Ellers aksepterer vi den ikke. Vi hjelper kurdere fra Tyrkia, kurdere fra Irak, og de hjelper oss. Og særlig folk fra Tyrkia, folket - jeg snakker ikke om organisasjoner - folket hjelper oss. Og det kurdiske folket i Irak også. Men vi hjelper også dem - t.o.m. med å reise til Irak. Vi tillot for bare få måneder siden kurdere fra Irak å reise inn dit - over de 500 km. grenseområde vi har. Og den irakske regjeringen protesterte. Vi sa: De er kurdere. De vil reise tilbake til sitt hjemland. Og det er vår plikt å hjelpe dem. Så vi vil aldri akseptere at noen regjering ber oss gjøre det samme som f.eks. Barzani gjorde mot de iranske kurderne. Vi vil aldri gjøre noe liknende mot irakske kurdere eller kurdere fra Tyrkia. Vi har våre prinsipper, og vi vil fortsette å stå på dem.

STØTTE FRA BEFOLKNINGEN

Vi lever bare på støtten fra vårt folk. Og befolkningen støtter oss virkelig. Uten å overdrive støtter 95% av befolkningen parolen om autonomi, og mer enn 80% av befolkningen støtter vårt parti. Så jeg tror vi er et svært opprinnelig, kurdisk og iransk patriotisk parti, og jeg vet ikke hvorfor bare vi blir anklaget for av noen folk for noen ganger å være agenter for Irak, andre ganger for sionismen, internasjonal kommunisme, amerikansk imperialisme og jeg vet ikke hva.

KURDISTAN-NYTT: Hvilket forhold har dere til de andre organisasjonene i Iran?

GHASSEMLOU: Det er organisasjoner i Kurdistan, og det er organisasjoner i andre deler av Iran. Siste år, etter tre-måneders krigen, satte vi opp en delegasjon, Delegasjonen av det kurdiske folket, for å forhandle med regjeringen. President for delegasjonen var herr Husseini. Talsmannen for delegasjonen var fra vårt politiske parti og to andre organisasjoner KOMALA og Fedayeen var representert. Som dere vet, i juni 1980 forlot Fedayeen Kurdistan. De forandret sin politikk, og støtter nå den iranske sentralregjeringen. Dette kom etter en splittelse i organisasjonen. Slik at Delegasjonen av det kurdiske folket nå er oppløst. Herr Husseini samarbeider og står nært vårt parti. Vi har aldri sett på ham som en leder for det kurdiske folket, vi har svært dårlige erfaringer med å gjøre en person til leder. Vi tror på organisasjon, og vi tror på at vårt parti, som parti, er leder for det kurdiske folket, ikke en person.

et land. En revolusjon kan forandre den politiske overbygningen, den politiske makten. Men du kan ikke forandre den økonomiske basis-strukturen på kort tid. For dette trengs et langsiktig program.

KURDISTAN-NYTT: Har dere noen politikk i forhold til "aga'ene"?

GHASSEMLOU: Det er folk i Iran som prater alt for mye om aga'ene, eller føydalherrene. Vi har i iransk Kurdistan hatt to hendelser hvor det har vært nødvendig å gjøre noe med føydalherrene. En gang før krigen, i nærheten av Mahabad, i forbindelse med Mungord - en kurdisk stamme. La oss se: det var en reform under Shahen, og vi har ikke lenger store føydalherrer. Jorda ble fordelt. Vi har små jordherrer. Små jordherrer fra Mungord-stammen startet med oppbyggingen av en organisasjon for å ta tilbake jorda fra bøndene. De fikk våpen fra den iranske regjeringen, og de begynte å okkupere noen landsbyer. Vårt parti bestemte seg for å angripe dem og avvæpne dem, og vi gjorde det på en natt. Selvsagt ble noen menneske drept, men det var en svært rask operasjon.
En annen gang tok føydalherrer i Urumia tilbake land fra bøndene. Og bøndene dro til byen og spurte revolusjonsgardistene om hjelp. De fikk den aldri. Vi dro dit for å hjelpe dem.
Som dere vet, det er to år siden revolusjonen, og i 18 måneder av denne tiden har det pågått krig i området. Det er ikke så lett å reorganisere alle skjevhetene. Vi skal gjøre det, vi er sikre på, og vi har allerede endel små prosjekter, men de er ikke tilstrekkelige.
Av yrke er jeg økonom. Jeg har undervist i 15 år på universitetet, så jeg vet at agrarproblemet er et svært vanskelig problem.

32

بەڕێـز ئەحمـەد حاجـۆ لـە سـەر ئـەو سـەرەدانەی کاک دوکتـۆر بـۆ ئوسـلۆ دەڵـێ چـی؟

کاتێـک کـە هـاوکارە نورویژیەکـەم بـە منـی وت کـە کاک ئەحمـەد/ ئامـەد حاجـۆ (لـە بنەماڵـەی بـە نـاو و بانگـی حاجـۆ لـە ڕۆژئـاوای وڵاتەکەمـان) تێکۆشـانی هەبـووە بـۆ مەسـەلەی کـورد لـە ئوسـلۆ و لـە دامەزراندنـی گوڤـاری کوردسـتان-نیت دا ڕۆڵێکـی سـەرەکیی هەبـووە، هاوکاریـی کـردم کـە تەلەفۆنـی کاک ئەحمـەدم دەسـتکەوێ و بتوانـم پێوەنـدی پێـوە بکـەم. کاتێـک کـە باسـی سـەرەدانی دوکتـۆر قاسـملووم لـە کاک ئەحمـەد پرسـی، کاک ئەحمـەد وتـی کـە ئـەو کات قاسـملوو مێوانـی ئـەو بـووە لـە ئوسـلۆ. بۆیـە داوام کـرد کـە لـە سـەر ئـەو سـەرەدانەی کاک دوکتـۆر هـەر چـی لـە بیـری مـاوە، بـۆم بنووسـێ و هەروەهـا داوای وێنـەم لـێ کـرد. کاک ئەحمـەد زۆر بـە سـەخاوەتەوە ئـەو زانیاریانـەی بـۆ نـاردم لـە گـەڵ وێنەیـەک کـە لـە ئارشـیوی خـۆی دا پاراسـتبوو. بـەڵاو کردنـەوەی ئـەو وێنەیـە و زانیاریـەکان ئـازادە، بـە مەرجێـک کـە ئاماژە بـە سـەرچاوەکەی بکـەن. دەقـی نووسـینەکەی بەڕێـز کاک ئەحمـەد حاجـۆ بـۆ مـن، بـە زمانـی نورویـژی یـە کـە لێـرەدا کردوومـە بـە کـوردی و لـە خـوارەوە دەکەوێتـە بـەر چـاوی ئێـوەی هێـژا.

عەبدولرەحمان قاسملوو لە ١٩٨١ دا سەرەدانی ئوسلۆی کرد

دوکتـۆر قاسـملوو لـە گـەڵ دوکتـۆر کەنـدال نـەزان لـە پاریسـەوە هاتـن بـۆ ئوسـلۆ و لـە ماڵـی مـن (ئەحمـەد حاجـۆ) لـە سـتوورگاتا ٥٥ لـە ئوسـلۆ مانـەوە. قاسـملوو مرۆڤێکـی سیسـتماتیک، خـاوەن زانسـت،

لـە ڕاسـتەوە: دوکتـۆر کەنـدال نـەزان، نەعیـم حاجـۆ (کـوڕی سـەلیم حاجـۆ و ئامـوزای ئەحمـەد حاجـۆ)، دوکتـۆر قاسـملوو و ئەحمـەد حاجـۆ. وێنـە لـە لایـەن مەهمـەت کایـا لـە ماڵـی بەرێـز ئەحمـەد حاجـۆ گیـراوە.

ڕووخـۆش و سـەڕنجراکێش بـوو. زۆر هاسـان بـوو کـە مـرۆڤ لـە سـەر هـەر شـتێک بتوانـێ لـە گەڵـی بـدوێ. کەسـێک بـوو کـە زوو دەکەوتـە بـەر دڵان. ئامانـج لـە سـەردانی ئوسـلۆ بـە دەسـتهێنانی پشـتیوانیی دیپلۆماتیکـی نوروێژییـەکان بـوو بـۆ ئـەوەی ڕێژیمـی ئێـران وادار بکـەن کـە ڕێـز لـە مافەکانـی گەلـی کـورد بگـرێ. قاسـملوو داوای چاوپێکەوتـن لـە گـەڵ وەزارەتـی دەرەوەی نوروێـژی کـرد. چاوپێکەوتنەکـە جـێ بـە جـێ کـرا، بـەڵام لـە ئاسـتی بەرپرسـی نووسـینگە دا. زۆر دیـار و ڕوون بـوو کـە بەرپرسـانی نوروێـژی عەلاقەیـان نەبـوو بـۆ داخوازەکانـی کـورد. حیزبـی کرێکارانـی نوروێـژ دەسـەڵاتدار بـوو.

خراپـتر لـەوە، چاوپێکەوتـن لـە گـەڵ حیزبـی کرێـکاران بـوو. قاسـملوو داوای کردبـوو کـە چـاوی بـە کەسـانێک لـە ڕێبەریـی حیزبەکـە

بکـەوێ. بـەڵام چـاوی بـە پیاوێـک (نێوەکەیـم لـە بیـر نیـە) لـە سـەتحی خوارەوەتـری حیزبەکـە کـەوت. ئەویـش هەروەهـا زۆر زۆر بـێ عەلاقـە و بـێ مۆتیواسـیۆن (بـێ ئەنگیـزە) بـوو.

لـە پارڵـمان دا قاسـملوو چـاوی بـە لارش ڕووئـار لانگشـلێت - نوێنـەری حیزبـی راسـت، سـتەین ئورنهوئـی لـە حیزبـی چەپـی سۆسیالیسـت و کەسـانێک لـە حیزبـی خەڵکـی مەسـیحی کـەوت. حیزبـی خەڵکـی مەسـیحی و حیزبـی چەپـی سۆسیالیسـت لـەو حیزبانـە بـوون کـە عەلاقـە و پشـتیوانیان بـۆ کـوردەکان نیشـان دا.

دوای ئـەوە چوویـن بـۆ NRK بـۆ وتوویـژ لـە گـەڵ قاسـملوو (ئێمـە پێشـتر داوامـان لـە NRK کردبـوو کـە وتوویـژ لـە گـەڵ رێبـەری حیزبـی دێموکـرات پێـک بێنـێ). یـارل موونـک وتووێژێکـی لـە گـەڵ قاسـملوو کـرد. وتووێژەکـە بـەڵاو کـرا، بـەڵام زۆر کـەم کرابـوو. قاسـملوو هەروەهـا لـە سـەر رادیـۆی NRKش قسـەی کـرد.

ئێمـە هەروەهـا نامەیەکـمان دا بـە سـفارەتی ئامریـکا و و یەکیەتیـی سـۆڤیەت.

ر. شەڕی خومەینی بە شێوەیەکی بێوێنە بە دژی خەڵکی کورد

خومەینی بە شێوەیەک کە تا ئێستا وێنەی نیە (شێوەیەک کە تا ئێستا رووی نەداوە) بە دژی کوردەکان شەڕ دەکات
لە لایەن ئارنە فۆسس، ڕۆژنامەی داگ بلادە

- شەڕی نێوان ئێران و گەلی کورد زۆر بە توندی بەرێوە دەچێ. قەومانی شەڕی نێوان ئێران و عێراق نەبووتەوە هۆی کەم کردنی هێرش بە دژی ئێمە. بە پێچەوانەوە بە هێزێکی زیاتر لە رابردوو هێرش دەکرێ. دەوڵەتی ئێران ٤٠ هەزار پاسداری بە دژی ئێمە داناوە. لە درێژایی دووساڵی رابردوو دا ١٠ هەزار کورد گیانیان لە دەست داوە لە شەڕی دژ بە ئێران دا. ٨٠٪ی ئەوان خەڵکی سڤیل بوون.

ئەوە سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئێران، عەبدولرەحمانی قاسملوو بە داگ بلادە دەڵێ. ئەو بۆ دانی زیانیاری لە سەر بار و دۆخی کوردستان و باس کردن لە سەر ئەوەی کە رێژیمی شۆڕشگێری خومەینی چۆن هەڵسوکەوت لە گەڵ شەش میلیۆن کورد دا دەکا، لە ئوسلۆ یە.

هەرێمی سەربەخۆ

دوایین شەڕی نێوان ئێران و کوردەکان لە بەهاری ١٩٨٠ دا دەستی پێکرد. حیزبی دێموکراتی کوردستان ئەو کاتەی کە شەڕی نێوان ئێران و عێراق دەستی پێکرد، بە فەرمی راگەیاند بوو کە حەزیان لە سەر بەکارهێنانی هێزی چەکداریی خۆیان بۆ بەرگری لە ئێران هەیە. مەرجەکەی ئەوە بوو کە دەوڵەت داخوازیی کوردەکان بۆ دروستکردنی

کوردستانێک لە ئەو چوار پارێزگایەی کە کوردەکان تێدا زۆرینەن، وەک هەرێمێکی سەربەخۆ لە نێو حکوومەتی ئێران دا قەبووڵ بکا. قاسملوو دەڵێ کە دەوڵەت لە تاران بە بردنە سەرێی کردەوەکانی شەڕ بە دژی کوردەکان وڵامیان داینەوە.

- دەوڵەت هەوڵی دا کە بە ئاشکرا دژکردەوەی ئێمە وەک بەڵگەیەک بۆ هاوپێمانیی ئێمە لە گەڵ عێراق نیشان بدات، بۆ ئەوەی کە بتوانێ ئێمە تێک بشکێنێ بە بێ پرووتێست (هەلوێست گرتن) لە لایەن ئوپۆزیسیۆن لە ئێران و بیر و ڕای گشتیی جیهان. بەڵام هێزەکانی ئێمە ئەو هێرشانەی ئێرانیان بۆ پاشەوە لێیان دا. ئەمڕۆ ١٢ هەزار فەرماندەی چەکداری و ٥٠ هەزار چەکداری جووتیار بە حیزبی دێموکراتەوە گرێدراون [ئەمڕۆ حیزبی دێموکرات ١٢ هەزار پێشمەرگەی هەیە و ٥٠ هەزار چەکداری بەرگریی ملی لە گەڵ حیزبن]. ئێمە کۆنترۆڵمان لە سەر ناوچەیەک بە پانتایی ١٠٠ هەزار مێتری چوارگۆشە دا، چوار شار و گوندەکان و گرینگترین ڕێگا و بانەکان لە ناوچە دا هەیە.

به هەزاران کوژراون

قاسملوو دەڵێ کە بەڵام فرۆکە نێچیروانیەکانی ئێران و تۆپخانەکان پێنج شاری گەورە و دەیان گوندی ئێمەیان وێران کردووە. هەزاران کوردی سڤیل کوژراون و زیاتر لە ١٠٠ هەزار کەس ناچار/مەجبوور کراون کە ماڵ و حالی خۆیان بە جێ بهێڵن و پەریوەی شاخەکان ببنەوە. چەندین جار فرۆکەکانی ئێران کە بەرەو عێراق هەڵدەفرین، مەسیریان گۆڕیوە و بۆمبەکانی خۆیان بە سەر ئێمە دا بەرداوەتە خوار لە جیاتی ئەوەی کە خۆیان لە خەتەر باوێن لە لایەن تەقەی دژە

هەوایـی عێراقـەوە لێیـان بدرێـت و بەردێنـەوە خـوارەوە.

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان بـە رێـگای چەکدارییـەوە هیـچ مەجالێک بـۆ چارەسـەریی پرسـی کـورد لـە ئێـران دا نابینـێ. بـەڵام ئیمکانـی دان و سـتان لـە گـەڵ رێژیمـی ئێسـتا زۆر کەمـە. حیـزب بـڕوای کەمـە کـە ڕێژیـم لـە دوای خۆمەینـی بـەردەوام بـێ. کاتێـک کـە ئـەو بمـرێ، ریسـکی ئـەوە هەیـە کـە وڵات تووشـی شـەڕی خوێناویـی نێوخۆیـی بـێ.

- قاسـملوو دەڵـێ کـە ئێمـە ئێسـتا تێدەکۆشـین کـە بەرەیەکـی هاوبـەش لـە گـەڵ هێزەکانـی دێموکراتیـک و نیشـتمانپەروەر لـە ئێـران دا پێـک بێنیـن. دان و سـتان بـۆ بەرەیەکـی وەهـا لـە گـەڵ رێکخـراوی ئازادیبەخشـی خەڵـک – موجاهدیـن - و نەتەوەییەکانی موسـەدقی، بـە خۆشـیەوە بـە زوویـی کۆتایـی پـێ دێ. بـەو شـێوەیە ئێمـە دەتوانیـن ئێـران لـە رێژیمـی سـەدە نێوەڕاسـتەکانی ئاخونـدی رزگار بکەیـن و ئێرانێکـی سـەربەخۆی کۆمـاری دروسـت بکەیـن.

ژێرنووسـی وێنـە: رێبـەری کـورد عەبدولڕەحمان قاسـملوو – ٨٠٠ [٨٠٠٠] کـوردی سـڤیل لـەو دوو سـاڵە دا کـوژراون. (وێنـە: ئۆولـە سـی. ئێـچ. تووماسـن).

کونترۆڵ بە سەر راگەیاندن دا

ئـەو پارتـە کوردییـە رێژیمـی نـوێ وەک رێژیمێکـی ئەنکیزیسـیۆن و دیکتاتۆریەتـی ئۆلـی پێناسـە دەکا.

لـە واقـع دا هەمـوو حیزبـەکان، بێجگـە لـە حیزبـی کۆمـاری ئیسـلامی،

KHOMEINI KRIGER MOT KURDERNE SOM ALDRI FØR

کلاسسەکامپن، ٢٧.٠٢.١٩٨١، لاپەڕەی ١٤

https://www.nb.no/items/bdd0ab85e30eed767e18701836a085d6?page=13&searchText=Ghassemlou

قەدەغـە کـراون. ئـەو حیزبـە هەمـوو مـاس مێدیـا کۆنـترۆڵ دەکا. تەنیـا ئۆپۆزیسـیۆنێک کـە تەحەمـول دەکـرێ، سـەر بـە سـەرۆک کۆمـار بەنـی سـەدر ە.

- ڕێژیـم هیـچ بەرنامەیەکـی نیـە بـۆ باشـتر کردنـی بـار و دۆخـی نالەبـاری ئابـۆری. سیاسـت لـە مەیدانـی ئابـۆری دا بـە تایبەتـی لـە داخـوازە ئەخلاقیەکانـی خەڵـک پێـک دێ. کاتێـک کـە خەڵـک لـە دژی ئـەو وەزعـە نالەبـارە پرووتێسـتۆ دەکـەن، بـە زووتریـن کات بـە دژە شـۆڕش، سـیخوری ئەمپریالیزمـی ئامریـکا، سـەهیۆنیزم و یـان عێـراق نێودێـر دەکرێـن.

قاسـملوو دەڵـێ کـە لـە ٦ی فوریـە لـە تـاران خۆپێشـاندانێک ڕێکخـرا. ئـەوە بـووە هـۆی ئـەوە کـە ٤ کـەس بکوژرێـن و بـە دەیـان کـەس برینـدار بـن.

50 000 henrettet i Iran

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDP's geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghassemlou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. — Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, fremholder kurderlederen.

Kurderne utgjør 16 prosent av befolkningen i Iran. «De kjemper for selvstyre i fjellområdene i nordvest og i grenseområdene mot Tyrkia og Irak.

KDP er den viktigste organisasjonen i de iranske kurdernes kamp for selvstyre. De har også kontakt med andre motstandere av dagens iranske regime, blant annet Mujaheddin-bevegelsen og tilhengere av tidligere president Abolhassan Bani Sadri.

نوورلاندس پۆستن، ڕیکەوتی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٩

https://www.nb.no/items/f888f38bfccfefe86e47791092df1815?page=7&searchText=Ghassemlou

---

ز. بەشێک لە جینایەتەکانی ڕێژیمی خومەینی - کوشتنی ٥٠ هەزار کەس

ڕۆژنامەی ناشۆنێن (Nationen) ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧ و ڕۆژنامەی نوورلاندس پۆستن (Nordlandsposten) ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٩

لە دوای شاە، پەنجا هەزار کەس لە ئێران دا ئێعدام کراون/گولەباران کراون

50 000 henrettet i Iran etter sjahen

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, framholder kurder-lederen.

Kurderne utgjør 16 prosent av befolkningen i Iran. De kjemper for selvstyre i fjellområdene i nordvest og i grenseområdene mot Tyrkia og Irak.

KDP er den viktigste organisasjonen i de iranske kurdernes kamp for selvstyre. De har også kontakt med andre motstandere av dagens iranske regime, blant annet Mujaheddin-bevegelsen og tilhengere av tidligere president Abolhassan Bani Sadri.

ڕۆژنامەی ناشۆنێن، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/b9f2c3c244a6d2f2cafc0d58a9ec272d?page=5&searchText=Ghassemlou

پاریس (ئێن تێ بێ NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاه لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ.

بە گوێرەی قاسملوو، نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون.

پێشمەرگەکانی KDP (حیزبی دێموکراتی کوردستان) زیاتر لە ٢٥ ساڵە بە دژی هێزەکانی ئێران شەڕیان کردووە. قاسملوو دەڵێ کە ڕێبەرانی ئێستای ئێران لە ئەوانەی کە لابراون لە ١٩٧٩ دا، خراپترن. – ڕێبەری کوردەکان دەخاتە روو کە ئەوەی کە روو دەدات زۆر خراپترە لەوەی کە لە ژێر دیکتاتۆرییەتی شاه دا دەقەوما.

کـوردەکان ١٦٪ی دانیشـتوانی ئێـران پێـک دێنـن. ئـەوان بـۆ خۆبەڕێوەبـردن [خودموختـاری] لـە ناوچـە شـاخاوییەکانی باکـووری ڕۆژئـاوا و ناوچـە سـنوورییەکانی ڕەخـی (بـەرەو لای) تورکیـا و عێـراق، تێدەکۆشـن.

حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان گرینگتریـن ڕێکخـراوە لـە خەبـات بـۆ خۆبەڕێوەبـری لـە کوردسـتانی ئێـران دا. ئـەوان هەروەهـا لـە گـەڵ دژبەرانـی ئێسـتای ڕێژیـم پێوەندییـان هەیـە، لـە نێویـان دا بزووتنـەوەی موجاهدیـن و لاینگرانـی سـەرۆک کۆمـاری پێشـوو، ئەبوولحەسـەنی بەنـی سـەدر.

Anklage mot Iran

50 000 mennesker er blitt henrettet i Iran efter at sjahen ble styrtet i 1979, hevder formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin. Ifølge Ghassemlou har ca. 100 000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager efter den islamske revolusjonen i Iran. KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979. (NTB—Reuter)

ڕۆژامەی ناشۆنێن، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

https://www.nb.no/items/ddad2fb289e5210e61a47c4cf611a250?page=5&searchText=Ghassemlou

---

ڕۆژنامەی ئافتن پۆستن (*Aftenposten*)، ڕێکەوتی ١٩.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٦

تاوانبارکردنی ئێران

٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاە لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وتووێژێک دا لە گەڵ ڕۆژنامەی فەرانسەویی لێ مارتین دەڵێ. بە گوێرەی قاسملوو نیزیکەی ١٠٠ هەزار کەس بە تۆمەتی سیاسی لە دوای شۆڕشی ئیسلامی لە ئێران دا زیندانی کراون. پێشمەرگەکانی KDP (حیزبی دێموکراتی کوردستان) زیاتر لە ٢٥ ساڵە بە دژی هێزەکانی ئێران شەڕیان کردووە. قاسملوو دەڵێ کە ڕێبەرانی ئێستای ئێران لە ئەوانەی کە لابراون لە ١٩٧٩ دا، خراپترن. (ئن تێ بێ - ڕۆیتێر).

Henrettelser i Iran

PARIS (NTB-Reuter): 50 000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100 000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

ڕۆژنامەی کلاسسەکامپن ڕێکەوتی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ١٣

https://www.nb.no/items/ee05aff9b4e9e510c86bdd80e7b4dabb?page=15&searchText=Ghassemlou

---

ڕۆژنامـەی کلاسسـەکامپن (klassekampen) ڕێکەوتـی ٢١.١٠.١٩٨٣، لاپـەڕەی ١٣

ئێعدامکردنەکان لە ئێران دا

پاریـس (ئـن تـێ بـێ – ڕۆیتێـر): ٥٠ هـەزار مـرۆڤ لـە دوای کەوتنـی شـاه لـە ١٩٧٩ەوە لـە ئێـران دا ئێعـدام کـراون. ئـەوە عەبدولرەحـمان قاسـملوو، ڕێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە وتووێژێـک دا لـە گـەڵ ڕۆژنامـەی فەرانسـەویی لـێ مارتیـن دەڵـێ.

بـە گوێـرەی قاسـملوو نیزیکـەی ١٠٠ هـەزار کـەس بـە تۆمەتی سیاسـی لـە دوای شۆڕشـی ئیسـلامی لـە ئێـران دا زیندانـی کراون.

Iran-regimet:
50.000 henrettet

Paris (NTB-Reuter): 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemiou, i et intervju med den franske avisen Le Matin.

Ifølge Ghassemlou har om lag 100.000 mennesker blitt fengslet på grunn av politiske anklager etter den islamske revolusjonen i Iran.

KDPs geriljastyrker har kjempet mot iranske regjeringssoldater i over 25 år. Ghasselou hevder at dagens iranske ledere er verre enn det regimet som ble fjernet i 1979.

— Det som foregår er mye verre enn under sjahens diktatur, framholder kurder-lederen.

ڕۆژنامەی تروندر ئاڤیسا ، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧
https://www.nb.no/items/1a60daec9bb4fa6bc23b7376539d68ef?page=5&searchText=Ghassemlou

ڕۆژنامەی تروندر ئاڤیسا (Trønder Avisa)، ڕێکەوتی ٢٠.١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٧

ڕێژیمی ئێران: ٥٠ هەزار ئێعدام کران

پاریس (ئن تێ بێ NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاه لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە

عەبدولرەحـمان قاسـملوو، رێبـەری حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان لـە وتووێژێـک دا لـە گـەڵ ڕۆژنامـەی فەرانسـەویی لـێ مارتیـن دەڵـێ.

بـە گوێـرەی قاسـملوو نیزیکـەی ١٠٠ هـەزار کـەس بـە تۆمەتی سیاسـی لـە دوای شۆڕشـی ئیسـلامی لـە ئێـران دا زیندانـی کراون.

پێشمـەرگەکانی KDP (حیزبـی دێموکراتـی کوردسـتان) زیاتـر لـە ٢٥ سـاڵە بـە دژی هێزەکانـی ئێـران شـەڕیان کـردووە. قاسـملوو دەڵـێ کـە رێبەرانـی ئێسـتای ئێـران لـە ئەوانـەی کـە لابـراون لـە ١٩٧٩ دا، خراپـترن. - رێبـەری کـوردەکان دەخاتـە روو کـە ئـەوەی کـە روو دەدات زۆر خراپـترە لـەوەی کـە لـە ژێـر دیکتاتۆرییەتـی شـاە دا دەقەومـا.

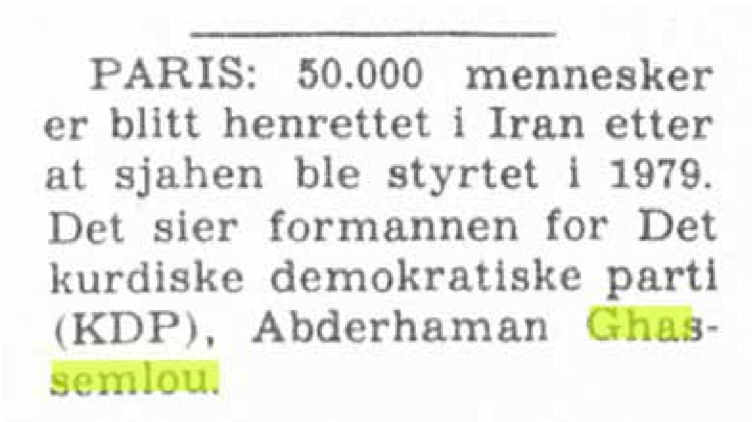
PARIS: 50.000 mennesker er blitt henrettet i Iran etter at sjahen ble styrtet i 1979. Det sier formannen for Det kurdiske demokratiske parti (KDP), Abderhaman Ghassemlou.

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن، ڕێکەوتی ٢٠١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٨
https://www.nb.no/items/15c26f4c7869fd2393c9562725fd97b4?page=7&searchText=Ghassemlou

ڕۆژنامەی ئادرێسسە ئاڤیسن (Adresseavisen)، ڕێکەوتی ٢٠١٠.١٩٨٣، لاپەڕەی ٨

پاریس (ئن تێ بێ NTB- ڕۆیتێر): ٥٠ هەزار مرۆڤ لە دوای کەوتنی شاە لە ١٩٧٩ەوە لە ئێران دا ئێعدام کراون. ئەوە عەبدولرەحمان قاسملوو، ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان، دەڵێ.

بەشی سێهەم

خەباتی ئێمە وەک خەباتێکی ڕەوا

(خەباتی ڕەوا لە ڕوانگەی دوکتۆر قاسملووەوە)

خەباتی ئێمە خەباتێکی ڕەوایە

هاوڕێیانی هێژا و خەباتگێڕ!

سڵاوتان لێ بێ و پڕ بە دڵ سوپاسی ئێوە و کۆمیتەی حیزب لە نورویژ دەکەم کە ئەو دەرفەتەتان دا بە من کە بتوانم ئەمڕۆ بۆ بەرز ڕاگرتنی یادی گەورە ڕێبەر، مامۆستا و شۆڕشگێڕی کورد، شەهید دوکتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملوو، و هاوڕێی هەمیشەیی کاک دوکتۆر، کاک عەبدوڵلا قادری ئازەر، و هەروەها لە ساڵیادی بەرزڕاگرتنی یادی شەهیدانی قۆناغی نوێی خەباتمان دا - شەهیدانی ڕاسان- لە خزمەت ئێوەی هێژا و تێکۆشەڕ دا بم.

شکم لەوەدا نیە کە هەمووتان کاک دوکتۆر و ژیان و بەسەرهاتەکەی لە من باشتر دەزانن. بۆیە بە پێویستم نەزانی کە لەو یادەدا جارێکی دیکە ژیاننامەی کاک دوکتۆرتان بۆ بگێڕمەوە. من هەر لە منداڵییەوە وەک زۆربەی منداڵانی کورد نێوی کاک دوکتۆرم بیستبوو و حیزبی دێموکراتم بە ناو دەناسی و دەمزانی کە بۆ مافی کورد خەبات دەکەن. بەڵام لەو کاتەرا کە بوومە پێشمەرگە و ئاشنایەتیم لە گەڵ بیر و هزری کاک دوکتۆر پەیدا کرد تا ئەمڕۆ، هەر ڕۆژ بە دوای ڕۆژ زیاتر گەورەیی ئەو ڕێبەرە تاکانە و بێهەمپایەی کوردم بۆ دەردەکەوێ و خۆشەویستی، ڕێز و ئەڤینداریم بۆ ئەو و ڕێبازەکەی زێدەتر لە دڵ و هزرم دا پەرە دەستێنێ و گەشە دەکا. کاک دوکتۆر نەک تەنیا لە بواری زانستەکانی ئابوری، ڕامیاری، مێژوو و مودیرییەت و بەڕێوەبەری دا مامۆستا و ئوستاد بوو، بەڵکوو ئەو زۆر باش شارەزای علمی فەلسەفەش بوو و بیر و هزرە سیاسیەکانی لە

سەر بناغەی زانستی فەلسەفەن کە لە گەڵ واقعیەت دا هەماهەنگ کراون. بۆیە من لێرەدا یەکێک لە وتە هەرە بەنرخەکانی شی دەکەمەوە و تا کو بزانین ئەو وتەیە و زۆربەی وتەکانی کاک دوکتۆر هەر یەک بە تەنیایی کلیلێکی زێرینە بۆ کردنەوەی دەرگای زانست بەرەورووی ئێمە و هەر کامەیان بە تەنیایی بۆ ئەوە دەبن کە لێکۆڵینەوەی زانستیانە لە سەری بکرێن.

ئەو وتەیە بەناوبانگە ئەوەیە کە دەڵێ: «خەباتی ئێمە خەباتێکی ڕەوایە، خەبات بۆ ئازادی میللەتێکە، خەبات بۆ دواڕۆژی منداڵەکان و نەسلەکانی دیکەیە.»

باشە خەباتی ڕەوا چیە و چ خەباتێک بە ڕەوا دادەنرێ کە خەباتی ئێمەش بە لە بەرچاوگرتنی پێوانەکانی شەڕی ڕەوا، بە ڕەوا حیساب بکرێ؟ دوکتۆر قاسملوو لە بەر چی هەوڵی دەدا کە خەباتی گەلی کورد لە ڕیزی خەباتە ڕەواکان دا دەستەبەندی بکا؟

هاورێیان!

خەباتی ڕەوا یان شەڕی ڕەوا، ڤەگۆتنێکی حقوقی/یاسایی و ئەخلاقییە لە سەر شەڕ. لە ڕەوتی مێژوو دا ئەگەر چی هەل و مەرجەکانی ڕوودانی شەڕ و پێکدادانەکان دە گۆردرێ، بەڵام چالێنجەکانی بنەرەتیی ئەخلاق لە بواری شەر دا هەر ئەو شتانەن کە کە رابردوودا بوونیان هەبووە. بە سادە و ساکار باس لەوە دەکەن کە کام یەک لە شەڕەکان مەشرووع و ڕەوان و دەبێ چۆن و بەکام کەرەستە وەها شەڕێک بکرێ.

بۆ ئەوەی کە کەسێک بتوانێ تێبگات کە شەڕێک ڕەوایە یان نا، بە دوو ڕێگادا دەتوانێ ئەو کارە بکات: ١. دەتوانێ لە دەستپێک دا پرینسیپە بنەرەتیەکانی ئەخلاقی دەستنیشان بکا و بپرسێ کە کام پێوان

بـۆ شـەڕی ڕەوا دەتوانـێ لـەو پرینسـیپە ئەخلاقیانـەوە سـەرچاوە بگـرێ و ٢. ئـەو پێوانانـەی کـە بـۆ شـەڕی ڕەوا لـە ڕەوتـی مێـژوو دا بوونیـان هەیـە، بەررەسـی بـکا و چـاو لـێ بـکا کـە هـەر یـەک لـەو پێوانانـە چـۆن خـۆی لـە گـەڵ پرینسـیپ و نەرخـە بنەڕەتییەکانـی ئەخـلاق ڕێـک دەخـا.

مەبەسـت لـەو کارە ئەوەیـە کـە ئەخـلاق و پرینسـیپە ئەخلاقیەکانن کە ڕێنیشـاندەری ئێمـەن بـۆ ئـەوەی بزانیـن کارێـک هەڵەیە یان دروسـت.

لـە سـەر شـەڕ چەندیـن بیـر و ڕای جیـاواز هەیـە و هـەر تێئوریـەک بـە جۆرێـک دەروانێتـە شـەڕ. بـۆ نموونـە: پاسیفیسـتەکان شـەڕ لـە تەواویەتـی خـۆی دا ڕەد دەکـەن و بـە خراپـی دەزانـن و هیـچ پاسـاوێکی دیکـەش قەبـووڵ ناکـەن کـە کەسـێک یـان لایەنێـک بـەو هۆیـەوە شـەڕێک دەسـتپێ بـکا. لـە بـەر ئـەوەی کـە ئـەوان شـەڕ بـە شـتێکی بـە تـەواوی خـراپ دەزانـن کـە هیـچ خیرێکـی تێـدا نیـە. لـە لایەکـی دیکـە ڕئالیسـتەکان هـەن کـە هەمـوو شـتێک لـە هێـز دا دەبینـن. ئەگـەر چـی لـە گـەڵ پاسیفیسـتەکان هـاوڕان و شـەڕ بـە خـراپ دەزانـن، بـەڵام لـە بـەر هێندێـک هـۆی دیکـە ئاکامێکـی دیکـە وەردەگـرن. ئـەوان شـەڕ بـە شـانۆگەریەک پێناسـە دەکـەن بـۆ بـەکار هێنانـی چـەک و هێـز، ئەوجێگایـەی کـە بریتیـە لـە مـردن و ژیـان. یانـی ئـەوان مـرۆڤ بـۆ ئاسـتی مرۆڤەکانـی سـەرەتایی دادەبەزێنـن کـە مـرۆڤ دەبـێ بـۆ پاراسـتنی خـۆی و ئـەو گرووپـە هـەوڵ بـدات کـە تێیـدا بەشـدارە و خوێشـی سـەر بـەو گرووپەیـە. لـە دونیایەکـی وەهـا دا لێکدانـەوەی ئەخلاقـی و حقوقـی/ یاسـایی جێـگای نابێتـەوە.

کـورت و کورمانجـی هـزری ئـەوان ئەوەیە کـە دەڵێن: لە خۆشەویسـتی و شـەڕ دا هەمـوو شـتێک ڕێگـە پێـدراو و ڕەوایە.بـە واتایەکـی دیکـە بیـر و هـزری ئەخلاقـی لای ئـەوان بـێ مانان.ڕاسـت ئـەو شـتەی کـە ڕێژیمـی

ئاخونـدی دەیکات.

شـەڕ راسـتی و واقعیەتـی مرۆڤـەکان دەردەخـات و نیشـان دەدات و دەبێتـە هـۆی ئـەوەی ناوەرۆکـی راسـتەقینەی مرۆڤـەکان ببینـدرێ (مەبەسـت ناخیانـە). ئەوانـەی کـە واقعیەتـی نامرۆڤانەیـان دەردەکـەوێ، دەکەونـە پاسـاو هێنـان بـۆ کردەوەکانیـان و بـۆ نموونـە، ئـەو کردەوانـە بـە «سرووشـتی شـەڕ» نـاو دەبـەن. یانـی بـەو شـێوە دەیانـەوێ پاسـاو بـۆ کارە نامرۆڤەکانیـان بهێننـەوە و بـە رەوا نیشـانیان بـدەن.

دا هۆگـۆ گراتیـۆس (Da Hugo Grotius) کـە لـە سـەدەی ١٧ی زایینـی دا دەژیـا، لـە سـەر ئـەو مەسـەلەیە دەڵـێ: بـۆ هـەر دوو بیـری توندئـاژۆی پاسـیفیزم و رئالیـزم دەبـێ رێگاچارەیـەک بدۆزرێتـەوە، کـە نـە هەمـوو شـتێک رێگـە پێـدراوە و نـە هەمـوو شـتێک قەدەغەیـە.

لـە کاتـی شـەڕ دا پێویسـتە کـە ئێمـە بتوانیـن لـە نێـوان خێـر و شـەر دا پارسـەنگێك دروسـت بکەیـن. یانـی ئەگـەر ئێمـە کەوتینـە هەڵومەرجێـک کـە تێیـدا چەندیـن ئەرکـی ئەخلاقـی پێکـەوە بەرخـورد دەکەن (تەسـادوف دەکـەن)، دەبـێ بتوانیـن بارودۆخەکـە هەڵسـەنگێنین و لـە نێـوان ئـەو ئەرکانـە دا، زیاتـر سـەرنج بدەینـە سـەر ئـەو ئەرکـە کـە لـە هەمـووان گرینگـترە. لـە شـەڕی رەواش دا هـەر وایـە. بـۆ نموونـە وەک ئەرکێکـی ئەخلاقـی، نابـێ ئێمـە خەسـار بـە کەسـێک بگەیینـین و برینـداری بکەیـن. هەروەهـا ئەرکـی ئێمەیـە کـە خۆمـان بپارێزیـن هـەر کاتێـک دەکەوینـە بـەر هێـرش. پێویسـتە کـە ئێمـە وەک ئـەرک، بەرگـری لـە خۆمـان بکەیـن بـۆ راوەسـتاندنی لایەنـی هێرشـکەر و بـۆ ئـەم مەبەسـتە ئەگـەر پێویسـت بـکا، زەربـەش لێـی بوەشـێنین. یانـی لـە کاتـی شـەڕ دا پرینسـیپی بەرگـری لـە خـۆ کـردن لـە پێـش هەمووشـتێکەوەیە و ئـەو پرینسـیپە ئەولەویەتـی هەیـە.

یانــی هــەر کەســێک کــە شــەڕێک دەســتپێدەکا، بــۆ ئــەوەی کــە شـەڕەکەی رەوا بێتـە ئەژمـار، دەبـێ هۆکارێکـی جێـگای پەسـەندی هەبـێ، هەمــوو رێگاکانــی دیکــەی تاقــی کردبێتــەوە و شــەڕ بووبێتــە ئاخریــن رێـگای دەربازبـوون. یانـی ئـەو کەسـە شـەڕ دەکا بـۆ ڕاوەسـتاندنی شـەڕ، بـۆ خۆپاراسـتن و بـۆ ئاشـتی. (قاسـملوو:١. ئێمـە شـەڕ ناکەیـن بـۆ شـەڕ، شـەڕ دەکەیـن بـۆ ئاشـتی. ٢. ئێمـە دەبـێ ئەوەنـدە زەربـە لـە دوژمـن بدەیــن تــا دەڵــێ بــۆ وا دەکــەن!؟ چیتــان دەوێ!؟ ئــەوکات ئێمــەش دادەنشـین و پێیـان دەڵێـن چیـمان دەوێ. ئـەوە پـێ دەڵێـن موزاکـرە. ٣. ئەسـلەحەی ئێمـە لـە کاتـی ئێسـتا دا تەنیـا وەسـیلەیە کـە هەمانـە بـۆ دیفـاع لـە خـۆ کـردن. بـەڵام ئێمـە تـا ئاخـر ناتوانیـن ئـەو ئەسـلەحەیە راگریـن. ئاڵترناتیڤـی ئـەو ئەسـلەحەیە دێموکراسـیە).

لـە رابردوویەکـی کۆنـەوە بیرۆکـەی شـەڕی رەوا لـە ئارادایـە. هـەر لـە سـەردەمی ئانتیکـەوە تـا ئێسـتا و، لـە زۆربـەی ئۆلـەکان و کولتـوورەکان دا بوونـی هەیـە. لـە سـونەتی مەسـیحیەت دا ئاگۆسـتین یەکمیـن کـەس بـووە کـە باسـی شـەڕی رەوا کـردووە.

"We go to war، that we may have peace".

ئـەو هەروەهـا دەڵـێ کـە شـتی خـراپ و ئێـش هێنـەر دەکـرێ بـاش بـێ، بـەو مەرجـەی مەبەسـت(نیەت) لـەو شـتە چـاک بـێ.

لـە سـەر نیەتـی گەلـی کـورد بـۆ خەبـات، دوکتـۆر قاسـملوو دەفەرمـێ: «خەباتــی ئێمــە بــۆ ئــازادی میللەتێکــە، خەبــات بــۆ دواڕۆژی منداڵــەکان و نەسـلەکانی دیکەیـە». لێـرەدا دیـارە کـە پرینسـیپی ئاماژەپێکـراو لـە پرینســیپە ئەخلاقیەکانــی فەلســەفەی ئووتیلیتاریســتیە کــە دروســتی و نادووریسـتیی کارەکان بـە پێـی ئاکامـی کارەکانـە. ئەگـەر ئاکامەکـە بـاش بـێ بـۆ بەختیاریـی زۆرینـە، ئـەو کارێکـی دروسـت و ئەگـەر واش نەبـێ،

ئـەوە نادروسـتە. کـە لێـرەدا لـە بـەر ئـەوەی کـە ئازادیـی گەلێـک بـە قازانجـی زۆرینـەی تاکەکانـی ئـەو گەلەیـە، کارێکـی دروسـتە؛ ئەگـەر چـی نرخـی دەوێ.

بەرێزان!

زانایان شەڕی ڕەوا لە نێوان ٣ ڕەهەند دا دابەش دەکەن:

- Jus ad bellumدروستی لە دەستپێکردنی شەڕدا
- Jus in bello دروستی لە کاتی شەڕ دا
- Jus post bellum دروستی لە دوای شەڕدا

دروستی لە دەستپێکردنی شەڕ دا:

بـۆ دەسـتپێکردنی شـەڕ دەبـێ شـەش تایبەتمەنـدی وەبەرچـاو بگیرێـن تـا کـو ئـەو شـەرە ڕەوا بێتـە ئەژمـار. ئـەو شـەش تایبەتمەندیانـە بریتیـن لـە:

■ دەبـێ بـۆ دەسـتپێکردنی شـەڕ، هۆکارێکـی دادپەروەرانـە هەبـێ. لێـرەدا بەرگـری لـە خۆکـردن وەک هۆکارێکـی گرینـگ و سـەنتراڵ دێتـە ئەژمـار. ئەگـەر نەتەوەیـەک یـان وڵاتێـک بکەوێتە بـەر هێـرش، وڵامدانەوە بـەو هێرشـە، دادپەروەرانـە و دروسـتە. هەروەهـا لـە پێوەندیەکانـی نێونەتەوەییـش دا بـۆ پشـتیوانی لـە شـەڕی ڕەوا، «دەسـتێوەردانی مرۆڤدۆسـتانە» هەیـە کـە وەک عـورف بـۆ پشـتیوانی لـە لایەنـی هێـرش بۆکـراو بـە کار دەبـردرێ. یەکێـک لـە ڕێگاکانـی حیسـاب کردنـەوەی ئـەو دەسـتێوەردانە ئەوەیـە کـە لـە نێـوان بـە هانـا دا نەچوونـەوەی خەڵکـی لێقەومـاو و ئـەو نرخـەی کـە بـە دەسـتپێکردنی شـەڕ بـۆ سرینـەوەی ئـەو حکوومەتـەی کـە زوڵمـی لـە خەڵکـی لێقەومـاو کـردووە، بزانیـن کـە کامەیـان بـە قازانجـترە.

هۆیەکی دیکەش هەیە کە بە «هێرشی پێشگیرانە» بە ناوبانگە و لە هەڵ و مەرجی تایبەت دا جێگای پەسەندە. یانی هێرش بە مەبەستی پاراستنی خۆی یان خەڵک.

ئەوە ڕیژیمی خومەینی و دوژمنانی کوردن کە شەڕیان بە سەر کورد دا سەپاندووە و گەلی کورد بۆ پاراستنی خۆی، ناچاربووە بۆ دیفاع لە خۆی و مافەکانی دەست بداتە چەک. بە داخەوە کۆمەڵگای نێونەتوەیی لە سەر شەڕی ڕەوا لە کوردستان دا و ئەو جینایەتانەی کە ڕێژیمی خومەینی دەرحەق بە گەلی کوردی کرد/دەیکات، بێدەنگیی هەڵبژارد/هەڵبـژاردووە. ئەگەر چی کاک دوکتۆر قاسملوو لە ڕیگای خەباتی دیپلۆماتیکەوە زۆر هەوڵی دا کە بیر و ڕای گشتی و ڕای کاربەدەستانی وڵاتان بۆ لای ئەم مەسەلەیە ڕاکێشێ. بەڵام ئەوان خەڵکی کورد و خەباتە ڕەواکەیان لە ڕۆژهەڵات بە تەنیا هێشتەوە.

- دووهەم هۆ ئەوەیە کە شەڕ دەبێ وەک ئاخرین ڕێگاچارە بێ. یانی بێجگە لە شەڕ، ئالترناتیڤی دیکە لە بەر دەست دا نەبن. (قاسملوو: ئێمە شوعاری لە خۆڕامان نەداوە. لە کاتی شەڕ دا شەڕمان کردووە و لە کاتی ئاشتی دا، ئاشتی). لە جێگایەکی دیکە دا دوکتۆر قاسملوو دەڵێ کە ٩٠٪ی ئێرانیەکان موخالیفی ڕێژیمی خومەینین. بەڵام ڕووخاندنی ئەم ڕێژیمە لە ڕێگای هەڵبژاردنی ئازادەوە ئیمکانی نیە بەڵکوو بۆ وەدەست هێنانی ئامانجێکی ئەوتۆ تەنیا ڕێگا خەباتی چەکدارانەیە.
- حیساب کردنی زیان و زەرەری شەڕ
- لێکدانەوەی شانسی سەرکەوتن

قاسملوو لەو بارەشەوە حیسابی زیان و زەرەرەکە دەکات کاتێک کە دەڵێ: «ئەگەر ئێمە وەک ئەم نەسلە ئەرکی خۆمان بەچاکی

بەجێ بگەیەنین دەتوانین هیوادار بین کە نەسلی داهاتوومان شەهیدی نەبێ، هەروەها ئەگەر نەسلی رابردوو یا نەسلەکانی رابردو بەچاکی ئەرکی خۆیان بەجێ هێنابا رەنگ بێ نەسلی ئێمە شەهیدی نەدەبوو.» لە لایەکی دیکە قاسملوو دەڵێ: «پایگا گرتن باشە، بەڵام بە هەموو نرخێک باش نیە. هەروەها بڕیاری پاشەکشەی پێشمەرگە لە شار و گوندەکان و گۆڕینی شەڕی جبهەیی بە پارتیزانی، باشترین بەڵگەیە بۆ ئەم دووخاڵەی سەرەوە.

هەر وەها بۆ ئەوەی کە شەهید دوکتۆر قاسملوو لێکدانەوە لە سەر شانسی سەرکەوتن بکا، دەڵێ کە :» ئەو خەباتەی ئێمە ئاکامی دەبێتە دوو شت؛ هەم گیانی شەهیدەکانمان شاد دەکات و هەم میللەتەکەمان رزگار دەکا بۆ ئەوەی لە دوارۆژدا شەهیدمان نەبێ». لە راستی دا نەتەوەیەکی بندەست هیچ ریگایەکی دیکەی نیە بۆ خۆ دەربازکردن لە ئەو هەموو نەهامەتی و زوڵم و زۆرییە، بێجگە لەوەی کە خۆی ئازاد کا. بۆیە شانسی سەرکەوتن بۆ خەباتەکەمان نابێ نە بۆ خۆمان تێیدا شک و گومانمان هەبێ و نەش ئیزن بە کەس بدەین کە ئەو ئامانجە، ئەو شانسە، بخاتە جیگای شک و گومانەوە. کاک دوکتۆر سێ هۆی سەرەکی ناو دەبات و دەڵێ کە ئەو سێ هۆکارە بە قازانجی ئێمە کار دەکەن و ئەگەر لەو سێ هۆیە بە شێوەیەکی ئاقڵانە کەڵک وەربگرین، هیچ کەس ناتوانێ تێکمان بشکێنێ: پشتیوانیی گەل لە خەباتی ئێمە، سیاسەتی واقعبینانە کە دایم بە سەر رێرەوی سیاسیی ئێمە دا دەسەڵاتی هەبووە و پێشمەرگەکانمان.

ئەو چوارخاڵەی سەرەوە بۆ ئەوە بوون کە کەسێک بتوانێ بریار بدات کە بچێتە بۆ شەڕ یان نا.

- پێنجەمین خاڵ، هەبوونی»مەبەستی دروستە» کە گرێدراوە بە

بارودۆخـی رووحـی وەدەروونـی. بـەو مانایـە کـە کام کـردەوە بـە هـۆی کام ئەنگیـزەوە دەکـرێ. مەبەسـتی دروسـت یانـی ویسـتی ئەنجامدانـی کارێـک کـە لـە گـەڵ پرەنسـیپ و هـۆکاری رەوا یـەك بگرێتـەوە.

بـۆ نموونـە: شـەهید دوکتـۆر قاسـملوو بـە دەیـان جـار هـۆکاری خەباتـی گەلـی کـورد روون دەکاتـەوە و گرێـدەدات بـەوەوە کـە گەلـی کـورد بـۆ مـاف و ئازادیـی خـۆی خەبـات دەکا. یانـی لـە کاتـی شـەڕ دا، تەنیـا هۆکارێـک کـە ئەنگیـزە دەداتـە پێشـمەرگە کـە بـۆوەی بچێتـە شـەڕ و زەربـە لـە دوژمـن بـدات، لـە پێنـاوی گەییشـتن بـە مـاف و ئازادیـی گەلـی کـورد دا یـە. لـە بـەر ئـەوەی کـە بـە وتـەی دوکتـۆر قاسـملوو « کۆمـاری ئیسـلامی ڕێژیمێکـە کـە لـە گـەڵ ڕێژیمەکانـی دیکـە جیاوازیـی هەیـە. ئـەو ڕێژیمـە ڕێـز بـۆ هیـچ ئەسـڵێک، بـۆ هیـچ مێعیارێـک و بـۆ هیـچ قانوونێکـی نێونەتەوەیـی دانانـێ».

■ خاڵـی شەشـم «ئوتووریتـەی مەشرووعـە». ئـەو پرینسـیپە لـە سـەر ئـەوە پێداگـری دەکات کـە کـێ بـۆ بریـاردان لـە سـەر دەسـتپێکردنەوەی شـەڕ خاوەنـی ئوتووریتـەی مەشرووعـە. لـە بـەر ئـەوەی کـە لـە کاتـی شـەڕ دا هێـزی چـەک بـەکار دەبـردرێ، زۆر گرینگـە کـە دەبـێ بریـاری دەسـتپێکردنی شـەڕ لـە دەسـتی هێـزی چەکـدار دا نەبـێ.

لـەو کاتـەرا کـە حیزبـی دێموکـرات دامـەزراوە، خاوەنـی سـتروکتوور و هەیکەلـی خـۆی بـووە. بـەڵام لـەو کاتـەرا کـە کاک دوکتـۆر بـووە بـە سـکرتێری حیـزب، حـدکا بـووە بـە خاوەنـی سـتروکتوورێکی رێـک و پێـک و دیـار کـە لـوێ دا جێـگای هـەر کەسـێک لـەو هەیکەلـە رێکخراوەییـەدا دیـار بـووە و بریـارەکان بـە کۆمـەڵ، لـە سـەرەوە بـۆ خـوارەوە، لـە سـەر بناغـەی بەرژەوەندییەکانـی گەلـی کـورد بـووە و بەرپرسـەکان بـە شـێوازێکی دێموکراتیـک بـۆ پۆسـتەکانیان هەڵبژێـردروان. دوکتـۆر

قاسملوو لە سەر شێوازی بەڕێوەبردنی بڕیارەکانی حیزب دەڵێ کە لە حدکا دا سێ بەشی مودیرییەتی بوونیان هەیە کە بریتین لە: کۆنگرە بۆ دارشتنی سیاسەتە گشتیەکان، کۆمیتەی ناوەندی (ریبەری) بۆ ئەوەی کە ئەو سیاسەتانە بکاتە بە ئەرک و لە دوایی دا جێ بەجێ کردنی ئەرکەکان. و هەروەها ئەوەی کە لە حیزب دا بەشی چەکداری هەموو کاتێک لە خزمەت بەشی سیاسی دایە و خەبات لە لایەن ڕێکخراوەوە بەرێوە دەچێ.

دروستی لە کاتی شەڕدا:

لە راستی دا دوو خاڵی تەناسوب و تەفاوەت لە گەڵ دوکترێنی کاریگەریی دووگانە گریدراون بە دروستی لە کاتی شەڕ دا.

«Proporsjonalitet og differensiering og dobbel effekt »

خاڵی تەناسوب بەکارهێنانی لە ڕادەبەدەری هێزی چەکداری لە کاتی شەڕ دا مەحکووم دەکا. یانی بە کار هێنانی لە ڕادەبەدەری هێز بۆ قەلاچۆکردن و وێران کردنە و بۆیە لە شەڕی رەوا دا ڕێگەپێنەدراوە. ئێمە بۆ کوشتن شەڕ ناکەین. هەر ئەوەی کە باس دەکەن شەڕ بە سەر ئێمە دا سەپاوە، فەرمانی جیهاد لە سەر کورد دراوە لە لایەن ڕێژیمەوە و.. بەڵام پێشمەرگەکانی حیزب تەنانەت لە کاتی پایگا گرتن دا هەوڵیان دەدا کە کەمترین ڕێژە لە هەر دوو لا بکوژرێن. بۆیە زۆرترین هەوڵیان ئەوە بوو کە پاسدار و سەربازی ڕێژیم بە دیل بگرن و سیاسەتەکانی حیزبیان بۆ ڕوون کەنەوە، نەک ئەوەی کە بیانکوژن.

تەناسوب لە «دروستی بۆ دەستپێکردنەوەی شەڕ» پێوەندی بەو هەل و مەرجەوە هەیە کە مرۆڤ تووشی دەبێ و بە سەری

دا دەکـەوێ. بـەڵام خاڵـی تەناسـوب لـە «دروسـتی لـە کاتـی شـەڕ دا» پێوەنـدی بـە تـاک بـە تاکـی شـەڕەکانەوە هەیـە. یانـی بـەکار هێنانـی هێـز دەبـێ بـەو ڕادەیـە بـێ کـە مـرۆڤ بگەیەنێتـە ئـەو ئامانجـەی کـە لـە عەمەلیاتێکـی دیاریکـراو دا دیـاری کـراوە.

کێشـەی ئـەو خاڵـە لەوەیدایـە کـە دیـاری کردنـی ڕادەی پێویسـتی هێز لـە کاتـی شـەڕ دا هێندێـک ئەسـتەمە. بـەڵام دەبـێ ئەوەنـدە بـێ کـە لـە ڕادەبـەدەر نەبـێ و بـە مەبەسـتی کاولکاریـش نەبـێ.

قاسـملوو دەڵـێ کـە چوونـی پێشـمەرگە بـۆ ناوچـە زۆرتـر بـۆ ئەوەیـە کـە بسـەلمێنین حزوورمـان هەیـە. یـان ئـەوەی کـە پایـگا گرتـن باشـە بـەڵام بـە هەمـوو نرخێـک بـاش نیـە و....

«پرینسـیپ یـان خاڵـی «جیـاوازی» بـاس لـە جیاکردنـەوەی ئامانجـی مـەشرووع لــە ئامانجــی نامــەشرووع دەکا. ئــەو پرینســیپە گرینگتریــن پرینسـیپە لـە سـونەتی شـەڕی ڕەوا دا. ئـەو شـتانەی کـە دوکتـۆر قاسـملوو لـە چوارچێـوەی ئـەو پرینسـیپە دا ئامـاژەی پێکـردووە و ئێمـە دەتوانیـن وەک نموونـە بهێنینـەوە ئەوەیـە کـە دوکتـۆر قاسـملوو دەڵـێ کـە شـەڕی ئێمـە بـۆ ئاشـتییە، بـۆ ئەوەیـە کـە ڕێژیـم وادار بکەیـن کـە وتوویـژ بـکا، ئـەو ڕەشـەکوژی و تیرۆریـزم مەحکـووم دەکا، هەڵسـووکەوتی مرۆڤانـە لـە گـەڵ دیلەکانـی شـەڕ وەک ئـەرک دەزانـێ بـۆ ئەندامـان و پێشـمەرگەکانی حیـزب، رفاندنـی فڕۆکـەو بۆمـب دانانـەوە لـە شـوێنی گشـتی مەحکـووم و ڕەد دەکاتــەوە و لــە هەمــووی گرینگــتر شــەڕی پێشــمەرگەکان تەنیــا بــە دژی ڕێژیــم و لــە چارچێــوەی پارێــزگاری لــە خاکــی کوردســتان دا بــووە و قاسـملوو دەڵـێ کـە « ئێمـە هیـچ کاتێـک هێرشـمان نەکردۆتـە سـەر خەڵکـی ئاسـایی.. ئـەو چەشـنە کارانـە بـە هیـچ شـێوەیەک پاسـاو نادرێـن».

نێوەرۆکی ئەو پرینسیپە باس لەوە دەکات کە دەبێ جیاوازی دابنێین لە نێوان بە ئامانجکردنی چەکدارانی دوژمن و خەڵکی سڤیل دا. هەر دروست لە بەر ئەوەی کە خەڵکی ئاسایی زیان و زەرەری وێ نەکەوێ، پێشمەرگەکانی حدکا خاوەنی یوونیفۆرمی تایبەت بە خۆیانن کە لە کاتی شەڕ دا بە هاسانی لە خەڵکی ئاسایی جیا دەکرێنەوە. هەر چەند کە بۆ ڕێژیمی ئاخوندی، کوشتنی خەڵکی ئاسایی لە کوردستان و یان شەهید کردنی پێشمەرگەکان هیچ جیاوازییەکی نەبووە و زۆرتر ئامانجیان کورد کوشتنە لە هەر ڕێگایەکی مومکنەوە.

دوکترینی کاریگەریی دەبڵ بەو مانایەیە کە ئێمە نابێ کارێکی وا بکەین کە بیانوو بدەینە دەستی لایەنی دیکەی شەڕ کە کارێکی وا یان لەو خراپتر لە ئەوەی کە دەیکات، لە کات و سات و جێگایەکی دیکە دا بە دژی ئێمە بکا. ئەگەر چی حیزب هەموو کاتێک سیاسەتێکی روون و ئاشکرای هەبووە لە چارچێوەی عورف و یاساکانی نێونەتوەیی دا شەڕی خۆی بۆ ماف و ئازادیی گەلی کورد بە دژی ڕێژیم درێژە پێ بدات و زۆربەی هاورێیانی کاک دوکتور قاسملوو باس لەوە دەکەن کە ئەوە قاسملوو بوو کە لە حیزبی دێموکرات دا ئەخلاقی هێنا بۆ نێو سیاسەتی حیزب و پێشمەرگەکانی حیزب وا پەروەردە دەبن کە بزانن دەبێ هەڵسووکەوتی مرۆڤێکی شۆڕشگێر چۆن بێ (ئەخلاقی شۆڕشگێرانە).

بێجگە لەو خاڵانەی کە لە سەرەوە باسمان کردن، پێوەندییەکی روون و راستەوخۆ هەیە لە نێوان «دروستی لە دەستپێکردنی شەڕ» و «دروستی لە کاتی شەڕ دا» بە نسبەت ئوتووریتەی مەشرووع، زێهنیەتی دروست و هیوای واقعی بۆ سەرکەوتن بۆ ئەوەی کە عەمەلیاتێک/ ئوپەراسیۆنێک دەستپێ بکا. بۆیە زۆر گرینگە کە بۆ

وەها کارێـک، هەیکەلێکـی بەهێـز و خـاوەن ئوتووریتـە هەبـێ کـە بـواری ئەخلاقـی و یاسـایی شـەڕ لـە بـەر چـاو بگـرێ. قاسـملوو لـە باسـێک لـە سـەر مودیرییـەت دا، دەڵـی کـە لـە حـدکا دا تەناسـوب لـە نێـوان سـەلاحیەت و بەرپرسـایەتی دەبـێ هەبـێ تـا کـو کارەکان بـە باشـی و بـە دروسـتی بەڕێـوە بچـن.

بـۆ بڕیـاردان هـەم لـە سـەر دروسـتی بـۆ دەسـتپێ کردنـی شـەڕ و هەم دروسـتی لـە کاتـی شـەڕ دا شـارەزاییەکی زۆر پێویسـتە لە هەمـوو ڕادەکان دا. (ئـەوەی کـە هەمـوو ئەندامانـی حیـزب هەوڵـی خـۆ فێرکـردن بـدەن و بەرنامەیـان هەبـێ بـۆ ئـەم کارە، لـە چارچێـوەی «سـیمای دێموکـرات دا هەڵسـوکەوت وراهێنـان بکـەن کـە بـبن بـە کەسـایەتیی دێموکراتیـک، بڕیـاری دەسـتەجەمعی و...).

دروستی لە دوای شەڕدا:

لـە دوای کۆتایـی هاتنـی شـەڕ، دەبـێ هـەل ومـەرج وا ئامـادە بکـرێ کـە دەرفـەت بـە گەشـەکردنی ئاشـتی و ئاوەدانکردنـەوە بـدرێ. لـەو قۆناغـە دا هیـچ پرینسـیپێکی تایبـەت و روون دیـاری نەکـراوە. بـەڵام ئـەو قۆناغـە شـوێن لـە سـەر هـەردوو قۆناغـی رابـردوو (دروسـتی بـۆ دەسـتپێکردنی شـەڕ و دروسـتی لـە کاتـی شـەڕ دا) وەردەگـرێ. هـەر چـی زیاتـر پرینسـیپەکانی ئـەو دوو قۆناغـەی ئاماژەپێکـراو توشـی شکسـت هاتـبن، ئەوەنـدە گەییشـتن بـە دروسـتی لـە دوای شـەڕ کـە ئاشـتیش لـە خـۆی دەگـرێ، بـە زەحمەتـتر دەبـێ.

لـە خـۆ را نیـە کـە کاک دوکتـۆر هەمـوو هەوڵـی خـۆی دا کـە شـەڕی ئێمـە، وەک شـەڕ بـە دژی دەسـەڵاتی ناوەنـدی پێناسـە بکـرێ و نـەک ببێتـە شـەڕی کـورد و فـارس.

هەروەها نابێ لە بیر بکرێ کە شەهید دوکتۆر قاسملوو هەم لە بەر ئەوەی کە ئابۆریزان بوو و هەم لە بەر بایەخە ئەخلاقییەکان کە بڕوای پێیانبوو، دەیەویست لە کۆمەڵگای ئێران دا هەموو نەتەوەکان بە ماف و ئازادیەکانی خۆیان بگەن و لەراستیدا هەموو هەوڵی ئەوە بوو کە لەو نرخەی کە کورد بۆ ئازادیی خۆی داوە، لەو هەموو ئازار و رەنج و زەحمەتەی کە کورد کێشاویەتی، بە شێوازێکی ئۆپتیمال کەڵک وەربگرێ و نەهێڵێ مرۆڤەکانی دیکە ئەو هەموو ئازارە بکێشن و ئەو رێگایە لە دەستپێکەوە تاقی بکەنەوە؛ بۆیە حەتا لە دوایین هەناسەکانی پێش شەهیدبوونی دا، داوای مافی هەموو گەلانی بندەستی ئێرانی دەکرد.

قاسملوو کەسێکە دەبێ وەک سەمبۆلی ئەخلاق و مرۆڤایەتی لە مێژووی هەموو گەلانی بندەستی ئێران دا ناوی تۆمار بکرێ.

لە ئاخری ئەم بەشەدا ئاماژە بە یەک خاڵی گرینگ دەکەم کە بۆ چی دوکتۆر قاسملوو لە سەر ئەوەی کە کورد لە کەرەستەی رەوا کەڵک وەربگرێ بۆ گەییشتن بە ئامانج، پێداگریی دەکرد. کاک دوکتۆر لەو بارەوە دەڵێ:» بیروڕای گشتی لە ئورووپا رەنگە جیاوازییەک لە نێوان رێکخراوە کوردەکان و ئەو وڵاتانەی کە ئەوان تێکۆشانیان تێیاندا هەیە دانەنێ. هەر ئەوەندە کە دەستەیەک تەنانەت ئەگەر زۆر پچووکیش بێ، کارێکی نایاسایی بکا، هەموو بزووتنەوەی کورد بە بەرپرس دەناسرێ. .. ناکرێ بۆ گەییشتن بە ئامانجێکی پیرۆز رێگای نارەوا هەڵبژێردرێ، بێ ئەوەی ئامانجەکە زیانی قورسی وێ بکەوێ». هەر وەها بە کردەوەش کاک دوکتۆر هەوڵی داوە و لە رێگای رێنوینی و دۆستایەتی لە گەڵ رێبەرانی هندێک لایەنی کوردی کە تێکەڵاویەکی زۆریان لە گەڵ تیرۆرسیتە فلستینیەکانی وەک جۆرج

حەبەش و وەدیع حەداد هەبوو و حەتا هەوڵیان دەدا کە لە رفاندنی فرۆکە دا یارمەتیی ئەو تیرۆریستانە بکەن و هەندێک جاریش لە شەڕی دژی دوژمنەکانی گەلی کورد دا خەڵکیان بە بارمتە دەگرت، دوور بخاتەوە و تیان بگەیەنێ کە ئەم کارانە دەکەونە خانەی کردەوەکانی قیزەون و نابێ بکرێن و نابێ سیمای شۆڕشەکانی کورد بەو کارانە ناشیرین بکرێن.

ڕاسان:

ڕاسان درێژەی خەباتی شەهید دوکتۆر قاسملوویە بۆ دێموکراسی، ئازادی و مافی دیاریکردنی چارەنووسی گەلی کورد. ڕاسان گەڕانەوەیەکە بۆ ئەو ڕێگایەی کە کاک دوکتۆر بۆ ئێمە دەستنیشانی کردووە.نلسۆن ماندلا دەڵێ: «هەلومەرجی نوێ، تاکتیکی نوێ دەخوازێ».راسان بە گرتنەبەری تاکتیکی نوێ لە خەبات دا بە گرێدانی خەبات شار و شاخ، لە خەباتی کلاسیکی پارتیزانی دەرباز بووە و بەو شکڵە دەیەوێ خەباتی گەلەکەمان بە شێوازێک ڕێك بخا کە هەموو خەڵکی کوردستان تێدا خۆیان بە بەشدار و ئەرکدار بزانن. شەهیدانی راسان لە کاتی جێ بە جێ کردنی ئەرکی ڕێکخستنی خەڵکدا گیانیان بەخشی و بوون بە هێمای خەبات لە پێناوی ئازادی لە قۆناغی نوێی خەباتی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دا. ئەوان بەو فیداکارییە،بوون بە نەمرانی مێژوو.

ئەوان بە دابەزاندنی پلانەکانی راسان لە مەیدانی کردەوەدا، ترس و خۆفێکی زۆریان خستە دڵی کاربەدەستانی ڕێژیمی ئاخوندی. ئەگەر چی ڕێژیمی ئاخوندی هەموو هەوڵی خۆی دابوو و دەدات کە ڕێگای گەییشتنمان بە ئازادی دوا بخات، بەڵام تا گەلی کورد

خاوەنـی رۆڵـەی فیـداکاری وەک ئـەو پێشـمەرگانە بـێ کـە لـە ڕاسـان دا گیانیـان بەخشـی، هیـچ هێزێـک ناتوانـێ لـە ڕێـگای خەبـات بـۆ ئـازادی کـە بەرزتریـن ئاواتـی گەلەکەمانـە، چۆکـمان پـێ دابـدا، هەنگاوەکامنـان پـێ شـل کات، تووشـی ناهۆمێدمـان بـکا و یـان پێوەنـدی نێـوان خەباتـی شـاخ و شـار بپچرێنـێ. لـە بـەر ئـەوەی کـە هـەر وەک قاسـملوو دەڵـێ: «هیـچ نێعمەتێـک لـە ئـازادی بەنرخـتر نیـە». راسـانیش بـە هیـچ هێزێـک راناوەسـتێندرێ چوونکـە خەباتێکـە بـە دژی ژێردەسـتی و لـە پێنـاو رزگاری و ئازادیـی گەلێـک دا.

ئێمـە لـە بـەر هـۆڤ بـوون و دڕندەیـی ڕێژیمـی ئاخونـدی ناهومێـد و دەستەوەسـتان نابیـن و تـا سـەرکەوتنی یەکجارەکـی ئەرکـی خۆمـان کـە درێژەدانـی ڕێـگای شـەهیدەکامنانە، بـە بـێ چووکتریـن دوودڵـی و شـک و گومانێـک بـە جـێ دەگەیینیـن و هیـچ کاتێـک خەبـات بـە دژی زڵـم و زۆرداری راناوەسـتێ تـا بـە ئـاکام نـەگات. هـەر چەنـد کـە بـاش ماهییەتـی ڕێژیمـی خومەینـی دەناسـین و دەزانیـن کـە نرخـە ئەخلاقیەکانـی ئـەوان لـە کاتـی شـەڕ دا لـە ئاسـتی ئەخلاقـی مرۆڤەکانـی سـەرەتایی دا یـە و خۆیـان لـە هیـچ جینایەتێـک بـە دژی ئێمـە ناپارێـزن و تـا ئێسـتاش نەیانپاراسـتووە.

دوژمنانـی گەلـی کـورد بـە گشـتی و نەتـەوەی سەردەسـت لـە ئێـران دا بـە تایبەتـی هەوڵـی سرینـەوەی ناسـنامەی کـورد دەدات و ئێمـە وەک نەتـەوە ناناسـێ و وەک چـۆن دوکتـۆر قاسـملوو بـۆ خـۆی ئامـاژەی پـێ کـردووە،» لـە فەلسـەفەی ئیسـلامی خۆمەینـی دا شـتێک بـە نـاوی نەتـەوە بوونـی نیـە». بۆیـە کـورد مەجبـوورە بـۆ پاراسـتنی ناسـنامەی نەتەوەیـی، کـۆد و نرخـە کولتوورییـەکان و لـە هەمـووی گرینگـتر، زمـان و خاکـی خـۆی، دژکـردەوە لـە خـۆی نیشـان بـدات و لـە دژی ڕێژیـم کـە هەوڵـی

سرینـەوەی ئـەو نرخانـە دەدات، تێکۆشـان بـکا و نەهێڵـێ ناسـنامەیەکی دیکـە، بێجگـە لـە ناسـنامەی ڕەسـەنی خۆی بۆ سـاز بکـرێ. ئەو تێکۆشـانە، تێکۆشـانێکە بـە دژی هەمـوو ئـەو نادادپەروەریانـە کـە دەرحـەق بـە کـورد دەکرێـن و مافـمان لـێ زەفـت دەکـرێ، بـە نامرۆڤانەتریـن شـێوە سـزای تونـد بـە سـەر ئێمـە دا دەسـەپێندرێن، خەلکـی ئێمـە قەتلوعـام دەکـەن، سرووشـتی وڵاتەکەمـان تێـک دەدەن و دەسـۆتێن.. هتـد. نابـێ لـە بیـر بکـرێ کـە هـەر یـەک لـەو نرخانـە کـە لـە سـەرەوەدا ئاماژەیـان پێکـرا، وەک هێـز تەعریـف دەکرێـن. یانـی ئەگـەر خاوەنـی ناسـنامەی خۆمـان بیـن، خاوەنـی کولتـووری خۆمـان بیـن یـان خاوەنـی زمـان و خاکی خۆمـان بیـن، بـەو مانایەیـە کـە خاوەنـی هێزیـن. هێـز لـەو نرخانەدایـە کـە باسـیان لـێ کـرا.

ڕاسـان لە کاتێک دا دەسـتی پێکرد کە شـۆرش لە ڕۆژهەڵاتی کوردسـتان دا، بـە هـۆی هندێـک هەلومەرجـی تایبـەت تووشـی راوەسـتانێکی لـە رادەبـەدەر ببـوو. ڕاسـان ئـەو شۆرشـەی لـە بـێ هێزییـەوە هێنـا و کـردووە بـە هێـزی دژکـردەوە بـە دژی سیاسـەتەکانی ڕێژیـم بـە شـکلێکی ئاکتیـڤ و ئـەوەی کـە بەرێـز کاک مسـتەفا بـە «ئەمـری واقـع» ناودێـری کـرد.

نلسـۆن مانـدلا دەڵـێ: لـە ژیانـی هـەر نەتەوەیـەک دا زەمانێـک\ قوناغێـک دێ کـە تەنیـا دوو رێـگای لـە پێشـە: تەسـلیم بـوون (خـۆ بەدەسـتەوەدان) یـان بەرخـوەدان. ئێمـە خۆمـان بەدەسـتەوە نادەیـن. ئـەو یەکـە لـە لایـەن هەمـوو شـەهیدانی ڕاسـانەوە، بـە تایبەتـی شـەهید کاوە و سـەرکەوت، بـە بەڵگـەوە سـەلمێندرا کـە رێبوارانـی راسـتەقینەی رێـگای ئـازادی مردنـی سـەربەرزانە لـە خۆبەدەسـتەوەدان زۆر لـە سـەرتر دەزانـن و هیـچ کاتێـک سـەر بـۆ دوژمـن شـۆڕ ناکـەن.

هاوڕێیان!

هەوڵـی ڕێژیمـی خۆمەینـی لـە بێدەنگکردنـی چەکـی پێشـمەرگە بـۆ جێگرکردنـی ئاشـتی نیـە لـە کوردسـتان دا. لـە بـەر ئـەوەی کـە دوژمنانـی ئێمـە بڕوایـان بـە ئاشـتیی ئەرێنـی نیـە و ئاشـتیی نەرێنیشـیان (نەمانـی شـەڕی چەکـداری) تەنیـا بـۆ ئەوەیـان دەوێ کـە ئیمکانیـان هەبـێ زۆرتـر و هاسـانتر گەلـی کـورد بچەوسـێننەوە، بۆیـە کـورد شانسـی ئـەوەی نیـە کـە پاسیفیسـتی بیـر بکاتـەوە. هەروەهـا کـورد لـە بـاری ئەخلاقیشـەوە بـڕوای بـەوە نیـە کـە هەمـوو شـتێک بـە زەبـری چـەک و شـەڕ (شـێوازی ڕئالیسـتی) یەکلایـی بکاتـەوە و لـە هەمـوو کەرەسـتەیەک بـۆ گەیيشـتن بـە ئامانـج کەڵـک وەربگـرێ. بۆیـە لـە نێـوان ئـەو دوو ڕێگایـە دا، بـە ڕێبەریـی کەسـانێکی وەک قاسـملووی شـەهید، ئالترناتیڤـی سـێهەمی دووزیوەتـەوە کـە خەباتـی ڕەوا یـە. ڕاسـان سـەلماندی کـە ویژدانـی شۆڕشـگێرانی دەروەسـت، ڕێبوارانـی ڕاسـتەقینەی ڕێـگای شـەهیدان و هەمـوو ئـەو کەسـانە کـە بـۆ مـاف و ئازادیـی گـەل بیـر دەکەنـەوە، هێشـتا هـەر بەخەبـەرە و باوەڕیـی ئـەوان بـە سـەرکەوتن ناهێڵـێ ئـەو ڕێبـازە بـە پاسـیڤ و ڕاوەسـتاو بمێنـێ.

بـە هـۆی ڕاسـان، شۆڕشـی کـورد توانـی مەیدانـی عەمەلـی ئازادتـر بـۆ خـۆی بئافرێنـێ و ئێسـتا توانـای هەیـە کـە ئازادانەتـر لـە جـاران بجۆلێتـەوە و هاسـانتر لـە ڕابـردوو پێوەنـدی بـە خەڵکەکەمـان لـە نێوخـۆی وڵاتـەوە بگـرێ بـۆ ئـەوەی کـە گرێدانـی خەباتـی شـاخ و شـار بـە کـردەوە بەرێـوە بچـێ. ڕاسـان ئەگـەر چـی سـاڵی پـار نرخێکـی زۆری دا، بـەڵام ئـەو نرخـە بـە فێـڕۆ نەچـووە و ناچـێ. ئـەو یەکـە بـووە هـۆی ئـەوە کـە لـە لایـەک ناسـنامەیەکی نـوێ بـۆ خەباتەکەمـان دروسـت ببـێ و لـە لایەکـی دیکـەش ئێمـە بتوانیـن لـە بـواری کاری ڕێکخسـتنی، چەکـداری و نێهینـی

تەجربـە و زانسـتی زۆر دەسـت بخەیـن. نابـێ لـە بیـر بکەیـن کـە هیـچ پێشـکەوتنێک بـێ نـرخ نیـە. یەکمیـن نرخ کـە ڕاسـان دای و نەتیجەکەشـی وەرگـرت، بـە شـەهید بوونـی کاک قـادر کەریمـی، خەڵکـی کـورد بـۆ هەمیشـە رق و توورەیـی خـۆی لـە بەرامبـەر شـەڕی براکـوژی نیشـان دا و ئـەو یەکـەش بـووە سـەبەب کـە پ ک ک نەتوانـێ شـەڕی براکـوژی بـە دژی حیـزب و خەڵکـی ڕۆژهـەڵات درێـژە پێبـدات. لێرەدا لـە جێگای خۆیەتـی کـە هەلوێسـتی خەڵکـی کوردسـتان و هەمـوو هێزەکانـی کـورد لـە ڕۆژهەڵاتـی وڵاتەکەمـان بـەرز بنرخێنیـن و سوپاسـی ئـەو هەلوێسـتە بوێرانەیـان بکەیـن.

دەرسـێکی دیکـەی راسـان کـە راسـت و دروسـتیەکەی لـە مەیدانـی کـردەوەدا سـەلمێندرا ئەوەیـە کـە ئێمـە دەبـێ لـە سـەر هێـزی گەلەکەمـان حیسـاب بکەیـن و بڕوامـان بـە خۆمـان هەبـێ. نـە وەک هیندێـک کـەس کـە بـە قسـەیەکی کاربەدەسـتانی رێژیـم شاگەشـکە دەبـن و چاویـان بـە دەسـتی کاربەدەسـتانی رێژیمـە کـە شـتێک بـۆ گەلـی کـورد بکـەن. کـە دوژمـن قەتیـش کارێکـی خێـر بـۆ گەلەکەمـان نـاکا، ئەگـەر چەنـد قـات بـە قازانـج و بەرژەوەندیـی خـۆی نەبـێ. بۆیـە راسـان سـەلماند کـە نابـێ چاومـان لـە دەسـتی کـەس بـێ. بەلکـوو دەبـێ پشتئەسـتوور بیـن بـە هێـزی خۆمـان و پشـتیوانیی گەلەکەمـان.

نلسـۆن مانـدلا دەڵـێ: توندوتیژیـی حکوومـەت تەنیـا یـەک ئاکامـی دەبـێ و ئەوەیـش ئافراندنـی توندوتیژیـی بەرامبـەرە. دوکتـۆر قاسـملوو لـە سـەر بەربەرەکانـی لـە گـەڵ دوژمـن و رێـگای رۆخاندنـی رێژیـم دەڵـێ کە رۆخاندنـی رێژیمـی ئاخونـدی تەنیـا لـە رێـگای خەباتێکـی توندوتیژەوەیـە مومکنـە کـە بـە خەباتـی چەکـداری لـە نێـو شـارەکان و خەباتـی پارتیزانـی لـە گونـدەکان، نێـوی دەبـا.

ڕاسان بۆ جێ بەجێ کردنی ئەو وانەیەی دوکتۆر قاسملوو تێکۆشان دەکا.

ڕاسان بەڵگەیەکی بەهێزە بۆ سەلماندنی ئەو راستیە کە تێکۆشەرانی کورد بۆ درێژەدانی خەبات، رێگا نادەن هیچ شک و گومانێک بکەوێتە دڵیان و لەو رێگایە دا حازرن نرخەکەی، هەر چەند قورسیش بێ، بدەن.

به کورتی ئەرکەکانی ئێمە لەو قۆناغەدا:

■ درێژەدان بە خەباتی رەوا لە پێناو ماف و ئازادیی گەلەکەمان دا بە پێی پێوەرەکانی شەڕی رەوا و لە چارچێوەی بیر و ئەندیشەی قاسملوو دا.

■ بەشداری بە شێوازێکی ئۆپتیمال لە خەبات دا، بە جێ گەیاندنی هەموو ئەرکەکانی حیزبی بە پێی توانا وهاوکاری بۆ سووککردنی باری قورسی هاورێیان بە گشتی و پێشمەرگەکان بە تایبەتی.

■ خەباتی دیپلۆماتیک بۆ ناساندنی خەباتەکەمان وەک خەباتی رەوا و راکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێونەتەوەیی بۆ لای پرسی کورد.

■ دروست کردنی ئەنگیزەی دەروونی لە ناخی خۆمان دا کە هانمان بدات بۆ کار و خەبات.

■ تەشویقکردنی یەکتر بە مەبەستی ئەنگیزەی دەرەکی

■ هەوڵ و تێکۆشان بۆ ئەوەی کە کاراکتێرەکانی شەخسیەتی دێموکراتیک لە ناخمان دا بەهێزتر کەین و بۆ ئەم مەبەستە لە چارچێوەی پێوەرەکانی «سیمای دێموکرات» تەمرینی بەردەوامان هەبێ. ئەو یەکە دەتوانێ یەکگرتوویی تەشکیلاتیمان زۆر بەهێزتر بکات.

جارێکـــی دیکـــە و لـــە ٢٨میـــن ســـاڵوەگەری شـــەهیدبوونی ڕێبـــەر و مامۆســـتامان دا، بێزاریـــی خۆمـــان لـــە تیرۆریـــزم دەردەبریـــن و لـــە گـــەڵ ڕووحـــی کاک دوکتـــۆر و هەمـــوو شـــەهیدانی گـــەل پەیـــمان نـــوێ دەکەینەوە کـــە ڕێگایـــان تـــا ســـەرکەوتن و سەربەســـتی درێـــژەی دەبـــێ.

سـڵاو لـە ڕووحـی کاک دوکتـۆر قاسـملوو و هەمـوو شـەهیدانی ڕێـگای ڕزگاریـــی کوردســـتان، بەتایبەتـــی شـــەهیدانی قۆناغـــی نوێـــی خەباتمـــان-ڕاسان.

سـپاس و پێزانیـن بـۆ مامۆسـتا بێبـەش پیرۆتـی کـە لـە بـواری ئێدیـت کـردن و راســتکردنەوەی هەڵەکانــی زمانەوانــی، یامەتیــدەرم بــوو لــەو وتــارە دا.

ژێدەرەکان:

1. http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/1962/thesis.pdf?sequence=2
2. http://pacem.no/2012/rettferdig-krig-tradisjonen/
3. https://snl.no/rettferdig_krig
4. https://no.wikipedia.org/wiki/Rettferdig_krig
5. https://snl.no/rettferdig_krig
٦. کتێبەکانی تاڤگەی حەقیقەت بەرگەکانی ١، ٢، ٣، ٤
٧. نلسون ماندلا فریادی نامیرا از ێفریقای جنوبی، گردێورندە: بنیاد بین المللی کمک دفاعی و مالی بە مبارزان ێفریقای جنوبی، ترجمە بە فارسی: محمد حفاقی
٨. ویدئو و ئاخڤتنەکانی دوکتۆر قاسملوو
٩. دیداری تەمەن بەرگی ١ و ٢